

46780

12/2

Cirilova knjižnica XII. zvezek.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs.
Prevedel Paulus.

Drugi del.

MARIBOR, 1926.

Tisk in zaloga Tiskarne sv. Cirila v Mariboru

Cirilova knjižnica XII. zvezek.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

MARIBOR, 1926.

Tisk in zaloga Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

46780

46780

030003088

Pa kako je prišel med črnce —?

Ah, da —! Hitel je naprej, njegovi ljudje so zaostali. Mudilo se mu je. In potem —. Oh, še sedaj ga boli glava —! Strašen udarec je dobil od nekod, od vseh strani so padli nadenj črncci —. To je še videl, pa nič več —.

In nato se je spet zavedel. Divjaško kričanje ga je zbudilo.

Koliko časa je neki minilo od strašnega udarca pa da je spet odprl oči —? Morebiti dan, morebiti dva dni —.

Noč je bila. Krog njega so se gonili črncci v divjem plesu, vpili ter vihteli sulice in nože. Ognji so goreli.

Postavili so ga na noge in vlekli h kolu. Pljuvali so vanj, ga bili s koli, zbadali z noži in sulicami, suvali —. Kamenje je letelo nanj. Da ga niso branili oboroženi črncci, raztrgala bi ga bila podivjana tolpa.

Privezali so ga h kolu. Ostro so mu rezale vezi v meso.

In začel se je strašen prizor, da mu je kri ledenela. Tistikrat je mislil, da je prišla njegova zadnja ura —.

Priporočil je dušo Bogu in sklenil, da umre kakor se spodobi za francoskega vojaka —.

Sulica se mu je zabodla v roko, druga v meča —. In tretja in četrta —. Bliže in bliže so prihajali v divjih skokih —.

Tedaj pa je za njegovim hrbtom zarjovela strašna žival. Še danes mu zveni po ušesu grozni glas —.

Črncci so okameneli, nato pa planili v beg. Črez vrat in nos —. V hipu ja bil sam.

Lasje so se mu ježili. Divjaki so ga zapustili, samo da bo še grozovitejšemu sovražniku prišel v kremplje —.

Pa mesto strašnega gorile je stopil predenj mlad belokož orjak, v trenutku so bile prerezane vezi, zdrknil bi bil na tla od slabosti, da ga ni prestrigel neznanec v krepke roke.

Dvignil ga je od tal, zdelo se mu je, da leti z njim po zraku kdo ve kam.

Spet je izgubil zavest.

Čudno —. Arnot si je trl glavo, da bi razumel vse te dogodke in jih spravil v zvezo in v red. Divje rjojenje, orjaška bela postava, strah črncev, nerazumljiva rešitev — vse to mu je šlo po trudnih možganih.

Kako da žive duše ni blizu —?

Listje je šušljalo, čul je brenčanje muh in hroščev, na mirijade jih je moralo biti na samotni livadi, ptičje petje in žvižganje je odmevalo iz pragozda, opice so žlobudrale in vriščale, — vsi ti glasovi so se pomešavali in družili v čudno, neznano, uspavajočo harmonijo, iz vedno večje daljave se mu je zdelo da prihaja k njemu —.

Arnot je utrujen zaspal.

Ko se je zbudil, je ležala dolga senca po trati. Pozno popoldne je že menda bilo.

Spet izprva ni vedel, kaj je z njim. Pa kmalu se je spomnil. Spanec ga je osvežil in misli so se mu razbistrile.

Pogledal je krog sebe in zapazil zunaj na trati pred vhodom človeka.

Sedel je, ali pravzaprav čepe slonel na nogah, s hrbtom je bil obrnjen k njemu.

Mogočna pleča je razkazoval neznanec, pleča, ki so pričala o silni moči. Usnjato obleko je nosil. Gola koža na tilniku in na rokah je bila vsa ožgana in rjava od solnca.

Arnot je vkljub temu brž spoznal, da je mož belo-kožec. Zahvalil je Boga.

S slabotnim glasom ga je poklical.

Koj se je neznanec obrnil, vstal — kaki mogočni udi, kaka lepa postava, je pomislil Arnot — in stopil k šatoru.

Njegov obraz je bil moško lep in prikupljiv. Arnotu se je zdelo, da še ni videl kedaj tako prikupljivega in dobrodušnega obraza.

Sklonil se je, zlezel pod vejevje, počenil k njemu in mu položil hladno roko na čelo.

Arnot ga je nagovoril francoski. Pa neznanec je le samo odkimal, — žalostno, tako se je Arnotu zdelo.

Poskusil je z angleščino, pa spet je neznanec odkimal. Enako brezuspešno je poskusil ruski, španski, laški.

Arnot je znal par besed v jeziku, ki ga govorijo črnci na zapadni afriški obali. Poskusil je še te, pa čudni belokožec jih tudi ni razumel.

Molče je pregledal njegove rane, zlezel iz šatora in izginil.

Arnot se prav nič ni bal, da se njegov čuvar ne bi vrnil. Čudno čuvstvo ga je objelo. Varnega in mirnega

se je čutil v rokah belega, molčečega orjaka. Gotovo je šel, si je mislil, da poskrbi zanj in za njegovo varnost.

In res se je čez četrti ure vrnil s polnim naročjem sadežev in s kokosovo lupino polno hladne sveže vode.

Arnot je hlastno pil in pojedel tudi peščico sadja. Čudil se je, da nima mrzlice.

Spet je poskusil v različnih jezikih, da bi navezal pogovor s svojim nemim bolničarjem, pa slejkoprej brez uspeha.

Hipoma je nemi čuvar planil iz šatora, pa se koj spet vrnil s koščeki lubja v roki in — čudo vseh čudov! — s svinčnikom.

Počeni! je poleg Arnota in minuto ali kaj pisal in risal s svinčnikom po mehki gladki notranji strani lubja. Popisani košček je dal Francozu.

Arnot se je zelo čudil.

Na lubju je bral v jasnih tiskanih črkah tole sporočilo v angleškem jeziku.

»Jaz sem Trzan. Kdo si ti? Ali znaš brati?«

Arnot je pograbil za svinčnik. Pa obstal je.

Neznani človek je pisal angleški. Torej je bil Anglež in je gotovo tudi govoril angleški. Čudno da ga prej ni razumel —.

»Seveda znam brati angleški!« mu je povedal počasi in razločno. »In tudi govoriti. Hvala Bogu, sedaj se bova pa lahko pogovarjala! Najprvo, blagi rešitel, prisrčna zahvala za vse, kar si zame storil!«

Pa neznanec je odmajal z glavo in pokazal na lubje in svinčnik.

»Moj Bog!« je vzkliknil Arnot. »Če si Anglež in če znaš angleški pisati — kako da ne znaš govoriti tega jezika?«

Pa tedaj se mu je zasvetilo v glavi —.

Mož je bil nem, morebiti celo gluh in nem obenem!

Napisal mu je torej odgovor na lubje v angleščini.

»Jaz sem Pavel Arnot, poročnik francoske vojne mornarice. Zahvaljujem te za vse, kar si zame storil! Rešil si mi življenje. Vse kar imam, je tvoje! — Kako da ne govoriš angleški?«

Trzan je pogledal pisanje, gubal čelo, spet pogledal, končno pa zmajal z glavo in zapisal:

»Ne znam brati. Piši kakor piše Trzan!«

Čudno, je pomislil Arnot. Tale človek zna menda le tiskane črke brati in pisati —!

Narisal mu je torej odgovor v velikih, pravih, tiskanih črkah in neznančev obraz se je razjasnil.

Koj mu je odpisal:

»Trzan govori le jezik Kršakovega rodu. Nekoliko tudi Tantora, slona, in Nume, leva. Tudi drugo ljudstvo džungle nekoliko razume. Nikdar pa še ni govoril z nobenim človekom, le enkrat z belim dekletom. Pa tudi z njo le v znamenjih.«

Arnot se je hudo čudil.

Neverjetno, nemogoče se mu je zdelo, kar je doživljal. Tale človek, dorasel, v polni moški dobi, močen, zdravih udov in čutov — pa še ni govoril z nobenim človekom, sploh ni znal govoriti nobenega jezika. Pač pa govori z živalmi in celo razume je. In pri vsem tem

zna — angleški brati in pisati, četudi le samo tiskane črke.

Zamišljen je gledal Arnot na popisano lubje.

Oči so mu obstale na besedah »le enkrat z belim dekletom —«.

Zavzel se je.

Katero belo dekle misli neznanec —?

Ah— ! Seveda —. Ine Porter —! Tod pač blizu in daleč nobenega drugega belega dekleta ni bilo najti —.

Vsega se je spomnil. Da — to je bilo tisto mlado dekle, črnci so jo ugrabili in šel jo je iskat s četo pomorščakov.

Čudne misli so mu prihajale.

Kje, kako je prišel tale gozdni človek z Ino Porter vkup —? Ali je bil v zvezi z ropom —?

Pogledal je v dobrodušni pošteni obraz, ki je z napeto radovednostjo zrl vanj.

Ne —! Hudoben tale človek ni bil.

Pregnal je hudo sumničenje, ki mu je vstajalo, vzel svinčnik in zapisal:

»Kje se je srečal s tistim belim dekletom?«

In Trzan je odgovoril:

»Trzan jo je videl na obrežju pri koči, kjer so tudi še drugi beli ljudje. Dolgo je temu.«

»In kje je sedaj belo dekle?«

Napeto je čakal Arnot na odgovor.

»Pri belih ljudeh v koči Trzana ob morju«, je zapisal Trzan.

Arnot se je odkritosrčno razveselil. Brž je nadaljeval ves radoveden:

»Torej ni mrtva? Kje je bila? Kdo jo je ugrabil? Kdo jo je rešil?«

»Ni mrtva. Črnci rodu Mbonge so jo ugrabili in Trzan jo je rešil. Trzan se ne boji črncev, Trzan se ne boji nikogar. Jaz sem Trzan, velik lovec in silen borec.«

»Zelo me veseli, da je rešena. Pisanje me je izmučilo. Počil si bom.«

»Počivaj! Ko ozdraviš, te popelje Trzan nazaj k belim ljudem.«

Trzan je zlezel izpod vejevja in počenil pred vhodom.

Arnot je zatisnil oči, truden je bil in rane so ga hudo skelele. Nekaj časa je še razmišljal o Ini, ugibal zagonečno uganko gozdnega moža-belokožca, pa bolj in bolj meglene so prihajale njegove misli, zaspal je.

Seveda ni šlo vse tako gladko s pismenim pogovorom, kakor smo zapisali. Trzanu je manjkalo izrazov in marsikak stavek je zapisal, ki ga je Arnot šele po dolgem razmišljanju razvozlal. Pa tudi Arnot je rabil besede, ki jih Trzan še nikdar ni bral v svojih knjigah in ki je njihov pomen moral šele iz zveze uganiti.

Pa končno — razumela sta se in Trzan je bilo zelo ponosen na ta svoj prvi »pogovor« z belim človekom.

Drugi dan je stresla Arnota mrzlica.

Vedel je, kaj pomeni mrzlica v zvezi z ranami v vroči in vlažni džungli. Evropejec ji navadno podleže, tudi pri dobri negi in vkljub zdravniški pomoči. On pa je ležal v divjini, zapuščen in brez zdravniške pomoči —.

Umrli bo —.

Tedaj mu je prišlo nekaj na misel. Čudil se je, da se je tega domislil tako pozno, morebiti prepozno.

Poklical je Trzana, ki je bil vedno kje blizu šatora zunaj na trati, in mu kazal z znamenji, da hoče pisati.

Trzan je prinesel lubja in svinčnik in Arnot je napisal:

»Pojdi k belim ljudem in pripelji jih sem! Dam ti seboj pismo, prišli bodo.«

Trzan je odmajal, vzel lubje ter zapisal:

»Trzan je že mislil na to. Pa si ni upal. Gozd je poln divjih živali, našle bi te, samega in ranjenega, braniti se ne moreš, raztrgale bi te.«

Arnot je obrnil glavo na stran in zaprl oči. Ni si želel umreti, mlad je še bil.

Pa pomoči ni bilo. Čutil je, da prihaja smrt. Mrzlica ga je vse huje tresla.

Tisto noč je izgubil zavest.

Tri dni ga je mučila mrzlica, ni se več zavedel, bledlo se mu je.

Boril se je s črnici in gorilami in klical na pomoč bele ljudi. Trzan pa je čepel poleg njega, mu hladil razbeljeno čelo in vroče roke ter mu izpiral rane.

Četrty dan ga je mrzlica zapustila prav tako naglo kakor se je pokazala, pa Arnot je bil komaj senca prejšnjega krepkega in svežega ladijskega poročnika. Tako je bil slab, da ga je moral Trzan v naročje dvigniti, kadar je pil. Tudi rane se mu še niso zacelile, pa veliko srečo je imel, da se mu sploh prisadile niso.

Arnot je zahvalil Boga za rešitev. Niso pogosti taki slučaji v afriški džungli, izmed desetih Evropejcev jih devet gotovo podleže mrzlici.

Še dva dni in Arnot, mlad, žilav človek, je toliko okreval, da se je postavil na noge in poskusil prve korake po trati. Seveda ga je moral Trzan držati pod pazduho, da ni padel. Slab je še bil.

Sedla sta v senco džungelskega orjaka in Trzan je poiskal lubja, da bi si spet dopisovala.

Arnot je napisal:

»S čim ti naj pokažem svojo hvaležnost, dobri neznanec? Toliko dobrega si mi storil!«

In Trzan mu je odgovoril:

»Uči Trzana govoriti kakor govorijo beli ljudje!«

In tako se je začel Trzan učiti človeške govornice, dobrih dvajset let je štel tistikrat.

Učila sta se seve brez vsake knjige. Arnot je pokazal n. pr. na drevo in zanj povedal francosko besedo. Trzan jo je ponovil in ponavljal tolikokrat, da mu je ostala v spominu. Enako ga je naučil francoskih besed za vse druge reči, ki so bile pri roki, in za najnavadnejše, vsakdanje opravke.

Ko sta znala kopico besed, ste je vezala v kratke stavke in že v dveh dneh sta znala toliko, da sta si n. pr. povedala: Drevo je veliko — gozd je zelen —. Pojdi sem! — Daj mi pitil

Učil pa ga je Arnot francoski, ker je bila francosčina njegov materni jezik in ker jo je najbolje znal. Za Trzana je bilo seve vseeno, ali se je učil francoski ali angleški, ker sploh ni razločeval človeških jezikov.

Ko sta prišla do pisanja, je seve Arnot opazil usodni pogrešek. Trzan je n. pr. zapisal »drevo« po angleško, bral pa ga je po francosko.

Zmešnjavo je bilo težko popraviti, posebno pri Trzanu, ker mu je manjkalo vseh potrebnih pojmov o razliki med francoščino in angleščino. Pa tudi Arnotu se ni hotelo popravljjanja. V par dneh, je upal, bi se že lahko precej gladko pogovarjala.

Ostal je torej pri francoščini in upal, da bo Trzan že sam spravil v red svojo jezikovno mešanico, koj ko pride med ljudi.

Četrty dan po mrzlici je napisal Trzan Arnotu vprašanje, ali se čuti močnega dovolj, da ga ponese h koči. Pisal mu je, ker še ni znal toliko besed, da bi mu svoje vprašanje ustmeno povedal.

Le prerad bi bil Arnot odpotoval k svojim ljudem. Pa zdelo se mu je nemogoče.

»Saj me vendar« — tako mu je odpisal — »ne moreš vso dolgo pot nesti!«

Trzan je prebral in se nasmejal.

»Pa da!« je vzkliknil po francosko in Arnot je bil ves vesel, ko je čul iz ust svojega učenca pristno francosko rečenico, ki je njemu le prerada ušla med poukom.

Sklenila sta torej da odpotujeta.

Drugo jutro navsezgodaj sta se odpravila. Z zamišljenim pa hvaležnim pogledom se je poslovil Arnot od ljubke samotne gozdne livade, kjer je preživel deset dni in ki bi bila njegov zgodnji grob, da ga ni rešil čudni beli neznanec.

Oklenil se je Trzana krog vratu in kakor se je pred nekaterimi dnevi Ina čudila, tako je tudi Arnot ves nem občudoval njegovo silno moč in neverjetno gibčnost.

V poznem popoldnevu sta prišla do obali in zagledala kočo.

Žive duše ni bilo videti in prazno je bilo morje. Križarka in jadrnica sta izginili.

Samota in zapuščenost ju je objela, ko sta stopala proti koči, in jima težko legla na dušo. Molčala sta, vsak je imel obilo posla s svojimi mislimi. Čutila sta, slutila, kaj bodeta našla —.

Trzan je stopil naprej, potegnil klin in odprl vrata. Slutnja ju ni varala, — koča je bila prazna.

Trzan se je obrnil in molče sta se gledala nekaj časa.

Za Arnota je bila resnica sicer bridka, pa končno umljiva. Saj si njegovi ljudje niso mogli druga misliti, ko da je mrtev in zato so odšli, morebiti šele po dolgem, brezuspešnem čakanju.

Drugače pa je bilo s Trzanom.

Da so beli ljudje odšli in ga pustili samega, to zanj ni pomenilo nič hudega. Saj je bil že toliko let sam v džungli. Njegova žalost in pobitost je imela drug vzrok.

Vse dni sem ko je čuval pri Arnotu, ga je gnalo h koči. Tako zelo si je želel spet videti belo lepo dekle, ki jo je rešil iz rok črncev in pripeljal nazaj k njenim ljudem! Kako rad bi bil tistikrat šel z njo in ostal pri njej in pri belokožih ljudeh! Toda moral je nazaj, čul je streljanje, vedel je, da bo treba pomagati.

Tistikrat pri slovesu je bral v njenih očeh, kako rada bi ga bila imela seboj, saj ga je prijela za roko in silila, naj gre z njo!

Prišel je —.

Ona pa je pobegnila. Medtem ko je on stregel enemu njenih ljudi —.

Bridka grenkoba mu je silila v grlo.

Sel bo nazaj v džunglo h Kršakovemu rodu. Nikdar več noče videti belih ljudi. Ne, niti h koči se ne povrne več! Saj ne more več gledati kraja, ki ga je tako zelo spominjal na belo dekle. Šla je in z njo je šlo njegovo veliko upanje, da bi se vrnil v svet in postal človek, kakor so drugi njegovega rodu —.

In Arnot? Kaj bo z njim?

Naj si sam pomaga, si je mislil Trzan, kakor si je on sam pomagal vsa leta sem! Tudi njega ni hotel več videti. Sploh nobenega belega človeka več ne. Nikogar, ki bi ga spominjal na belo dekle.

Tako je Trzan premišljeval pred kočo, Arnot pa je vstopil.

Koj je opazil marsikaj, česar prej ni bilo v koči, stvari, ki jih je dobro poznal s križarke, železno peč, kuhinjsko posodo, puško, veliko zalogo streljiva, konzerv, posteljnino, celo knjige in časopise.

»Morebiti se mislijo vrniti —,« je zasodil.

Stopil je k mizi. Pismo je ležalo na njej, nanj je bilo naslovljeno. Ves se je razveselil in koj je poklical Trzana, da bi skupaj prebrala sporočilo prijateljev.

Pa nihče se mu ni oglasil.

Začudil se je in stopil pred prag.

O Trzanu ni bilo sledu —.

Glasno je zaklical v gozd. Pa le odmev mu je odgovarjal.

»Moj Bog!« si je dejal ves nesrečen. »Zapustil me je —. Seveda! Vrnil se je v džunglo. Kaj bi si pa počel tukaj!«

In tedaj se je spomnil.

Kake čudne so bile Trzanove oči, ko sta iznašla, da je koča prazna! Čudenje, razočaranje, žalost, — vse to je stalo v njih. Tako gleda ustreljena žival lovca, ki jo je iz same objestnosti do smrti preganjal —.

Moža je nekaj hudo ranilo —. Pa kaj —?

Zamišljen je zrl Arnot po samotnem obrežju. Sam je bil. Edini človek, ki ga je razumel, ki se je z njim mogel pogovarjati, ki bi mu bil v pomoč, še ta ga je zapustil —.

Strah pred samoto in zapuščenostjo ga je prevzel. Kolena so se mu zašibila, stresel se je. Slab je še bil, par dni komaj je minilo, da je vstal iz težke bolezni, — še moža krepkih živcev in zdravih moči bi streslo, če bi se znašel v takem obupnem položaju.

Sam v strahoviti džungli, v vedni nevarnosti pred divjimi roparicami in pred morebiti še hujšimi ljudmi, nobenega človeka blizu, ki bi mu pomagal, ki bi z njim govoril, brez upa na rešitev —!

Strašno je bilo!

Arnot je stopil v kočo in zaklenil vrata za seboj. Vojak je bil, pogumen mož. Pa tudi najpogumnejšemu bi upadlo srce, če ga vse zapusti.

Nabil je puško in jo položil poleg sebe na mizo, pripravljen je hotel biti za vsak slučaj.

Nato je vzel pismo in ga odprl. Pisava je bila ženska.

Bral je pa tole.

Gospodu poročniku Arnotu!

Upam da dobite tole moje pismo še kedaj v roke. Ne morem si misliti, da bi se neznanemu belému junaku, ki Vam je hitel na pomoč, ne posrečilo rešiti tudi Vas, kakor je rešil mene iz rok črncev. Zaupam na njegovo moč in na njegov pogum, zaupam pa tudi v Boga, ki ne more dopustiti, da bi našli smrt za svojo plemenitost, ki Vas je gnala v divjo džunglo meni na pomoč.

Iskrena zahvala, gospod poročnik, za Vašo velikodušnost! Vaša dolžnica sem za vse življenje. Če se kedaj spet vrnete v svet, ne pozabite se oglasiti pri nas!

Čakali smo Vas teden dni. Nato pa je kapitan križarke izjavil, da se ne sme več muditi tod, in odpluli smo na Francosko. Pustili smo Vam v koči živil, obleke in streljiva in drugih reči za dober mesec. Upamo da Vas do tedaj pridejo iskat.

Še nekaj Vam moram sporočiti.

Koča ki smo v njej stanovali, je last nekega gospoda Trzana. Zdi se da je Anglež. Vsaj listič, ki smo ga našli nabitega na vratih, je bil pisan angleški. Gospoda samega nismo nikdar videli. Če pride h koči, mu prosim povejte, da se mu pri-

srčno zahvaljujem za njegovo gostoljubnost. Ničesar nismo pokvarili v njegovem stanovanju, še mnogo reči smo mu pustili, ki bodo koristile njemu in Vam.

Še nekaj.

Če ste se sešli s tistim neznanim belim junakom, ki je rešil življenje meni in kakor upam tudi Vam, mu povejte tole:

Svoje življenje mu dolgujem. Rešil mi ga je. Čakali smo ga teden dni, pa ga ni bilo. Naj si pride po plačilo. Povejte mu, da je Amerika moja domovina in v mestu Baltimore da stanujeva z očetom. Tam bova čakala nanj, vsikdar nama bo dobrodošel, če mu je sploh kaj na tem da bi pustil svojo džunglo in šel v svet.

Dobri Bog naj čuva nad Vami in nad velikodušnim junakom ter vaju srečna in zdrava pripelje nazaj k vajinim prijateljem!

Ine Porter.«

Dolgo je strmel Arnot na nežno deklinško pisavo. Veselo upanje je zvenelo iz vseh vrst. Tako pač piše mlado dekle, ki ima srce polno lepih nad, si je mislil.

V resnici pa so izbrane Inine besede le slabo prikrivale prepričanje, da od odhajajočih nihče več ni verjel na njegovo vrnitev.

Zakaj ga niso prišli vnovič iskat, če so bili tako za trdno prepričani, da ga je beli junak rešil? Zakaj niso vsaj posadke pustili pri koči? Zakaj mu niso v pismu obljubili, da se vrnejo in ga poiščejo —? Arnot, čast-

nik franocske vojne mornarice, je dobro vedel, da križari vsakih par tednov v teh vodah kaka bojna ladja, francoska ali pa angleška.

Niso več upali na njegovo rešitev in Inino pismo je bilo zgolj vljudnost —.

Tako je premišljeval in ugibal. Morebiti vidi prečrno, si je prigovarjal, morebiti da samota in zapuščenost tlačita njegovo dušo —. Pa pomagati si ni mogel.

Obup in bridkost sta ga prevzela, vrgel se je na ležišče in si zakril obraz.

Ura ali kaj je minila.

Tedaj je nenadoma dvignil glavo in napeto poslušal.

Ali ni nekaj zaškrtalo pri vratih —? Kot bi kdo poskušal odpreti.

Arnot je planil k mizi, zgrabil puško in napel petelina.

Mrak se je delal, tema je bila v koči, pa videl je, kako se je premaknil zapah.

Arnolu so vstajali lasje —.

Vrata so se nalahno odprla. Zunaj je nekaj stalo —.

Arnot je pomeril skozi špranjo in sprožil.

II.

Arnot in Trzan zapustita kočo in potujeta v svet.

Trzan je sklenil, da se vrne v džunglo med svoje živali. Nobenega človeka noče več srečati, ničesar noče več videti, kar bi ga spominjalo na belo dekle.

Kar je sklenil, je tudi koj izvršil.

Ozrl se je krog sebe.

Arnot je bil v koči, vrata so bila priprta. Ne bo ga videl.

Neslišno je skočil po trati, šinil v drevje in izginil v pragozd.

Nikdar še ni potoval s tako divjo, brezobzirno naglico. Čutil je, da beži pred samim seboj, pred svojimi lastnimi mislimi.

Pa najsi je še tako hitel, njegove misli so bile z njim —.

Globoko pod seboj je zapazil levinjo Saboro. Plazila se je skozi grmičje proti obrežju. H koči gre, je pomislil.

Kako si bo Arnot pomagal, če ga napade Sabora? Ali pa gorila Bolgani, ali pa levinja Numa, ali pa Šita, leopard —?

Trzanu se je ustavila noga.

»Kaj si, Trzan?« je glasno vprašal samega sebe.
»Žival ali človek —?

Če si žival, boš storil, kar stori žival. Zapustil boš belega človeka, pa če tudi pogine v džungli. Šel boš svojo pot, kamor se ti zljubi.

Če si pa človek, boš branil belokožca. Tvojega rodu je. Ne boš ga zapustil, ker te je zapustila Ine —.

Trzan se je obrnil nazaj h koči.

Vse je bilo mrtvo na obali, tema se je delala.

Kje je Arnot —? Morebiti spi.

Rahlo je Trzan prijel za kljuko, čisto malo je odprl vrata.

Tedaj pa je počil strel, nekaj ga je udarilo ob glavo in nezavesten je padel z vrati vred v kočo.

Ubogi Arnot je v svojem strahu mislil, da je planil v sobo divjak črnc, že je napel petelina, da bi vdrugič ustrelil, ko opazi v polumraku odprtih duri, da je dozdevni napadalec bele kože. In v istem hipu je tudi spoznal svojega Trzana.

Ustrelil je svojega rešitelja, edinega prijatelja v divji samoti —!

Z boleznim krikom je planil k njemu, padel na kolena, mu dvignil glavo in klical njegovo ime.

Nobenega odgovora ni bilo —.

V divjem strahu mu je razgalil usnjato obleko na prsih in nastavil uho na srce.

Hvala Bogu, srce je bilo, mirno in zdravo in čvrsto.

Previdno je dvignil prijatelja, in ga nesel na posteljo. — Zaklenil je vrata, prižgal luč in preiskal rano.

Krogla je razorala kožo na lobanji. Rana je bila odurna in velika, Trzanov obraz je bil ves s krvjo zalit, lobanja sama pa ni bila prebita. Najbrž se je onesvestil le vsled zračnega pritiska in vsled silnega udarca krogle.

Arnot si je oddahnil. Stopil je po vodo, mu umil rano in obraz ter mu obvezal glavo.

Hladna voda je Trzana kmalu spet oživila, odprl je oči ter vprašaje in iznenaden gledal Arnota.

Ves vesel je skočil Arnot k mizi, vzel listič ter pismo — Trzan še ni znal toliko francoščine — pojasnil prijatelju svojo usodno zmoto, ga prosil odpuščenja in povedal, kako je vesel, da rana ni nevarna.

Trzan je prebral in se nasmejal. Sedel je, vzel papir in svinčnik ter napisal:

»Da si videl, kake rane sta Bolgani in Kršak zadjala Trzanu, — smejal bi se tudi ti tej neznatni praski!«

»Hvala Bogu!« je dejal Arnot in dal Trzanu Inino pismo.

Trzan je vzel pismo, ga obračal in ogledoval od vseh strani, pa žalostno odmajal.

»Sevedal!« je vzkliknil Arnot in se udaril po čelu. »Rokopisa ne zna brati ubožec, francoščine pa tudi ne razume toliko!«

Koj je vzel svinčnik in papir, prevedel najvažnejše stavke pisma v angleščino ter jih napisal Trzanu v velikih tiskanih pismenkah. Uvodno ga je še tudi opozoril, da je pismo od belega dekleta, ki ga je on — Trzan — rešil in ki da mu je ime Ine Porter.

Sedaj je Trzan znal brati. Z velikim zanimanjem je prebiral črke in po nekolikem trudu je pismo tudi razumel.

Ko pa ga je prebral, mu je legla temna senca na obraz, molče je obsedel in celo uro je strmel v Arnotov prevod. Globoko v spomin si je zagrebel vse, kar je bilo v pismu napisano zanj.

Ni razumel belega dekleta.

Tako prijazna je bila z njim! Vabila ga je, naj gre z njo k belim ljudem! Ni sicer razumel, kaj mu je pravila tistikrat pri slovesu na robu džungle, pa videl je v njenih ljubeznivih očeh, da mu je naklonjena.

Zakaj ga ni počakala? Zakaj je odšla? Kako si je mogla misiti, da se on, Trzan, ne bo vrnil? Kdo bi mu naj branil —? Črnci? Kršak? Njemu, nepremagljivemu borcu in velikemu junaku —!

Ni je razumel.

Pa tudi samega sebe ni razumel.

Pred par urami še je hotel uteči in se za vedno skriti v džungli, nobenega človeka ni hotel več videti. Belo dekle ga je zapustilo —.

In vendar se je vrnil —.

Vleklo ga je k njej nazaj, srce mu je hitreje udarjalo, ko je zopet in zopet ponavljal besede: »Tam ga bova čakala, vsikdar nama bo dobrodošel —.«

Nove, nepoznane reči je doživljal v svoji duši, ki zanje ni znal besed. V nobeni svojih knjig še ni bral o takih rečeh.

Vstal je, voščil Arnotu lahko noč — toliko se je že naučil francosščine —, legel in se obrnil k steni.

Tudi Arnot je legel spat, pa še dolgo mu je šlo po glavi, kaj neki se godi z mladim človekom. —

Arnot je bil še zelo slab, tudi rane se mu še niso zacelile. Počitka je bil predvsem potreben, šele potem je smel misliti na rešitev iz samotne džungle.

Zato sta zaenkrat še ostala v koči in počivala.

Arnot je večinoma ležal, Trzan je hodil na lov in donašal sveže divjačine, vmes pa se je pridno učil francoščine. Tako naglo je napredoval, da sta se v dobrih desetih dneh že precej gladko pogovarjala in da je bilo le redkokedaj treba vzeti na pomoč svinčnik in papir.

Trzan je malo govoril, zamišljen je hodil po svojih poslih, z lova ga dolgo ni bilo domov. Ine ni jemal v misli, kar sta brala njeno pismo.

Arnot je opazoval zamišljenega prijatelja in ugibal to in ono, čisto pravega pa le ni zadel.

Kajti silno se je zavzel, ko ga je Trzan nekega dne — štirinajst dni sta že bila v koči — iznenadil z vprašanjem:

»Kje je Amerika?«

Ves nem je gledal prijatelja nekaj časa, nato pa pokazal proti severozapadu.

»Tamle! Mnogo tisoč milj odtod, onstran velikega morja. — Zakaj vprašaš?«

»V Ameriko pojdem.«

Arnot se je še huje čudil. Neverjetne misli so mu vstajale.

»To je nemogoče, prijatelj!« mu je odgovoril in ga pozorno gledal.

Trzan je vstal, stopil k polici ter se vrnil z zemljevidom.

Razgrnil ga je po mizi in dejal:

»Nikdar nisem prav razumel tehle slik. Razloži mi je, prosim!«

Arnot se je lotil težavnega posla in uvedel tovariša v osnovne pojme zemljepisja. Pojasnil mu je med drugim tudi, da pomeni modra barva vode in morja, druge barve pa da pomenijo celino. Razložil mu je, kje leži Afrika, kje Evropa, kje Amerika itd., dolgo je govoril, Trzan pa ga je tiho poslušal.

Končno je prekinil predavanje z vprašanjem:

»Kje pa leži moja koča?«

Arnot mu je pokazal točko na zapadnem afriškem obrežju, nedaleč od mesta Freetown.

»Sedaj pa mi pokaži Ameriko!«

Arnot mu je pokazal New York.

Trzan se je nasmejal, položil dlan na Atlantiško morje med Afriko in Ameriko ter dejal:

»Poglej! Saj ni daleč! Komaj pedenjl!«

Topot se je Arnot smejal neukemu orjaku.

Kako bi mu neki razložil, temu velikemu otroku, kako daleč je Severna Amerika od Afrike?

Vzel je svinčnik ter naredil drobno pičico na obrežju zapadne Afrike.

»Tale točka«, je razlagal, »je najina koča. Pa je še stokrat prevelika.«

Trzan se je globoko zamislil.

»Ali živijo beli ljudje v Afriki?« je nazadnje vprašal.

»Da.«

»Pokaži mi, kje stanujejo najbližji!«

Arnot je pokazal točko severno od kraja, kjer je zaznamoval kočo.

»Tako blizu?« se je čudil Trzan.

»Da! Pa to ni blizu!«

»Ali imajo tisti beli ljudje tudi ladje, ki vozijo črez veliko morje?«

»Seveda jih imajo!«

»Jutri pojdeva k njim!« je napovedal Trzan kratko in odločno.

Spet se je Arnot smejal in odmajal.

»Predaleč je, prijatelj! Umrla bi od lakote in utrujenosti, preden bi prišla do njih!«

»Ali misliš za vse življenje ostati v džungli?«

»Ne.«

»Torej odrineva jutri. Ne ugaja mi več tukaj. Rajši poginem ko da bi ostal v tej koči!«

»Hm —!« je dejal Arnot. »Tako je tudi moje mnenje. Tudi meni ne ugaja tale pusti kraj in rajši umrem na potu in pri delu za rešitev, ko pa da bi tule mirno ždel brez posla —.«

»Torej velja! Jutri odideva!«

»Počakaj, prijatelj! Pot do naselbin belih ljudi je dolga, več tednov bi potovala. Za tako dolgo pot pa je treba priprav, vsaj meni, ki nisem vajen divjine. Tudi ne vem, ali sem že dovolj trden. Cela dva tedna že potražavam, poskusiti moram prej svoje moči.

Šla bova. Tvoja misel, da bi potovala peš, je dobra. Čudno da že sam nisem mislil na to.

Pa počakajva še par dni! In porabiva čas za priprave! Si zadovoljen?»

»Dobro!« je dejal Trzan.

Počakala sta še štiri dni. Arnot je hodil na izprehode, da bi se mu noge razmigale, je pravil, in Trzan ga je spremljal. Vmes pa sta izbirala reči, ki sta jih mislila vzeti seboj, in povezovala prtljago.

Končno je prišel dan odhoda.

Dobro sta se pripravila. Arnot je vzel seboj puško, ki jo je pustil kapitan križarke v koči, in streljiva, kolikor ga je mogel nesti. Tudi odejo je vzel, živila v konzervah in kuhinjsko posodo.

Trzan se je smejal Arnotovi težki culi. Vzel je le lok, tulj s pušicami in svojo vrv z letečo zanko. Spal bo v drevju, je dejal, in če bo lačen, bo šel v džunglo in si dobil svežega mesa. Čemu bi naj torej vlačil seboj odejo, lonce, vilice, nož in druge take nepotrebности —?

»Ne tako, dragi moj!« ga je prigovarjal Arnot. »V svet prideva in med ljudi! Odložiti boš moral svoje džungelske navade in naučiti se boš moral olikanega življenja, če hočeš živeti med olikanci! Sirovega mesa v svetu ljudje ne jedo!«

Pomagalo je.

Trzan je vzel seboj nož in vilice, svojega preziranja do tega orodja pa prav nič ni skrival.

Zgodaj zjutraj sta odšla.

Slovo od koče je bilo kratko. Arnota niso vezali prijetni spomini nanjo, Trzan pa ni imel časa misliti nazaj v življenje, mudilo se mu je v svet, njegove misli so bile v Ameriki. Knjige in druge zanju nepotrebne

reči sta pustila v koči, morebiti še kdaj komu koristijo, je dejal Arnot. Vrata pa sta zaklenila.

Potovala sta proti severu, vedno blizu obrežja.

Stradati jima ni bilo treba. Trzan je skrbel za sveže meso. Arnot ga je kuhal in učil Trzana, kako je treba jesti z nožem in vilicami. Trzan je potrpežljivo ubogal, zgodilo se je pa tudi, da je nevoljen vrgel jedilno orodje po tleh, pograbil meso z rokami in ga trgal s svojimi krepkimi zobmi kakor pred nedavnim časom v džungli.

Tedaj pa ga je Arnot prijateljski pokregal.

»Trzan, prijatelj, ne smeš se več obnašati kakor žival! Olikano, gosposki se moraš obnašati! Moj Bog, kake težave imam s teboj!«

Trzan se je režal in prijel spet nerodno za nož in vilice, v srcu pa jih je sovražil.

Mesec dni sta potovala, nobenega človeka nista srečala, ne črncev ne belih, niti sledu nista videla o njih. Po dnevi sta hodila v kratkih odmorih, po noči pa taborila v varnih zavetjih, včasih tudi na drevju. Strah ju ni bilo, Arnot se je mirno zaupal Trzanovim ostrim čutom, ki niti v spanju niso počivali.

Brihtni Trzan je naglo napredoval v francoščini in neprestano popraševal Arnota o življenju med svetom. Arnot pa mu je pripovedoval in se veselil vedoželjnega in dovzetnega učenca.

Pa tudi Trzan je pripovedoval. O svojem življenju v džungli, o svojih bojih z Bolganijem, Kršakom in Saboro, o svojih pohodih nad črnce, posebno živahno pa

o svojem prvem srečanju z belimi ljudmi. Ni razumel njihovega čudnega vedenja, Arnot mu je moral pojasniti navade belih, omikanih ljudi.

Nekoč je Trzan pripovedoval Arnotu o zaboju, ki so ga mornarji prinesli na suho in zakopali in kako ga je on nato spet izkopal, zanesel v džunglo in skril.

Arnot je pozorno poslušal.

Zgodbo o zakladu je zvedel že na križarki od upornih mornarjev ponesrečene jadrnice in tudi mladi Clayton mu je o zadevi pripovedoval tisto noč preden je odšel na črnce.

»Zaklad —! je vzkliknil. »Prav nič ne dvomim, da si odnesel zaklad, ki ga je stari profesor Porter izkopal na kapverdiških otokih. Škoda da nisi prej tega povedal! Pa seve — saj nisi vedel in še danes ne veš, kaj si odnesel v džunglo!«

In spet je moral odgovarjati radovednemu Trzanu in mu razlagati, kaj je zaklad in kak pomen ima zlato v svetu.

Od zlata je prišel na denar.

Pojm denarja je bil za Trzana čisto nov in dolgo je trajalo, da je umel pomen denarja v človeški družbi in njegovo vsemogočnost.

H koncu razprave o denarju se je Trzan globoko zamislil, nazadnje pa dejal:

»Jutri pojdeva nazaj v džunglo po zlato profesorja Porterja.«

Arnot se je glasno zasmejal.

»Priatelj, ti si nedosežen človek! Mesec dni že potujeva, na cilju bova kmalu, — pa naj se vrneva od-

koder sva prišla? Mesec dni bi potovala do koč, mesec dni in še več spet sem nazaj. Vsega skupaj tri mesece! V par letih bova končno res prišla v Ameriko!»

»Deharja nimam!« je dejal Trzan suho. »In zlato je denar, tako si mi pravil. Torej pojdeva ponj!«

»Počasi, prijatelj! Prvič je tisto zlato last profesorja Porterja in če že greva ponj, ga morava njemu samemu izročiti. Drugič ti ne potrebuješ prav nič denarja! Jaz ga imam dovolj za naju oba, dovolj za dvajset takih kot si ti, in kar je moje je tudi tvoje, prijatelj!

Tretjič in končno pa vem za krajšo pot do Porterjevega zaklada. V prvem mestu, ki prideva da njega, si najmeva ladjo in odjadrava ob obrežju navzdol do koč, naloživa zaboj in se vrneva. To bo šlo hitreje in nama bo dalo mnogo manj truda!«

»Dobro! Zaklad čaka v džungli in nihče ga ne more najti. — Lahko bi sicer šel sam ponj«, je pristavil po kratkem premisleku, »in se prej vrnil nego v dveh mesecih. Pa utegnili bi se tebi kaj zgoditi. Potujva torej dalje!«

Nekega vročega dne sta počivala v senci na obali. Trzan je pripovedoval, kako se je učil brati iz knjig, in kaj je vse našel v koči.

»Pravil je o nožu, ki ga je našel v predalu, o koštenjakih, ki so ležali na tleh, nazadnje pa je rekel:

»Našel sem tudi zlato verižico, rumena je bila in svetila se je. Menda je bila zlata. Na njej je bil navesek, ki se je čudno lepo bleščal in iskril. In sliko belega človeka sem našel.«

Arnot je dvignil glavo.

»Sliko —? Pokaži mi jo!«

»Nimam je več. Belo dekle, ki praviš da se imenuje Ine, jo je vzelo seboj.«

»Škoda, velika škoda! — Ali ne veš, čegava je bila slika?«

»Ne vem. Belega človeka je kazala.«

»In sliko, praviš, je odnesla Ine Porter? Kaj pa je rekla, ko jo je videla?«

»Nisem razumel, kaj mi je pravila. Gledala je sliko. nato pa mene. Odprla je tudi navesek, ne vem kako, in v navesku je bila tudi slika, mlado lepo ženo je kazala. Djala je sliko moža v navesek poleg ženine slike in si ga obesila krog vratu. Pustil sem ji ga, odnesla ga je z verižico vred seboj.«

Arnot je gubal čelo.

Kolikokrat si je že belil glavo z vprašanjem o Trzanovi preteklosti! Ljubil je svojega prijatelja, hvaležen mu je bil in nad vse rad bi mu bil rešil skrivnostno uganko njegovega življenja.

Mislil je na kočo in na kostenjake, ki so mu o njih pravili Porterjevi ljudje. Pa to so bila le ugibanja.

Slika, ki jo je Trzan našel v koči, ta bi bila morebiti marsikaj več povedala. Škoda da jo je dal iz rok! Oglašil se bo pri Ini Porter, je sklenil, če medtem ne najde drugih, jasnejših sledov o Trzanovi preteklosti.

»Si še kaj druga našel?« je vprašal Trzan.

»Našel sem tudi knjigo, pisano v črkah, ki jih ne znam brati. Morebiti je znaš brati ti?«

Izvekel je iz tulja pločevinasto škatlo, jo odprl in dal Arnotu knjižico, vezano v črno platno.

Arnot je odprl prvo stran — in glasno vzdiknil.

»Ah! Imenitna najdba! Dnevnik Johna Clayton lorda Greystoke, pisan v francoščini!«

Hlastno se je lotil knjige.

O nesrečnem Johnu Clayton je bral v časopisih, tudi Porterjevi ljudje so mu pravili o kostenjakih, ki so jih našli v koči in da so po vsej verjetnosti zadnji zemeljski ostanki lorda Greystoke in njegove žene.

In v rokah je držal Claytonov dnevnik! Morebiti, — ne, skoraj gotovo da bo pojasnil Trzanovo preteklost!

Bral je glasno, da bi čul tudi Trzan. Saj je že dobro razumel francoski.

John Clayton je pripovedoval o dogodkih na Fuwaldi, o uporih mornarjev in kako je njega in ženo izpostavil Črni Mihael na samotnem obrežju. In dan za dnem vse doživlja na robu džungle prav do trenutka, ko je utrujen in obupan sklonil glavo na mizo, kjer je slonel, dokler ga ni napadel divji Kršak —.

Mestoma je Arnotu zastal glas od ginjenosti, toliko brezupa in žalosti je govorilo iz Claytonovih vrst.

Včasi je pogledal na Trzana.

Pa Trzan je čepel poleg njega in strmel predse v tla, tih in nepremičen kakor kip.

Z rastočim zanimanjem je bral Arnot ko je dnevnik pripovedoval o novorojenčku. Tiho, otožno veselje, je prevečalo liste. Ponekod je donela iz njih celo pritajena sreča.

»Danes je naš mali šest mesecev star. Moško sedi na Elzinem krilu poleg moje mize, zdrav, zal, čvrst fantek.

Gledam ga —. In zdi se mi da ga vidim do-
raslega, velikega —. Nastopil je dedščino svojih
prednikov —. Slaven je, častijo ga —. Vreden po-
tomec je lordov Greystoke.

In tule glej — prav kakor bi hotel s svojim
lastnim podpisom potrditi moje preroške besede —
je pograbil za pero in odtisnil svoje s črnilom po-
mazane nežne prsteke na papir —.

Res so bili na robu dnevnika vidni že nekoliko oble-
deli sicer pa precej razločni odtiski štirih drobnih
otroških prstov in posebno dobro je bil viden odtisek
desnega palca.

Molče in zamišljena sta obsedela, ko je Arnot kon-
čal.

»Povej, prijatelj Trzan«, je po dolgem molku Arnot
spet začel, »ali si že kedaj premišljeval o svoji zgodnji
preteklosti? Ali si se že kedaj vprašal, kako si prišel v
džunglo?«

»Mislil sem že na to. Vsa leta sem, odkar sem za-
hajal v kočo in bral v knjigah.«

»No — in kaj si našel?«

»Nič gotovega.«

»Seveda —! Ker nisi znal brati tele knjižice! Pri-
jatelj, knjižica je dnevnik gospoda Johna Clayton lorda
Greystoke! Vsak izobražen človek si piše dnevnik, tudi
ti si ga boš morebiti pisal, ko prideš v svet. In tale
dnevnik pripoveduje o sinčku, ki se je Claytonu narodil
v džungli —.

Bog vedi, kaj se je zgodilo ubogemu Claytonu. Nje-
gove zemeljske ostanke si videl v koči. Porter in nje-

goví ljudje so našli neovrgljive dokaze, da so kostenjaki res ostanki lorda Greystoke in njegove žene. Kaka usoda ga je zadela, o tem pravim pač nikdar ne bomo zvedeli, gotovo pa je, vsaj zame, da si ti — njegov sin, ki o njem piše dnevník, in da si torej po vseh postavah in pravicah dedič njegovega imetja in naslova, da si lord Greystoke, eden najuglednejših in najimenitnejših mož na Angleškem —!»

Arnot se je razvnel, vstal je in ponudil roko Trzanu, da bi mu častital.

Pa Trzan je obsedel, zamišljen zrl v daljavo in otožno odgovoril:

»Mislil sem na to. Pa ni mogočel

V koči so bili trije kostenjaki, sam sem jih videl in dobro se jih spominjam. Eden je bil Claytonov kakor praviš, eden njegove žene, — tretji pa je bil kostenjak njenega otroka. Otrok, ki o njem tale knjiga govori, je torej umrl —. Zato jaz ne morem biti Claytonov sin.

Nel! Iz pragozda sem. Tam sem živel, odkar se zavedam. Kako sem prišel tja, tega nihče nikdar ne bo dočgnal. In nikdar ne bom zvedel, kdo sta moj oče in moja mati —.»

Molčala sta vsak v svojih mislih, le da je Arnot čisto po svoje sodil o Trzanovi preteklosti.

Dolgo je že opazoval prijatelja in dobro ga je poznal. Iz vsake njegove kretnje, iz vsega njegovega obnašanja je govoril pristni, čistokrvni angleški plemenitaš, njegov bistri razum je pričal o duševni omiki njegovih dedov.

Káko je prišel otrok iz Claytonove kočé v džunglo med divje živali in odkod se je vzel tretji, otroški kóstenjak, ki so ga Porterji našli v koči, to seve so bila težka vprašanja, za to je vedel le Bog sam, — toda da je bil Trzan Claytonov sin, o tem Arnot prav nič ni dvomil.

In sklenil je že koj tisti dan, da bo zastavil vse svoje znanje in če treba tudi svoje premoženje ter poiskal nepobitnih dokazov za svoje naziranje in priboril Trzanu njegovo dedščino in proslor v svetu, ki je bil njegov po vseh postavah angleškega prava.

Za to pa je neobhodno potreboval dnevnik. In ker se je opravičeno bal, da bi ga Trzan kje med potom izgubil, ga je tiho in neopaženo vtaknil v žep.

Teden dni po tem pogovoru sta potnika zagledala prve ljudi.

Gozd se je zredčil, nenadoma sta stala na robu razsežne jase. Dobro obdelana polja, razkošni travniki so segali prav do gozda. Sredi polja pa so ležala poslopja, močna, visoka ograja iz hlodov jih je obdajala.

Trzan je dvignil glavo, vlekel zrak skozi nos in prisluškoval.

»Črneil« je rekel in pokazal ven na polje.

Res je bila gruča črncev v belih oblekah zunaj na polju pri delu.

Trzan je pograbil za tulj in lok.

»Ne prenašli se!« ga je ustavil Arnot. »Ti ljudje so naši prijatelji!«

»Črnei so moji sovražniki! Napadli naju bodo. Braniti se morava!«

»Nikakor ne! Tamle je naselbina belih ljudi in črncev so v njihovi službi, torej najini prijatelji. Pojdiva k njim!«

»In če planejo nad naju?«

»Se bova branila.«

»Kršak in Tublat sta sovražnika previdno opazovala in prva napadla. Tudi Numa in Sabora sta tako storila. Midva pa se naj pokaževa črnцем, ko ne veva ali so najini sovražniki ali najini prijatelji —?«

»Trzan, sedaj nisi več v džungli, ampak v naselbini belih ljudi! Zapomni si, da ljudje niso tvoji sovražniki! In pa tudi to, da nimaš pravice ubijati! Med ljudmi veljajo postave in če ti kdo kaj hudega stori, ga kaznuje postava, ne pa ti. Če koga ubiješ, prideš pred sodnika in ta te bo obsodil na smrt.

Še hude težave bom imel s teboj v svetu, da te bom obvaroval pred sodnijo —. Gorje pač tistemu, ki se te bo lotil!«

»Torej pa pojdiva med nje, da naju ubijejo!« se je smejal Trzan.

Stopila sta iz gozda na travnik in se približala delavcem.

Eden črncev je slučajno pogledal proti gozdu.

Zelo čudno sta bila oblečena. Trzan je nosil svojo usnjato obleko, kratke hlače in nekako suknjo brez rokavov. Arnot pa si je mesto svoje že zdavnaj strgane obleke sešil in skrpal iz starih jader in živalskih kož nekaj, kar je bilo prej vsemu drugemu podobno, samo obleki ne. Pri vsem tem sta bila oba oborožena, eden s puško, in samokresi, drugi s tuljem in lokom.

Ko ju je torej črncem zagledal, je v blaznem strahu kriknil, vrgel roke kvišku in planil proti ograji, tovariši pa za njim.

Tudi od drugih strani so zadoneli glasni kriki, vse je letelo vkup in iskalo varnega zavetja za ograjo in vrata so se trdno zaprla.

Arnot in Trzan sta prišla do ograje. Krik in vik je potihnil in za vrati se je nekdo oglasil v francoskem jeziku:

»Odkod prihajata? Kaj hočeta?«

»Priatelj, Francoz!« je odgovoril Arnot. »Izgubila sva se v džungli. Že mesec dni iščeva belih ljudi. Prosiva za sprejem.«

»Odložita orožje! Potem smeta vstopiti.«

Arnot je mirno odložil puško, Trzan pa obotavljaje se svoj lok in tulj.

Vrata so se odprla.

Častitljiv mož v beli obleki in z dolgo brado je stal pred njima. Zadaž pa so se gnetili črnci. Zvedavo ju je gledal, pa ne neprijazno.

Arnot se je predstavil.

»Dovolite, častiti oče, jaz sem Pavel Arnot, poročnik francoske vojne mornarice. Tale pa je moj prijatelj, gospod Trzan.«

»Zelo me veseli!« je dejal mož v beli, dolgi obleki. »Jaz sem oče Konstantin, francoski misijonar. Tole je naša misijonska postaja. Prosim vstopita! Res izreden

slučaj, da morem ponuditi gostoljubnost dvema rojakoma v tej divjinil — Ampak gospoda, taka sta pa zares da bi se vaju ustrašill.

Podali so si roke in tudi Trzan je stisnil misijonarju roko, ko je videl, da je to storil Arnot.

III.

Kako se je Trzanu godilo, ko je prvič prišel v svet.

Dobrih štirinajst dni sta ostala Arnot in Trzan pod gostoljubno streho francoskega misijonarja.

Arnota je potovanje utrudilo, preveč je zaupal svojim močem in leči je moral za nekaj časa. Trzana pa se je lotil oče Konstantin in ga vzel v šolo.

Arnot je namreč že koj prvi večer pripovedoval misijonarju zgodbo o Trzanovi preteklosti. Oče Konstantin je imel hister pogled in blago, plemenito dušo. V srce se mu je zasmilil ubogi, belokoži poldivjak, ki ni vedel ničesar ne o svetu ne o Bogu. Spoznal pa je že koj na prvi pogled izredne dušne vrline mladega človeka in sklenil je zasejati v njegovo srce prvo dobro seme ter rešiti, tako je pravil, dragoceni biser, ki se je skrival pod poldivjo zunanostjo »džungelske sirote«.

Seveda je bilo časa le malo, ker obema, Trzanu in Arnotu, prvemu še posebej, se je mudilo dalje. Pa oče Konstantin je le upal, da bo svojega dovzetnega učenca vsaj za krst pripravil.

Med učiteljem in učencem je kmalu vzkliklo prav prisrčno prijateljstvo. Oče Konstantin je vzljubil resnega, redkobesednega mladega orjaka, njegovo od-

kritost in nepokvarjeno svežost, Trzan pa se je z vso dušo oklenil blagega, plemenitega moža, ki mu je s svojimi nauki odprl ves nov svet.

Srečo je imel Trzan, da je na svojem pohodu v svet zadel na očeta Konstantina. »Če so vsi beli ljudje taki«, je pravil, »kakor oče Konstantin, potem bo svet res lepši nego je bila samotna džungla!«

Dnevi so minevali, Arnot se je čutil že dovolj trdnega, prišel je čas odhoda.

Trzana so krstili, Arnot mu je botroval. Tisti dan sta oba dobila nove, lične obleke, ki so jih pripravile pridne roke misijonskih sester. Vsa naselbina se je veselila, kajti Trzan je postal ljubljeneц vseh, posebno črnci so se ga oklenili.

Drugo jutro sta odpotovala. Slovo je bilo težko, posebno za Trzana.

»Oče Konstantin«, je rekel ob ločitvi, »če mi kdaj na svetu ne bo ugajalo, se vrnem k vam!«

Ni slutil tistikrat, da bodo njegove besede tako kmalu resnica —.

Potovanje ni bilo več naporno, srečavala sta naselbine, kjer sta si lahko odpočila in se oskrbela z živili, nekatere dni sta imela na potu celo družčino. Vse je kazalo, da se bližata obljudenim krajem.

V štirinajstih dneh sta prišla do prvega mesta.

Ležalo je ob ustju velike reke. Trgovski parniki so se zibali v zalivu, čolni so drseli po morski gladini, živahen promet je vrvel po ulicah.

Trzan je prvič v življenju gledal kos »velikega sveta«.

Kolikokrat si je v svoji samotni džungli želel, da bi kedaj videl mesta in hiše belih ljudi in vsa druga čudesa, ki je o njih bral v knjigah!

Ko pa je gledal pred seboj vse to in še mnogo več nego je našel v knjigah, se ga je lotila čudna plahost.

Najrajši bi se bil skril v drevo in od tam bi nezaupno opazoval množice belih ljudi, ki so hitele sem ter tja po cestah naselbine, šum in ropot vozov in strojev in avtomobilov ga je vznemirjal, sam ni vedel, kam bi se najprvo obrnil, kaj bi najprvo poslušal.

Vse preveč je še pač bil vaje divjega življenja v džungli, kjer je vsak najmanjši šum utegnil pomeniti nevarno, bližajočo se roparico, kjer je vsako srečanje z živim bitjem utegnilo pomeniti boj na življenje in smrt. Plaha, divja žival je še bil. Če pripelješ srno iz gozda domov, se bo tudi plašno umikala in se vsakega šuma ustrašila. Prav tak je bil Trzan.

In polno neprijetnosti je doživljal.

V tesnih, ozkih hišah je moral stanovati in po ozkih ulicah in obdelanih cestah hoditi, niti poskočiti ni smel, ampak venomer lepo umerjeno korakati, kakor ga je naučil Arnot, v družbi je moral ure in ure lepo mirno sedeti na stolu, pri mizi je moral vzeti v roke osovražene vilice in nož in žlico. To je bilo skorajda preveč za svobode in neprisiljenosti vajenega Trzana. Vse kosti in mišice so ga bolele od počasne hoje in od sedenja.

Toda razumel je, da se bo treba na vse to navaditi, razumel je, da njegovo dosedanje življenje ni bilo za belega človeka spodobno. Jasen namen je imel pred

oči, trdno voljo pa tudi, — človek je hotel biti, kakor so drugi njegovega rodu.

In navadil se je na vrveče množice ljudi, na vozove in stroje in avtomobile, čudni glasovi »kulture« ga niso več plašili, posilil je svoje krepke, svobode vajene mišice v ozke prisiljene meje, v katerih se kretajo olčkani ljudje in kmalu pač nihče ne bi verjel, da je mladi, izredno krepko zrastle gospod v neomadeževani beli obleki, ki se smeje in govori z drugimi vred v živahni veseli družbi, — da je ta človek pred par meseci še polnag po drevju divje džungle plezal, zasledoval leva in panterja in si tešil glad s sirovim svežim mesom.

Arnot je bil zelo vesel svojega brihtnega, dovzetnega učenca.

Ostala sta dober mesec v mestu.

Arnot je brzojavno obvestil svoje poveljstvo, da še živi in da je zdrav ter prosil za več mesecev dopusta. Obenem je naročil tudi denarja. Potrebovala sta ga za potovanje na Francosko, pa tudi jadnico sta namerala najeti in dvigniti Porterjev zaklad v džungli.

Gospod John Trzan — tako se je sedaj pisal — je bil kmalu splošno priljubljen družabnik. Njegovo mirno, tehtno obnašanje, njegov odkriti, prikupljivi obraz, njegova zdrava, čila svežost, — vse to mu je pridobilo v kratkem vse polno dobrih prijateljev. Vse ga je rado imelo.

Pa je tudi znal pripovedovati kakor nihče drug. O življenju v džungli, o levu, tigru, slonu in o drugih živalih pragozda je znal govoriti kakor da je sam kdaj živel med njimi in se pogovarjal z njimi. Nikdar,

tako so pravili, še niso čuli koga, ki bi bil tako natančno poznal življenje divjih afriških roparic.

Pa ne samo da je bil priljubljen, — pravo čudo je bil za vse mesto. Ni mu namreč minil dan, da ne bi dobil prilike pokazati svojo silno moč in izredno gibčnost.

Nekoč na primer je pridrvel črнец orjaške postave pijan po ulicah naselbine, z dolgim nožem v roki, kričal je in klel in iskal, koga bi napadel. Vse se mu je umikalo.

Pridivjal je tudi pred Trzanov hotel. Gruča gospodov je sedela na verandi, med njimi tudi Trzan.

Sirovo kričaje je planil črнец po širokih stopnicah, vse je seve skočilo po koncu in prestrašeni so zbežali gospodje v notranje prostore. Le Trzan je mirno obseдел.

Tuleč in z dvignjenim nožem se je zaletil črнец v Trzana, mislil je pač, da tukaj vsaj si bo na lahek način ohladil svojo jezo. Iz za varnih oken in vrat pa je gledalo par tucatov plašnih oči in čakalo, kedaj bo silni črni orjak zaklal ubogega gospoda Johna.

Pa silni črni orjak se je topot hudo zmotil.

Z mirnim smehljamem na licu, kot bi šlo za prijetno zabavo, je pričakal Trzan divjaka. Že je bil trdo pred njim, sedaj bo sunil dolgi nož —.

Tedaj pa je Trzan po bliskovito vstal, jeklena pest je prestrigla črncev zamah, daleč je odletel nož, silne mišice so dvignile črnega orjaka od tal in nesrečni napadalec je zletel kakor žoga po zraku in črez pregrado verande ter v prelepem polkrogu pljusnil v reko, da je visoko prhnila voda na vse strani.

Glasen živijo je zadonel, bojazljivi gledalci so prišli bliže in krohotaje gledali, kako se je črnc trezen, ohlajen in ves moker kobacal iz vode ter se urnih pet pobral iz območja strašnih mišic.

Ob neki drugi priliki je bil Trzan s številno družbo na obisku pri nekem bogatašu. Njegovo posestvo je ležalo zunaj mesta na robu pragozda.

Beseda je nanesla na leve.

Gospodje, po večini lovci, so bili različnih misli o levovi srčnosti. Nekateri so celo trdili, da se lev človeka boji, vsi pa so si bili edini, da je najbolje prijeti za dobro zanesljivo puško, če se kje v bližini oglasi rjoveči kralj živali.

»Gospod Trzan še ni povedal svojega mnenja«, je dejal eden gostov. »Človek, ki je leta preživel v osrčju Afrike, — vi, gospod, ste bili tam, kolikor sem čul, — tak človek, pravim, mora gotovo tudi imeti izkušnje glede lova na leve, kajne?«

Glede Trzanove preteklosti sta se prijatelja že pred prihodom v mesto domenila, da o njej ne bodeta govorila, razen kolikor je bilo nujno potrebno. V vsej družbi je torej le edini Arnot vedel, kako vaje je Trzan divjih roparic džungle.

»Ne manjka mi izkušenj«, je odgovoril Trzan suho. Vsaj toliko lahko rečem, da so vaša mnenja glede levov pravilna, ena ko druga, pa le glede takih levov, ki ste jih vi srečali ali vi videli. Toda po par zgledih ne smemo celega rodu soditi, prav kakor ne moremo reči, da so vsi črnci divjaki, ker je podivjal tisti orjak oni teden, — ali pa da so vsi belokoži ljudje bojazljivci, ker

so nekateri pokazali onidan, da jih je strah pijanega črnca.

Levi in levi so različni, gospodje, prav kakor so tudi ljudje različnega značaja. Danes na primer nalletite na leva, ki je plah in boječ, pobral se bo s poti, ko vas zagleda. Jutri pa utegnete srečati njegovega strica ali pa brata — in vaši prijatelji se bodo čudili, zakaj se ne vrnete iz džungle.

Jaz sem bil, če že hočete zvedeti moje mnenje, vedno take misli, da je vsak lev krvoločen. Zato me pa nobeden ne more napasti nepripravljenega.»

»To bi imeli malo veselja pri lovu«, je dejal gost, ki je začel pogovor s Trzanom, »če bi se bali divjačine, ki jo zasledujemo!«

Arnot se je nasmehnil. Trzan — pa bi se ball!

»Ne vem, kaj mislite, ko pravite, da bi se ball!« je odvrnil Trzan. — »Zame je pri lovu to največje veselje, če vem, da je meni žival prav tako nevarna kakor jaz njej.

Če bi šel nad leva s tucatom pušk in z dvajsetimi gonjači, bi pač ne imel lev nobene prilike da bi ušel ali se branil in moje veselje nad takim lovom bi bilo tem manjše, čim manj bi bil lev nevaren zame.«

»Torej bi gospod Trzan«, se je gost dobrodušno smejal, »najrajši napadel leva golih rok ali pa kvečjemu z žepnim nožičem?«

Iz njegovih besed je donela komaj slišna zbadljivost.

»In z vrvjo«, je dodal Trzan kratko. —

Ni bilo dolgo pa je zagrmel iz džungle rjoveči glas leva, izzivalno in divje, kot bi klical na boj pogumno družbo belih lovcev.

»Poslušajte!« je vzkliknil nagajivi gost. »Prilika se vam nudi!«

»Nisem gladen! Drugega vzroka pa nimam, da bi šel nadenj«, je mirno odgovoril Trzan.

Vsi so se smejali, le Arnot ne. On sam je vedel, da je postava džungle govorila skozi usta Trzanova.

»Pa gotovo bi se bali, iti nad leva oboroženi, kakor ste prej pravili, le z nožem in vrvjo!«

»Ne! Pa vzroka nimam. In brez vzroka pameten človek ničesar ne stori.«

»Pet tisoč frankov, to bi bilo vzroka dovolj, kaj?« je dražil gost. »Pet tisoč frankov stavim, da ne ubijete leva z nožem in vrvjo!«

Trzan je pogledal Arnota in pokimal.

»Napravita za deset tisoč!« je predlagal Arnot.

»Dobro! Stavim deset tisoč frankov!«

Trzan je vstal.

»Deset tisoč frankov dobim, če napadem leva z nožem in z vrvjo. Velja?«

»Velja! — Pa še ta pogoji stavim, da nam morate privleči ubitega leva na rob džungle. Tam vas počakamo.«

»Dobro. Pa pojdimo!«

Vsi so osupnili. Do zadnjega trenutka nobeden ni verjel, da bi Trzan zares šel nad leva.

»Pa saj ne pojedete nadenj nocoj, po noči —?« ga je zadrževal gost, ki je stavo ponudil.

»Zakaj ne?» je vprašal Trzan. »Numa hodi po noči na sprehod. Po noči ga je najlažje najti.«

»Ne, gospod! Nočem da bi prišla vaša kri nad mojo glavo. Še po dnevi bi pomenilo golo blaznost, napasti leva z nožem.«

»Pojdem!« je dejal Trzan in odšel v svojo sobo po nož in vrvi.

Skupno so se odpravili proti gozdu. Družba ga je spremljala do roba džungle. Tam je Trzan slekel vso nepotrebno obleko in se pripravil na lov.

Še zadnji trenutek so ga pregovarjali in ustavljali, najbolj tisti, ki je slavo izzval.

»Naj nam bo dovolj nevarne šale!« je pravil. »Verjamemo da ste pogumen človek, slavo ste dobili, deset tisoč frankov je vaših! Samo da opustite svojo blazno namero, ki bi vas gnala v gotovo smrt!«

Trzan se je krhko nasmejal — in v trenutku ga je zagrnila temna džungla.

Nekaj časa so še stali spremljevalci molče na robu gozda, nato pa so se drug za drugim obrnili in tiho odšli nazaj v hotel. —

Komaj da je Trzan začutil vonj džungle krog sebe, že se je ves izpremenil.

Poskočil je kakor že dolgo ne, pograbil za vejo in šinil po drevju ko veverica. Hej, to je bilo veselje! Kako je ljubil tako življenje!

Končno je spet svoboden!

Kako je že lepo počasi lezel v okove »omikanega sveta«! Niti zavedel se skoraj ni več, da je ujetnik. —

Pa sedaj so padle vezil

Vse, vse ga je oviralo, obleka, tesne hiše, ozke ceste —. Sedaj je spet prost —!

Kaj je »svet«, kaj je »omika« s svojimi stoterimi ozkimi, tesnimi predpisi in navadami in obziri v primeri s tole svobodo —!

In — ali mu ni bila odprta pot nazaj v svobodno džunglo —?

Pa še kako lahko bi šlo! Malo globlje bi prodrl, se obrnil proti obali in prosta bi mu bila pot nazaj v njegov pragozd in h koči —!

Hipoma se je Trzan ustavil.

Na nos mu je udaril duh leva in brž je ujelo tudi njegovo bisto uho znani šum, ki je napovedoval, da se plazi po goščavi velika divja mačka — lev.

Neslišno je pohitel Trzan po drevju, sedaj je bil trdo nad levom. Šel je za njim, da bi ga dobil na kraj, kjer bi mogel vreči svojo letečo zanko.

Prišla sta na ozko travnato jaso. Prilika je bila ugodna.

Rahlo je siknila vrv po zraku, za hip je plavala zanka nad levovo glavo, padla —. Kratek sunek, pa se mu je zadržnila krog vratu.

Brž je privezal konec vrvi k deblu. Žival se je vzpenjala kvišku in grabila s šapami po zraku, pa že se je spustil na tla, jej planil na hrbet in jej pač dvajstokrat sunil ostri nož med rebra.

In potem je stopil Numi na vrat, dvignil glavo vznok in zagnal v strmeči pragozd divji, zmagoslávni bojni krik Kršakovega rodu.

Krik je izzveneval v daljnih odmevih po džungli, molče je stal Trzan ob mrtvem levu.

Mogočno mu je zavalovalo v duši hrepenenje po svobodi džungle, po sveži naravi, po šušenju pragozda, po svobodnih potih, po bojih in zmagah —.

Korak —, pa bo prost. Naj gre Arnot sam na Francosko, naj si mislijo beli ljudje v naselbini, da ga je raztrgal lev —. Prost hoče biti —!

Hudo ga je mučila skušnjava.

Tedaj pa se mu je zazdelo, da čuje glas dobrega očeta Konstantina, spomnil se je njegovih nauk — in posnoma glava mu je klonila, noga, že postavljena v skok, se je umaknila.

Pa še nečesa se je spomnil Trzan.

V duhu je zagledal pred seboj nežno belo dekle, obraz, obrobjen od zlatih las, sinje oči, ki so ga prijazno gledale —.

Spomnil se je Ininih besed v pismu na Arnota: »Tam v Ameriki bova čakala nanj, vsikdar nama bo dobrodošel!« —

Trzan je stresel glavo, zagrabil mogočno levovo truplo, si ga vrgel čez ramo in odšel proti naselbini. —

Molče so sedeli lovci na verandi in čakali na Trzanovo vrnitev. Vse so poskusili, da bi navezali pogovor, pa ni šlo. Beseda je zamrla in vsak se je molče spet vdal svojim mislim in ugibal, kaj bo z drznim gospodom Trzanom.

»Moj Bog!« je končno vzkliknil oni, ki je ponudil stavo. »Te negotovosti ne prenesem več! Puško bom

vzel in v džunglo pojdem ter pripeljem nazaj nesrečnega predrzneža.«

»Jaz pojdem z vami!« je vzkliknil eden gostov.

»Jaz tudi! — Jaz tudi! — Jaz tudi! —«.

Tako so se hkrati vsi ponujali.

Kot bi se jim bil kamen odvalil od prsi, tako se jim je zdelo. Jadrno so pohiteli vsak po svojo puško in kmalu nato je vsa družba korakala proti gozdu, do zob oborožena. —

»Za božjo voljo, kaj je to —?« so kriknili najbolj plašni med njimi, ko je iz džungle zadonel daljni bojni krik Trzanov.

»Čul sem že ta glas. Spodaj v naših kolonijah«, je razlagal eden. Nosači so mi pravili, da tako zarjove gorila, kadar ubije nasprotnika.«

Edini Arnot je vedel, kaj pomeni divji krik. Čul je Claytona pripovedovati, da Trzan z njim naznanja svojo zmago.

Nasmehnil se je, razveselilo ga je. Saj je Trzan zmagal —. Pa vkljub temu ga je čudno spreletelo, ko je pomislil, da je strašni glas prišel iz grla — njegovega prijatelja.

Četa se je ustavila na robu pragozda. Pravkar so se posvetovali, kako bi se najbolje porazdelili, da bi brž našli Trzana — ko se v goščavi nekdo glasno zasmije.

Vsi prestrašeni so planili okoli in pograbili za puške — pa zagledali orjaško postavo z ogromnim levovim truplom na mogočnih plečah.

Celo Arnot je okamenel.

Kar nemogoče se mu je zdelo, da bi bil njegov prijatelj tako naglo opravil z levom, — pa še s takim bor-nim, ubogim orožjem. In ogromno levovo truplo je nosil na ramenih kakor kdo drug pet tednov staro jagnjel

Vsi so obkolili Trzana in ga obsipavali z rado-vednimi vprašanji.

Trzan pa se je prezirljivo smehljal.

Njihovo čudenje se mu je prav tako smešno zdelo kakor če bi kdo mesarja hvalil, ker je kravo ubil. Pač ni bilo vredno izgubljati besede —. Kolikokrat je že ubil Numo ali pa Saboro ali pa Šito, — pa še se zmenil ni za to!

Toda v očeh lovcev je bil Trzan velik junak — in bili so lovci vmes, ki so se že poskusili z levom!

Povrh pa je Trzan dobil stavo in deset tisoč fran-kov.

Ni jih sicer hotel, pa Arnot je silil, naj jih vzame. In Trzan jih je res shranil.

Tistih deset tisoč frankov, to je bil Trzanov prvi zaslužek.

Toliko je že bil med svetom, da je spoznal vred-nost denarja in moč neznatnih papirčkov in okroglih kosov bele in rumene kovine, ki so neprestano krožili med ljudmi in potovali iz roke v roko. Vedel je, da člo-vek brez denarja v svetu ne more živeti, pa tudi to je vedel, da si mora človek denar zaslužiti in da ljudje za-ničujejo takega, ki sprejema denar od drugih, sam pa nič ne dela.

Obenem s tem spoznanjem pa se mu je rodila tudi velika skrb, kako si bo denar služil. Saj ni znal za nobeno delo prijeti.

Arnot ga je sicer tolažil in mu dopovedoval, da ima več ko dovolj za oba, pa Trzan je bil rahločuten človek in ni hotel denarja zastonj. Dejal je, da se bo učil delati in da si bo sam zaslužil kar potrebuje za življenje.

Zato je končno vesel vtaknil v žep tistih v stavi pridobljenih deset tisoč frankov, ki bodo, tako je pravil Arnot, za nekaj časa zadostovali.

V tem je prišel denar za Arnota iz Pariza, ki sta nanj celi mesec čakala.

Arnot je najel lično jadrnico, jo založil z živežem, streljivom in drugimi potrebnimi rečmi za dober mesec vožnje do Trzanove kočice in nazaj v naselbino. Tudi lopato in sekuro sta vzela seboj.

Stroške je prevzel Arnot sam, češ on kot zastopnik francoske vojne mornarice ima edini pravico in dolžnost skrbeti, da pridejo spet nazaj v prave roke reči, ki so bile ukradene v območju francoskih kolonij.

In lepega mirnega jutra sta polna veselih nad odjadrala iz pristanišča ter se obrnila na jug — iskat Porterjev zaklad.

Potovala sta vseskozi blizu obrežja. Morje bilo mirno, nič posebnega nista doživela medpotom, razen da sta vsa srečna in zadovoljna uživala sveži morski zrak in lepoto jasnih južnih noči. Trzanu so bile dosedaj lepote in krasote narave sama po sebi umljiva stvar.

ni se brigal zanje, šele Arnot ga je naučil opazovati naravo in ceniti njeno lepoto.

Bistrooki Trzan je bil prvi, ki je po štirinajstdnevni vožnji proti večeru zagledal obrise znanega obrežja in svojo kočo. Solnce je tonilo, ko sta spravljala jadnico v naravni zaliv in stopila na suho.

Prenočila sta v koči. Vse reči sta našla prav tako, kakor sta je pred par meseci zapustila. Nihče ni medtem prišel v kočo.

Drugo jutro je Trzan odložil vso nepotrebno obleko, ki bi ga utegnila ovirati na potovanju, vzel lopato in se po dolgem času spet svoboden zavihtel v veje svojih domačih gozdnih velikanov.

Globoko v džunglo je bil namenjen, na mično travnato livado, ki jo je namakal droben potočič in ki so jo obdajali orjaki džungle, prepleteni z neprodirno mrežo srbota, slaka, divje trte in bršljana. Nikdar še ni stopila človeška noga na to planico razen Trzanova, le člani Kršakovega rodu so na njej lenarili, se igrali, pretepali in pasli.

Spet je zagrabilo Trzana hrepenenje po svobodi, ko je hitel po znanih potih visoko gori v zapletenem vejju pragozda, spomini so se mu vzbujali na mladostna leta, nazaj si je želel neomejene prostosti in divje samote.

Pa topot je kmalu premagal skušnjavo. Saj je šel po zaklad tistega starega moža, ki je bil oče Inin. Ko pride v Ameriko, ne bo prišel praznih rok —.

Ta misel ga je podžgala, da je še hitreje potoval. Prej ko dobi zaklad, prej bo odpotoval čez veliko mor-

je, prej bo videl belo dekle, na katero je neprestano mislil.

Ure in ure je potoval, ni se zmenil za Saboro, ki se je plazila za svojim plenom globoko spodaj po goščavi. ni se brigal za hreščeče glasove, ki so mu oddaleč prihajali na uho. Njegovi nekdanji tovariši so se tam nekje preganjali in kregali —. Ni mu bilo več zanje, saj ni spadal več med nje —.

Ustavil se je na solnčni livadi.

Prazna, tiha je ležala sredi pragozda. Zdelo se mu je, da je bil šele včeraj tu.

Tamle pod košatim velikanom je zakopal zaboj, dolgo dolgo je bilo temu —.

Spustil se je na tla in pregledal prostor.

Trava ga je prerastla, sledu ni bilo videti, da je kdo pred mnogimi meseci tod kopal.

Zaklad je čakal nedotaknjen —.

Trzan je zastavil lopato, naglo je delal, znoj ga je oblival, pa črez uro je bil zaboj odkopan.

Obrisal si je znojno čelo in ga zamišljen gledal.

Pred mnogimi meseci ga je prinesel sem, ni vedel tistikrat, kaj se skriva v njem.

Danes seveda je znal ceniti vrednost, ki je ležala v zaboju. Videl je v naselbini pri belih ljudeh, kaj velja eden sam tak okrogel košček rumene kovine. In koliko takih zlatov je bilo v zaboju —!

Celo neizmerno bogastvo, je zasodil ter premišljeval, kako srečen bo pač čudni stari mož, ko dobi toliko zlata. In belo dekle, ki je njegova hčerka — tudi ona bo

srečna. Ali ga bodo veseli, ko pride s tolikim bogastvom v Ameriko —?

Pograbil je zaboj in si ga zadel na ramo. Štirje mornarji so se mučili z njim, ko so ga spravljali v jamo, zunaj na obali. Trzan ga je nesel, kakor kdo drug nese košaro kruha na rami. Stisnil je lopato pod pazduho in se napotil nazaj k morju.

Zvečer je bil že pri koči.

Arnot je gledal zaboj, ga zaman poskušal dvigniti, gledal prijatelja, zmajeval z glavo ter končno dejal:

»Strašen človek!«

Trzan se je nasmehnil, pograbil zaboj in ga nesel v kočo.

Drugo jutro sta ga naložila na jadrnico in odplula nazaj proti severu.

Tri tedne pozneje sta se ukrcala na francoski parnik in odpotovala v Marseille. Odtam pa z železnico v Pariz.

IV.

Trzan v Parizu.

Trzan je sedel na verandi boulevardske kavarne, kadil cigareto in pil whisky. Dolgočasil se je in utrujen je bil, on, mož železnih živcev in silnih mišic, ki nikdar poprej ni poznal utrujenosti.

Sameval je.

Arnot je za nekaj dni odpotoval po opravkih. Zenoil se je namreč, poroka bi naj kmalu bila, pa je šel da obišče svojo nevesto. Tisti večer se je mislil vrniti, tako je pisal.

Znancev Trzan v Parizu še ni imel, še manj pa prijateljev. Zato je tiste dni sam posedal in postopal po mestu ter se dolgočasil. Misli pa so mu tembolj nemoteno uhajale nazaj k dogodkom zadnjih tednov.

Dobri Bog, koliko in kaj vse je doživel! Vožnja po morju na velikanskem parniku, ki je nosil par tisoč ljudi, velikanska mesta, ki jih je srečal na potu, vožnja z železnico od Marseilla do Pariza in vrhu vsega Pariz, — to je bilo preveč za naenkrat. Izpremembra je bila prenegla.

Ni bilo dolgo temu, da je še pohajal sam po samotni tihi džungli, živel v svežem, svobodnem zraku preprosto življenje človeka »na najnižji stopinji kulture«.

kakor je pravil Arnot, storil je kar je hotel, šel je kamor je hotel, — sedaj po kratkih treh mesecih, brez vsakršnega prehoda, pa živi tu v vele mestu, sredi vrvenja in hrupa tisočev in stotisočev, v nezdravem zraku, pri nevajeni hrani, v hladnem podnebjju, da ga zebe vkljub nerodni obleki, ne sme se geniti, ne more razmahniti svojih življenja in kretanja vajenih mišic —.

Ni čuda, da je čutil utrujenost in da mu ni bilo za ničesar več.

Res je sicer bilo, njegove želje so se mu izpolnile.

Tam doli v džungli, že pred mnogimi leti, se mu je rodila želja, da bi prišel v svet, da bi videl vse tiste čudne in nepoznane reči, ki je o njih bral v knjigah. Hrepenel je po knjigah.

In hrepenenje se mu je izpolnilo.

Par tednov komaj je bil v Parizu, pa je videl in si pogledal vse, kar se je v tem času dalo videti. Prijatelj Arnot se je v resnici pošteno trudil z njim. Vsak dan ga je vzel seboj, danes v bogato knjižnico, jutri v muzej, pa spet v galerijo slik, v tovarne, k predavanju, vse mu je pokazal, vsak nov pojav mu je razložil.

Pa storil je zanj še več. Poslal ga je v šolo. In s tem je imel še prav posebne namene.

Trzan izpočetka o šoli in o sličnih rečeh ni hotel nič slišati. Že koj prvi dan po prihodu v Pariz je vprašal prijatelja, kod se pride v Ameriko in da hoče nemudoma odpotovati. Povedati pa ni mogel ali ni hotel, zakaj se mu tako mudi.

Pa prijatelj Arnot ni bil slep in tudi ne novinec v zadevah srca.

Že dolgo sem je bistro opazoval Trzana. Dobro se je še spominjal njegovih otožnih, žalostnih oči, polnih razočaranja, ko sta našla kočo prazno. Hudo ga je nekaj ranilo tistikrat. Zato mu je ušel v džunglo, najbrž v prvem navalu razočaranja.

In kako redkobeseden je bil ko mu je prebral Inno pismo! Pa njegov nenadni sklep: »V Ameriko pojdem!« — Čisto razumljivo! Saj Ine ni pozabila navesti svojega naslova v pismu, pa še čisto točno in s posebno pripombo: »Povejte mu« — Trzanu — »da je Amerika moja domovina in v mestu Baltimore da stanujem —.«

O, Arnot je tudi vedel, da je dvakrat dve štiril! Djal je vse te pojave vkup in si napravil lastno sodbo o obeh mladih človekih. In sodba je bila ta, da se je nekaj med njima spletlo —.

Vsaj toliko je vedel čisto natančno, da Trzanovo srce ni več svobodno.

Ko se je torej Trzan branil »šole« in silil v Ameriko, mu je gladko dejal:

»Priatelj Trzan! Vem da te je gospodična Ine povabila v Ameriko na svoj dom. Razumem tvojo nepotrželjivost.

Ampak — kaj pa naj počne ta visoko izobražena mlada dama s človekom, ki ne zna ne brati ne pisati ne računati, ki ne razume niti najnavadnejših reči, o katerih se že mali otroci v šoli učijo —?!«

Besede so zalegle. Trzan se je z vso vnemo lotil učenja.

Arnot mu je poskrbel dobre učitelje, na dom so ga hodili učiti in naglo je napredoval. Pridno je tudi sam

bral knjige, na večer pa sta šla z Arnotom v mesto, v družbo, v gledališče, v koncerte.

Vsak drug bi bil omagal pri tolikem delu, pa Trzan je bil svež, zdravih, nepokvarjenih živcev in povrh nadarjen in vedoželjen. Misel na Ino končno tudi ni bila najslabša gonilna sila.

Trzan je torej imel vse, česar si je svojčas tako vroče želel. Užival je svet in njegovo kulturo v polnih požirkih.

Vkljub temu pa ni bil prav srečen.

Predvsem je bil utrujen, duševno in telesno. Presilil se je s »kulturo«, prenasičen je bil, h koncu mu že za nič več ni bilo. Včasih se mu je celo vsiljevala misel, ali je pač treba vsega tega njemu, brézpomembnemu človeku, ki nikdar ne bo v človeški družbi na taki stopnji, da bi mu vse to znanje koristilo —.

Pa tudi nezadovoljen je bil.

Razočaranje se je oglašalo, spoznanje je prihajalo. Svet ni bil ves tak, kakor si ga je predstavljal tistikrat ko je o njem sanjaril pri knjigah v svoji samotni koči. Beli ljudje niso bili tako dobri in pošteni, kakor si jih je mislil —. Srečal je že take, ki so bili slabši ko Kršak ali Sabora ali Šita —. Da, če bi bili vsi kakor sta bila Arnot ali pa oče Konstantin —!

Take misli so mu vzbujale v duši nemir, ki ga nikdar ni poznal v džungli.

Vleklo ga je nazaj v preprosto, svobodno življenje v njegov pragozd —.

Ini če bi že ne šel nazaj k svojim živalim. — vsaj k očetu Konstantinu bi se vrnil. Edino pri njem je bil

srečen, odkar živi med belimi ljudmi. In saj tudi oče Konstantin živi v džungli —.

Toda Ine —!

Trzan se je zamislil.

»Črez teden dni pojdem v Ameriko —!« je dejal sam pri sebi. »In potem —?«

Spet je umolknil, djal glavo v dlan in premišljeval.

»Bomo videli —!« si je končno sam odgovoril.

Vstal je in hotel oditi.

Pa znan glas ga je ustavil.

»Pozdravljen, prijatelj!«

Arnot je stopil na verando.

»Le kar sedi spet!« mu je klical. »Govoriti morava! — Natakar, whiskyja in sodel!«

Trzanu se je obraz razjasnil. Vesel je pozdravil prijatelja.

»Novice imam za tebe«, je živahno nadaljeval Arnot, »prijetne, neprijetne, nujne in važne«.

»Res? Torej pa le kar odpri torbo in začni!«

»Takoj! To ti moram še prej povedati, da sem že pred tedni potihoma pisal v Baltimore v tvojih zadevah. In te dni sva se sešla z znancem, ki je pripotoval naravnost iz domovine Inine.

Zvedel sem marsikaj zanimivega. Poslušaj!

Prva novost! — Gospodična Ine ne živi več v Baltimori, preselila se je na materino farmo v Wisconsinu. Moj poročevalec ni vedel natančno kraja, kje živijo sedaj Porterji, pa to se bo zvedelo v Baltimori.

Slaba jim bojda prede vsem skupaj. Že prej niso živeli v sijajnih razmerah, s svojim potovanjem v Afri-

ko pa se je stari čudak profesor Porter do vratu zakopal v dolgove.

Vse bi bilo dobro, da so prinesli domov zaklad, ki ga je šel iskat Porter in ga res tudi našel. Pa oropali so ga, kakor si sam videl. Sedaj pa ni denarja, dolgove delajo in upnik, neki bankir Canler iz New Yorka, velik bogataš, jih hudo pritiska. — Kaj praviš na to?»

»Zaklad potrebujejo, ki sva ga dvignila!«

»Seveda! Pa še kmalu! Toda o tem h koncu!

Druga novost —! Cecil Clayton — se še spominjaš tistega bledoličnega, bolehavega fantiča, ki se je venomer muzal krog Ine? — Da? Dobro! — torej ta fant se zdaj da klicati za lorda Greystoke, prevzel je posestvo in naslov tvojega očeta, češ John Clayton je že davno umrl in potomcev ni nobenih.

Oropal te je tvoje dedščine —! Kaj pa na to praviš?»

»Nič!« je dejal Trzan hladno in malomarno. »Kako naj dokažem, da je bil John Clayton moj oče —? Saj še sam tega ne verjamem!«

»Kaj pa! Seveda! — Sicer pa bom že jaz poskrbel za dokaze!

Pa vidim da te moje novice nič ne premaknejo —. Poskusimo torej z močnejšimi topovi!

Gospodična Ine ima snubce in sicer za enkrat samo dva. Eden je tisti bankir Canler, ki postaja, da mimo grede omenim, zelo nasilen, ker je upnik. Drugi snubec pa je tvoj prijazni znanec in sorodnik, gospod Cecil Clayton laži-lord Greystoke —.

Ine pa haje ne mara ne za enega ne za drugega. —

ker ljubi tretjega, tako baje pravijo vsi. In tako mislim tudi jaz, tvoj prijatelj, ki ti želim vse dobro!»

Arnot je napeto umolknil in čakal, kedaj bo Trzan skočil po koncu ali vsaj vznemirjenje pokazal.

Pa Trzan je mirno obsedel in gledal za dimom, ki se je dvigal iz njegove tleče cigarete.

»Neverjeten človek!« se je jezil Arnot. — »Trzan, ti divji človek, pri nas v kulturnem svetu se mladi ljudje pri takih vesteh razburiijo, veš, planejo po koncu, ali pa vsaj kažejo nenavadno zanimanje, posebno če se njih tiče —!

Ali si nič ne misliš, kdo bi utegnil biti tisti srečni tretji tekmeč?»

»Gospod Filander —?»

»Še šale zbijaš, ko gre za tvojo kožo!»

»Drugih belokožih ljudi pa ne poznam iz bližine inine!»

»Pa jaz poznam nekoga, ki je bil nekoč in nekje prav blizu gospodični Ini, ki je velike reči zanjo storil in ji pač zato tudi smel pogledati precej globoko v oči —.

Toda čemu bi slepomišila? Prijatelj Trzan, tvoja sreča je moja sreča! Čas je da se oglasiš! Prekinil boš svoje učenje in v Ameriko pojdeš! Koj te dni!»

»Tudi jaz sem že tako sklenil.«

»Da, res —? Hm —! Torej se pa vendarle nekoliko zanimaš za — Ameriko!»

Dobro! Jutri pogledava, kedaj odide prvi parnik. Čas do odhoda pa porabiva za priprave. Rad, zelo rad bi šel s teboj. Morebiti bi bilo celo dobro, da bi šel —.

Pa mi ni mogoče. Saj veš, oziroma nič ne veš, kako je, če se človek ženi —, In še službo moram opravljati. Pa čuval bom nad teboj in delal in skrbel po moči, da pojde vse gladko!

Glede zaklada! Pri zlatarju sem bil, ki sva mu ga izročila. Preštel je zlate in ocenil ves zaklad na 241.000 dolarjev. Dobil je tudi kupca in mož mi je dragevolje koj izstavil nakazilo na banko v Baltimori.

Pogodila sva se tako, da ostane zaklad skupaj, dokler njegov lastnik ne odloči, kaj bo z njim. Pa mislim da mu bodo v danih razmerah dolarji ljubši! No, vse-kakor dobiš nakazilo seboj in mislim da te ne bodo neprijazno sprejeli, če prideš s takim darilom —!

»Kje pa bom denar dobil za vožnjo?«

»To je moja briga! Če nočeš drugače, pa ti ga posodim. Lordu Greystoke s ponosom in rad »dam na upanje!«

»Saj sem ti že povedal, da s tvojim domnevanjem ne bo nič!«

»Tudi to je moja briga! Za dokaze bom že poskrbel! In prav zato pojdeš kar jutri z menoj. Upam da ti bom že jutri lahko častital in da bom že jutri lahko predstavil strmečemu svetu lorda Greystoke.«

»Kam pojdeva?«

»Dovoli, da sem tudi jaz redkobeseden! Jutri pojdeva k policiji. Nocój pa v gledališče —.«

Trzan je slabo spal tisto noč.

Ne da bi mu bil »lord Greystoke« delal skrbi. Premalo je še poznal svet, da bi bil znal ceniti imenitne naslove in bogate dedščine. Vrh tega je bil prepričan,

da ni sin lorda Greystoke. Odkod pa bi naj bil prišel tisti tretji, otroški kostenjak v Claytonovo kočo —?

Ne! Dete, ki je o njem govoril dnevnik, je umrlo od gladu, par dni morebiti potem ko sta njegova roditelja umrla iz neznanih vzrokov, najbrž vsled bolezni. Na napad ni bilo misliti. Saj so bila vrata trdno zaprta, ko je prvič prišel h koči —.

Pač pa ga je vznemirjalo, kar je čul o Inu.

Trzana je prvikrat v življenju ranila ostra puščica ljubosumnosti —.

Da ljubi Ino, to spoznanje se mu je polagoma in neopaženo razvilo v polno jasnost, čimbolj je postajal kulturni človek in umeval čustva, ki se oglašajo v človeškem srcu.

Ali pa tudi Ine ljubi njega —?

Dva snubca se ji ponujata, je pravil Arnot, in da nobenega ne mara, ker menda ljubi tretjega —.

Trzana —?

Zamislil se je.

V duhu je gledal mično travnato planoto, doli v daljnem pragozdu Afrike. Tam sta sedela drug drugemu nasproti, počivala na begu iz Mbongove vasi ter se krepčala s sadeži, ki jih je nabral po gozdu. Ni razumel njenih besed, pa iz njenih oči je sijala prijaznost — tako se je prav živo spominjal še danes —, smehljala se mu je, mu vzela zlati navesek z vratu in si ga nadela sebi. Pokazal ji je tudi sliko in tudi to mu je vzela, jo gledala, pogledovala nanj in mu nekaj pravila. Pustil ji je navesek in vzela ga je seboj.

In ko sta prišla blizu kože, ga je prijela za roko in skoraj vlekla seboj, naj bi šel z njo k njenim ljudem —.

Spomnil se je pisma, ki ga je pisala Arnotu. Izrečno ga je v pismu vabila, naj pride za njo v Ameriko. Vsikdar bo dobrodošel —.

Ali ga ljubi —?

Trzan je bil vse premalo izveden v takih vprašanjih, da bi si bil sam dal odgovor.

»Vprašal jo bom in jo zaprosil za roko —.« Tako je zasodil.

— — —

Drugi dan pa je vzel Arnot Trzana seboj k visokemu policijskemu uradniku.

»Pa čemu k policijskemu uradniku?« se je čudil Trzan.

»Ne boj se, prijatelj! Ne bodo te djali v verigel Ti gospodje znajo tudi druge reči! Na razpolago so jim sredstva, ki z njimi doženejo istovetnost dveh oseb iz sledov, katerih drugi ljudje niti ne opazijo. Tako znanje je važno v slučaju, če je treba najti zločinca. Pa tudi v tvojem slučaju bo odločilne važnosti, po mojem mnenju vobče edina pot, da najdemo, ali si ti Claytonov sin ali ne. Če ti pripomočki odpovejo, potem ne vem —.«

Policijski kapitan je bil prijazen človek. Arnot ga je že prej pripravil na obisk in mu, kolikor je bilo treba, tudi pojasnil zgodovino Trzanovega življenja.

Občudoval je Trzana, njegovo krepko, zdravo telo, hvalil njegovo olikano vedenje, ki da prav nobenega sledu več ne kaže o življenju v džungli, ter dejal:

»Gospod Trzan, policijski uradnik ima bistro oko, opravka ima z najrazličnejšimi ljudmi, vaje je opazovanja in iz malenkostnih pojavov v človeški zunanosti si naredi če treba cel roman. Verjemite mi, vaši predniki niso bili ljudje navadne vrste, telesni in duševni darovi, ki ste jih podedovali, pričajo o plemeniti krvi in o visoki kulturi.

Pa to, bi končno kdo dejal, so le domnevanja. Potrebujemo pa nepobitnih dokazov, ker gre za velike reči, kakor mi je pravil gospod Arnot.

Moderna policijska veda, draga gospoda, pozna celo vrsto sredstev, ki z njimi more dognati istovetnost dveh oseb. In sicer z nepobitno gotovostjo. Najmodernejše sredstvo, pa tudi najzanesljivejše, so pač odtiski prstov. Gospod poročnik Arnot mi je namignil, da bi se po tej poti morebiti dalo priti na sled vašemu pokolenju.

Naj vama stvar razložim!

Poglejte, gospod Trzan, konce svojih prstov! Koža ni gladka, kajne, vse polno vijugastih črt je na njej.

Dognano dejstvo pa je, da te vijuge in krivulje niti pri dveh osebah niso enake. Lahko se o tem sami prepričate, če pogledate tule skozi povečalno steklo svoje prste in potem prste svojega prijatelja!

Trzan je z velikim zanimanjem ogledoval svoje in Arnotove prste.

»Res je! Črte na Arnotovih prstih so precej drugačne nego na mojih. Posebno na palcu se dobro vidi razlika!«

»Kajne! — In glejta, te vijuge in krivulje pomagajo najti pravega človeka!

Vlomilec recimo je bil pri svojem poslu nepreviden pa je napravil nekje na neki šipi odtiske svojih prstov, denimo morebiti, ko je odpiral okno. Koža — tudi na prstih, je navadno nekoliko mastna, svetla, gladka šipa pa je za maščobo zelo občutljiva. Le poskusita tamle na oknu! Tudi odtiski na šipah so zelo razločni in tudi trajni.«

Arnot in Trzan sta stopila k oknu, pritiskala prste na šipo in vsa vesela ogledovala madeže, ki sta je napravila na gladkem steklu.

»Za vlomilcem pa pride detektiv«, je nadaljeval policijski kapetan, »in najde odtiske. Koj izreže šipo z odtiski in jo nese na policijski urad. Tam imajo v posebnem arhivu shranjene točne odtiske vseh ljudi, ki so kedaj prišli policiji v roke.

Posebni veščaki primerjajo najdene odtiske z zbirko in navadno smo storilcu koj za petami. Če pa je bil vlomilec nov človek — tak, ki s policiji še ni imel opravka — potem seve ga je treba še iskati.

Pa tudi v tem slučaju so odtiski važen pripomoček. Detektiv si zna na vse mogoče zvite načine dobiti odtiske od ljudi, ki so mu kakorkoli sumljivi. — In že imamo storilca!»

Trzan se je globoko zamislil in hotel nekaj vprašati. Pa kapetan je nadaljeval:

»Policijski uradi imajo poseben stroj, preprost sicer, ki pa daje zelo ostre, razločne odtiske. In trpežne. Odtiski v naši zbirki preživijo cel rod hudodelcev in vlomilcev.

Dam ga prnesti, ga bomo itak najbrž potrebovali.»
Pozvonil je in dal slugi kratko naročilo.

»Dovolitel!« se je tedaj oglasil Trzan. »Dveh reči ne razumem. Ena je tale.

Verjamem da so odtiski trpežni in trajni. Videl sem tudi, da niti pri dveh osebah niso enaki. Toda — kaj pomaga vse to, ko pa se koža na prstih obrabi, in če to ne, pa se vsaj v par letih že izpremeni. Tako so me učili tu v Parizu.

In s kožo vred se vendar izpremenijo tudi črte — V nekaj letih bodo torej tele vijuge in krivulje na mojih prstih čisto drugačne! In kaj potem —.«

»Koža se res prelevi«, ga je prekinil uradnik, »pa črte na koži se nikdar ne izpremenijo. Od prve mladosti pa do sive starosti so te črte pri enem in istem človeku vedno enake, potekajo v isti smeri, delajo iste vijuge. Edino povečajo se, ko človek raste, ali pa se nebišteno izpremene, če se na primer vrežete v prst.

Pa te izpremembe, posebno če so nasilne, so le nebištvene, pravim. In povrh, če posnamete odtiske od vseh petih prstov ter je v danem slučaju vse primerjate z izvirnikom, — tedaj je zamenjava nemogoča.

Če bi bili na primer vi, gospod Trzan, v svojih mladih letih slučajno kje kam pritiskali svoje prste in bi nam bili ti odtiski ohranjeni, — te črte iz mladostnih let bi se popolnoma strinjale s tistimi, ki so na vaših prstih danes po dvajsetih in še več letih —!«

»To je prav tisto, kar sem še hotel vprašati!« je dejal Trzan zamišljen. »Kako pa hočete vašo vedo uporabiti v mojem slučaju —? Ali hočete poslati svoje de-

tektive doli v afriško džunglo, da poiščejo, če sem kje pustil kak odtisek svojih prstov v mladih letih —? Drugje ko v džungli pa jih ne bodeste našli, ker sem vso mladost tam preživel!»

»Gospod poročnik Arnot vam bo prišel v tej zadevi na pomoč, če se prav ne motim«, je odgovoril uradnik.
»Sedaj pa poglejmo tule naš stroj!«

Sluga je vstopil in prinesel ličen zabojček.

Policijski kapetan je vzel iz njega srednje veliko stekleno ploščo, steklenico gostega črnila, valjar iz gumija in par snežnobelih listov trdega papirja.

Na ploščo je nalil par kapljic črnila ter ga z valjarjem razmazal, da je bila vsa plošča pokrita z enakomerno tanko plastjo barvila.

»Položite sedaj svoje prste na ploščo, gospod Trzan! Takole! Najprvo štiri, potem pa palec z dlanjo navzdol!

Dobro! Sedaj pa še desno roko!«

Trzan je poslušno in pazljivo pritisnil prste na steklo.

»Sedaj je dvignite, mirno, enakomerno, da ne razmažete črt!

Dobro! Pritisnite sedaj prste v isti legi na tale list papirja! Pa v isti legi! Tule sem levo roko in sem desno. — Izvrstno!«

Na listu so se jasno in razločno odtisnile črte in vijuge Trzanovih prstov.

»Vidite, to so odtiski vaših prstov! Sedaj nam je trčba le še odtiskov iz vaših mladostnih let, — pa bode videli da so prav isti.«

»Ali traja dolgo časa tisto primerjanje?« je vprašal Trzan.

»Navadno je podobnost vidna že koj na prvi pogled. Posebno kadar so odtiski jasni in pazljivo narejeni.

Včasi pa traja primerjanje dalje časa in delo vzame v roke poseben strokovnjak, ki se bavi samo s tem poslom.«

V tem je potegnil Arnot iz žepa drobno črno knjižico ter je zaglobil vanjo.

Trzan je zavzet gledal prijatelja —.

Kako je prišla črna knjiga v njegove roke —?

Da —, sedaj se je spomnil.

Ko sta bila na potovanju k belim ljudem, tistikrat jo je pokazal Arnotu. In nato se ni več menil zanjo. Saj je ni znal brati —. Arnot jo je gotovo vtaknil v žep.

Čisto pozabil je na knjižico —! Kaj neki namerava Arnot z njo?

Arnot je med tem listal po knjigi ter končno obstal na neki strani. Par obledelih, pa še vedno precej različnih madežev je bilo na robu.

Ponudil je knjigo kapitanu.

»Povejte prosim, ali so tile odtiski podobni onimle, ki jih je gospod Trzan pravkar naredil na listek!«

Uradnik je vzel močno povečevalno steklo ter pozorno ogledoval odtiske.

Tedaj je Trzan razumel namen obiska in dolgo, učeno razpravo policijskega kapitana.

Odtiski v črni knjižici — v Claytonovem dnevniku — bi naj dali odgovor na veliko skrivnost njegovega življenja —.

Sklonil se je in napeto opazoval uradnika.

Hipoma pa se je vzravnal, mahnil z roko ter se nasmejal.

Arnot ga je začuden gledal.

»Iz vsega tega ne bo nič!« je dejal in iz glasu mu je donela trpko razočaranje. »Pozabil si, prijatelj, da je truplo otroka, ki je odtisnil svoje prsteke v dnevnik, ležalo več kot dvajset let v koči svojega očeta —! Vse življenje sem videl njegov kostenjak v zibelki —.«

Kapitan je radovedno dvignil glavo.

»Le nadaljujte, gospod!« mu je rekel Arnot. »Povem vam zgodbo pozneje, — če gospod Trzan dovoli?« Trzan je pokimal.

»Ponavljam ti, da ne bo nič!« je polglasno pravil prijatelju. »Brez potrebe nadlegujeva gospoda! Tile drobni prsteke ležijo pokopani na robu džungle!«

»Ne vem, če je tako nepobitno res, kar praviš! Mogoče je seve —.

Pa če ti nisi sin Johna Claytona lorda Greystoke, — potem za Božjo voljo pa povej, kako si prišel v tisto divjo, strašno džunglo, kamor razen Claytona še nikdar noben beli človek ni stopil —?«

»Ne vem!« je odvrnil Trzan trpko.

Vstala sta in počasi stopila k oknu, zamišljena zrla v vrvenje pariške ulice ter pohajala vsak za svojimi mislimi.

»Pa dolgo traja tisto primerjanje —! je pomislil Arnot in po strani pogledal k mizi.

Zelo se je začudil —.

Policijski kapitan ni več primerjal odtiskov —.

Naslonjen nazaj je sedel v stolu in hlastno pregledoval drobne vrstice Claytonovega dnevnika.

Arnot je zakašljaj.

Uradnik je dvignil glavo in naglo položil prst na usta.

Arnot je razumel migljaj ter se molče spet obrnil k oknu.

»Gospoda!« ju je tedaj glasno poklical policist.

Stopila sta k njemu.

»Stvar ni tako enostavna, kakor sem si mislil«, je pravil. »Zadeva je velevažna, mnogo, da, vse zavisi od pravilne rešitve. Ne upam si sam izreči končne sodbe.

Pa saj imamo strokovnjaka! Izkušen je, reševal je že vprašanja, ki je pri njih šlo za življenje. Žal da ga trenutno ni v Parizu. Črez dober teden pa se vrne.

Pustita gospoda dotedaj zadevo v svojih rokah! Črez par dni, kvečjemu v desetih dneh vama lahko odgovorim!«

»Škoda!« je dejal Arnot. »Upala sva, da že danes dobiva odgovor. Gospod Trzan mora namreč v par dneh odpotovati, koj ko dobi parnik.«

»Ne moreta čakati?«

»Ni mogoče«, se je oglasil Trzan. V Ameriko potujem, zadeva je zelo nujna.«

»Nič ne de! Čemu pa imamo brzojav —! Pustite gospodu Arnotu svoj naslov. Ko konča naš veščak svoje delo, ga obvestim in brzojavno vam naznani, kaj smo našli. — Če pa bomo gotovi še pred vašim odhodom, je pa še bolje, kajne?«

»Kako sodite o zadevi, gospod kapitan?«

»Ni dvoma, odtiski so si podobni, gospod poročnik! — Pa kakor rečeno, premalo sem veščak, da bi si upal dati obvezen odgovor o taki važni, vse odločujoči zadevi. Počakajmo na strokovno sodbo!«

Poslovila sta se.

Arnot je prepričeval Trzana o nezmotljivih uspehih moderne kriminalistične vede in pravil, da bo v par dneh najden dokaz za njegovo trditev. Trzan ga je mirno poslušal.

»Zame je tretji, otroški kostenjak v Claytonovi koči prejkoslej težkoča, ki mimo nje ne morem, pa če so si odtiski še tako podobni«, je dejal po dolgem molku.

»Torej ni druge pomoči«, se je kregal Arnot napol v šali napol v jezi nad trmastim nevernim Tomažem, »ko da gremo doli v Afriko, vzamemo seboj strokovnjake-naravoslovce, izkopljemo tisti zagonetni kostenjak ter pogledamo, čegav da pravzaprav je.«

»Bi bilo res najbolje —.«

V.

Pri Ini se oglašajo snubci.

V predmestju Baltimore se je ustavil avto pred staro dvonadstropno hišo.

Mož štiridesetih let, krepke polne postave, samozavestnega nastopa, pa z neprijetnimi, odbijajočimi potezami v obrazu, je izstopil, odslovil vozača in odšel v hišo.

V knjižnici je sedel gospod profesor Porter ter se uglabljal v velevažna vprašanja o prazgodovini človeštva. Ko mu je sluga naznanil obisk, si je komaj še snel očala, pa je že stal prišlec pred njim.

»O —, gospod Canler! Me veseli —!« je dejal. Obraz pa mu je legel v zabrižene gube in iz glasu mu je donela zadrega. »Kako je? Sedite vendar, prosim!«

»Dober večer, dragi profesor!« je pozdravil Canler in stisnil starcu roko.

»Na vso srečo ste prišli še o pravem času, gospod Canler! — Ine odide v par dneh v Wisconsin. Skoraj bi jo bili zgrešili. Saj ste prišli pravzaprav k njej? Seveda —! Koj jo dam poklicati.«

»Hvala, profesor! Prišel sem predvsem k vam!«

»Ah —! Me veseli —! Me veseli —!«

Spet so mu neprijetne misli nagubale čelo in njegov glas je izdajal vse drugo ko pa veselje nad obiskom. Raztreseno si je nataknil očala, jih spet snel, pričakovaje gledal gosta in nemirno premikal noge.

»Gospod profesor«, je začel bankir Robert Canler počasi in premišljeno in kakor bi vsako besedo tehtal. »Gospod profesor, prišel sem nocoj, da izpregovorim z vami končno bešedo o Ini.

Moja srčna želja vam je znana in velikodušno ste mi tudi dovolili, da sem se smel približati vaši gospodični hčerki.«

Profesor Porter je nemirno mencial na stolu. Kadar koli je Canler govoril o Ini, vsikdar je bil nemiren. Bogvedi zakaj. Saj je bil Canler za Ino sijajna pridobitev —.

»Ampak Ine —«, je nadaljeval Canler, »— nje pa ne razumem! Danes ima en izgovor, jutri drugega. Zdi se mi, da si vsakikrat oddahne, kadar se poslovim.«

»Bežite bežitel« je škodoželjno ugovarjal profesor in gube v licu so se mu zadovoljno režale. »Bežite bežite, gospod Canler! Ine je ubogljivo dete. Storila bo kakor ji bom jaz naročil.«

»Torej še vedno smem upati na vašo pomoč?« je prašal Canler vidno olajšan.

»Seveda seveda! Kakor sem dejal —!« je nervozno hitel profesor Porter. »Kako morete sploh dvomiti o tem? Saj sem vedno bil na vaši strani!«

»Tisti mladi Clayton, veste —! je razkladal Canler z nezaupnim glasom in obotavlja se. »Tisti Clay-

ton —! Že par mesecev se potika tod in se muza krog gospodične Ine.

Ne vem sicer, ali se gospodična Ine briga zanj ali ne. Pravijo pa, da je podedoval imeniten naslov in še imenitnejše premoženje po svojem stricu. Nič čudnega bi torej ne bilo«, je pravil in neprijetne poteze na licu so se mu še poglobile, »če bi jo končno vendarle pregenil in premotil. Razen če —.«

»Bežite bežite, gospod Canler! Razen če kaj —?«

»Razen če«, je dejal Canler počasi in s skoraj grozečim poudarkom, »če bi se vam ne zdelo primerno, da se z Ino koj poročiva —.«

»Saj sem ji že pravi in pravil, da bi bilo za nas vse najbolje«, je boječe in otožno odgovoril Porter. — »Tako mlado dekle stane vedno več, čimbolj se bliža možnost«, je tarnal. »Naše gospodinjstvo je preskromno in ne doseza več stroškov, ki je zahtevajo njene družabne obveznosti.«

»In kaj je odgovorila —?«

»Odgovorila je, da ji še ni za možnost in da lahko živimo na materini farmi v Wisconsinu. Tam da bo življenje cenejše, pravi.

Farma ne nese mnogo. Pa skromno se da od nje živeti. In še nekaj malega bi ostalo. Vsaj najemniki so si dosedaj še vsako leto nekaj dali na stran.

Kakor rečeno, gospod Canler, v par dneh odidemo v Wisconsin. Gospod Filander in gospod Clayton sta že odpotovala, da pripravita in uredita stanovanje.«

»Clayton —?« je vzkliknil Canler vidno vznemirljen in nezadovoljen. »Čemu pa on —? Zakaj pa meni

niste ničesar povedali —! Prav rad bi bil šel in poskrbel za vašo udobnost —!«

»Ine pravi, da smo že itak preveč vaši dolžniki.«

Canler je odprl usta da bi odgovoril, ko so zašušteli lahni koraki na hodniku.

Ine je vstopila.

»O — oprostite!« se je ustavila na pragu. »Mislila sem, da so oče sami —.«

»Le jaz sem na obisku, gospodična!« je hitel Canler in živahno vstal. »Le vstopite, prosim, Prav nič naju ne motite! Še čisto prav ste prišli! Kar k nama prisedite! O vas sva govorila —.«

»Hvala!«

Ine je sedla na stol, ki ga ji je Canler uslužno ponudil.

»Hotela sem povedati očetu, da je Tobey prišel. Pomagal bo namreč očetu pripraviti knjige, ki je vzame seboj. Sicer jih bo spet naložil toliko kakor tistikrat ko smo šli v Afriko. Si je tudi mislil naložiti celo knjižnico —.«

»Tobey je prišel —?« se je hlastno oglasil gospod profesor. »Zelo dobro! Jako dobro! — Govoriti moram z njim. Kje pa je?«

»Zunaj v veži se pogovarja z Barbo. — Ampak, oče —!«

»Jako dobro! Koj ga poiščem. — Zelo dobro! Oprostila, otročiča, za trenutek —!«

In že je stari mož s sumljivo naglico smuknil skozi vrata.

Komaj pa so se vrata zaprla, še je že Canler tudi lotil Ine.

»Poslušajte, gosподična Ine«, je dejal kar brez ovinkov, »kako dolgo me še mislite za nos voditi? Odabili me niste, obljubili pa tudi še niste!

Naj bo dovolj odlaganja in čakanja in izgovarjanja! V par dneh se lahko poročiva! Čul sem, da hočete v Wisconsin odpotovati. Želel bi da bi bila poročena še pred odhodom —. Sicer pa želi tako tudi vaš oče, kakor veste!«

»Vem —.«

Šepetaje, komaj slišno je odgovorila Ine. Poblede-la je. Stisnjene ustnice so se ji rahlo tresle, v oči so ji silile solze. Pa hrabro se je premagovala.

Za hip je molčala, nato pa je dvignila glavo, mirno, ledeno hladno je govorila.

»Ali se zavedate, gospod Canler, da me — kupujete, če me silite k poroki? Kupujete za peščico be-raških dolarjev —?

Seveda veste to, gospod Canler! Na to ste upali, s tem ste računali kot podjeten in premeten finančnik tistokrat ko ste ponudili očetu posojilo za njegov — oprostite da tako rečem! — prismojeni izlet na kap-verdiške otoke, ki bi pa bil vkljub vsemu bogato uspel, da ni zaklad na nerazumljiv način izginil.

Najhuje bi bili seve iznenadeni vi, gospod Canler, če bi bil oče zaklad domov prinesel. Kajti o tem ste bili pač trdno prepričani, da ne bomo ničesar našli. Preveč se razumete na take reči! Pa ste tudi preveč dober finančnik in hladen računar, da bi bili posodili denar na

zaklad, zakopan nekje na otokih zapadne Afrike, in še celo da bi ga bili posodili brez jamstva!

Ne —! Prepričani ste bili, da ne bomo našli nič. In ker ste vkljub temu denar posodili, ste pač računali na drug dobiček —.

Vedeli ste, da vam denarja ne bomo mogli vrniti in da nam bodete s posojilom roke zvezali. Vedeli ste, da bodete s posojilom, s takim brezupnim posojilom, najlažje dobili mene, me prisili v možnost, ne da bi bilo na zunaj opaziti kake sile.

Nikdar niste omenili posojila. Pri vsakem drugem možu bi mislila, da je to znamenje plemenitega, velikušnega značaja.

Pa imel je trdo kožo. In kar je bilo glavno, svoj namen. Poznam vas, bolje poznam nego si mislite!

Vdala se bom, če ne bo druge pomoči. Pa treba je, da se razumeva, — čimpreje tem bolje. In enkrat za vselej!

Razvnela se je h koncu svojega govora, lahna rdečica jo je spreletavala, oči so se ji parkrat sovražno zabliskale in zadnje besede je kar vrgla Canlerju v obraz.

Canler je med njenim govorom zaporedoma zardeval in prebledeval. Sram ga je bilo in jezen je bil. Mlado dekle je razkrinkalo njegove načrte in mu z brezprimerno drznostjo očitalo podlost in neznačajnost in kdo ve kake druge lepe lastnosti še vse.

Pa imel je trdo kožo. In kar je bilo glavno, svoj namen bo dosegel, to je videl. Ptičica mu ni mogla uiti.

Vstal je, se namuznil prisiljeno in dejal s posmehom:

»Čudim se vam Ine! Nisem mislil, da ste taki. Prisojal sem vam več samopremagovanja, več — ponos!

Seveda, povedali ste prav. Kupil vas bom —. Res je, priznam. Vedel sem, da bodete navsezadnje le prišli na to. Saj ste bistrourni dovolj. Pa mislil sem, da ste tudi ponosni in da se ne bodete izdali, niti si sami sebi priznali takega ponižanja.

Toda — imejte svoja pota!« je končal malomarno. »Glavna reč je, da vas gotovo dobim. In to je končno vse, kar si želim!«

Ine ni zinila besedice. Obrnila se je in odšla iz sobe.

Nekaj minut pozneje je pristopical profesor Porter po hodniku in naletel na Canlerja, ki se je odpravljaj domov.

Raztreseno ga je pogledal stari gospod profesor, se ustavil in zamišljen položil kazalec na čelo.

»Kakor sem dejal, gospod Canler —! Saj pravim, tele mlade ženske so samo zato na svetu, da nas moške motijo v naših znanstvenih pogovorih! Kakor sem dejal, gospod Canler, moje mnenje je slejkoprej, da izhajajo pritlikavci osrednje Afrike od —.«

Pa gospoda bankirja Canlerja je zelo malo zanimalo pokolenje pritlikavih narodov osrednje Afrike. Brez poklonov je pograbil razmišljenega gospoda pod pazduho, ga potegnjl v sobo nazaj in mu v kratkih, nevoljnih besedah razložil uspeh svojega pogovora z Ino.

»Hm hm —! Jako značilno —! Zelo značilno —!« je nevoljno majal z glavo gospod profesor in skušal nagubati čelo, oči pa so se mu vkljub vsem naporom smejale v tolikem neprikritem zadovoljstvu, da ga je sko-

raj gotovo opazil tudi Canler. »Saj pravim, tele mlade ženske današnjih dni pač ne poznajo več ubogljivosti —. Koj grem po njo, pa jo pripeljem sem in vpričo mene —.«

»Hvala lepa, profesor! Za danes imam dovolj takih prizorov! Jutri se vrnem. Zastavite do tedaj svoj očetovski vpliv pri dekletu!

Ponavljam vam, da ne morem več čakati! Želim, razumete, želim, da se stvar uredi še pred vašim odhodom v Wisconsin!

Z Bogom, gospod profesor!«

»Kakor sem dejal, gospod Canler —!« je klical za njim profesor Porter. »Tale mladi ženski svet —! Saj pravim —!«

Ko je Canler drugi dan prišel, Ine ni bilo doma. In ko je tretji dan prišel, jo je našel sredi zabojev in kovčegov v polni potni pripravi za odhod.

»Sami vidite, gospod Canler, da danes ne morem biti razpoložena za svatovske pogovore! Jutri zarana odpotujemo. Ali nas pospremite na vlak?«

Canler je potihoma klel in se priduševal, da bo dekle dobil, pa če bi bilo treba za njo prebroditi Zedinjene države od vzhodnega konca do zapadnega.

»Glavna reč je, da je ne pustim predolgo s Claytonom skupaj! — Koj moram za njo v Wisconsin!«

Tako je umoval in ko mu je Ine voščila svoj hladni zbogom, je še za odhajajočim vlakom vpil, da jo čez teden dni obišče na farmi.

Wisconsin leži v severnem delu Zedinjenih držav. Dežela je polna rodovitnih planot in gozdov, toda precej redko obljudena. Železnic in velikih mest nima mnogo, le velike farme — kmetije — so raztresene po njej, samotne in po pol dneva druga od druge oddaljene.

Ine je podedovala po materi srednje veliko farmo, polja, travnike in gozd. Posestvo ni bilo slabo, dalo se je živeti na njem, le zelo oddaljeno je bilo od mesta in železnice.

Mnogo je žrtvovala Ine, ko se je preselila na samotno farmo. Vajena je bila velikomestnega življenja, zabavnih družb, koncertov, gledališča. Vedela je, da ji bo vsega tega manjkalo v novem življenju in še mnogo drugega. Pa še več bi bila žrtvovala, samo da se reši nadležnega snubca.

Canler je imel svojo banko v New Yorku, tam je tudi živel. Iz New Yorka v Wisconsin je bilo daleč, silno daleč. Posli so Canlerja držali v mestu in Ine je računala, da bo v Wisconsinu prej mir pred njim ko pa v bližnji Baltimori.

In s časom, si je mislila, se bo stvar že dala kako urediti. Morebiti tako, da bo polagoma odplačevala dolg iz prebitkov kmetije. Ali pa se bo karkoli zgodilo —.

Polna boljših upov je stopila iz vlaka. Clayton jih je čakal na kolodvoru. Posedli so v avto, na drugega nатовorili razsežno prtljago in se odpeljali po valoviti, brezkončno dolgočasni planjavi proti farmi.

Ine že dolgo let ni bila v Wisconsinu. Zadnjikrat je obiskala farmo, ko ji je mati še živela.

Spominjala se je še, kako je bilo tistikrat.

Spodaj v ravnini so ležala gospodarska poslopja in stanovanja najemnikov, gori na valoviti višini pa je stal »dvorec«, materin dom. Za hišo je ležal obsežen vrt, za njim pa še je koj začel gozd, ki je segal par ur daleč v deželo.

Ko se je mati preselila v Baltimoro k možu, so prevzeli posestvo najemniki, hiša je ostala sama in prazna. Nihče je ni popravljaj in dobro se je še spominjala izza zadnjega obiska, kako žalostna in zanemarjena je samevala na holmu.

Zato je vsa začudena odpirala oči, ko je avto pridrdral v bližino naselbine.

Snažna, enonadstropna vila se je belila v popoldanskem solncu vrh griča, mičen balkon poln cvetlic je kraljeval nad glavnim vhodom, široka bela vozna pot je peljala na grič.

V nemem čudenju je gledala vse te izpremembe. Mistila je na Claytona in srce se ji je krčilo.

Avto je obstal pred vhodom. Gospod Filander in najemnik sta pozdravila nove gospodarje.

Clayton je bil zaposlen pri stroju, profesor Porter pa se je koj lotil svojih zabojev s knjigami. Te so bile njegova prva in edina skrb. Za izpremembe na hiši se ni zmenil ali pa jih menda vobče še niti opazil ni.

Ine je izstopila in sama pohitela po sobah.

Ko se je mati preselila v Baltimoro, je odpeljala del pohištva seboj, drugo pa so prevzeli najemniki. Sobe so ostale prazne.

Toda sedaj —!

V nemem iznenadenju je obstajala na pragih, s strahom je odpirala vrata, kamor je pogledala, povsod vse novo, vse opremljeno.

Clayton je poskrbel za vse —.

Po sobah novo, okusno pohištvo, zavese, preproge, povsod ličnost, udobnost, bogastvo, skrajda razkošje —. Ničesar ni manjkalo, karkoli si je mogel poželeti razvajan mestni okus, vse je bilo pripravljeno.

In kako dobro je zadel Clayton njen, prav njen okus! Sama bi si ne bila bolje izbrala —!

In besedice ji ni omenil Clayton. Vse je natihoma naredil —!

Ko je pregledala vse sobe, je hotela stopiti še na balkon.

V predsobi pa je zadela na Claytona.

»Ah, gospod Clayton!« je vzkliknila. »Kaj ste naredili —!« Veselje, zadrega, strah je govoril iz njenega glasu.

»Psssst —!« je svaril Clayton. »Tiho, da oče ne čuje! Ničesar ne bo opazil razmišljeni gospod profesor, če molčite. Nočem da bi zvedel —.«

»Pa zakaj —?«

»Nikar se ne vznemirjajte, gospodična! Da ste videli, kako nesnaga in kaka zapuščenost je gospodarila tod, ko sva prišla z gospodom Filandrom pred par tedni sem! Kar misliti si nisem mogel, da bi se vi, gospodična, naselili v tako zanemarjeno gnezdo.

Kar sem storil, je le malo! Rad bi bil storil več, pa v takem kratkem času in pri toliki oddaljenosti od vsa-

kega večjega mesta mi ni bilo mogoče —. Še enkrat prosim, nikar ne povejte očetul!»

»Ampak gospod Clayton, saj veste, da vam nimamo s čim povrniti —!« je dejalo dekle skoraj jokaje. »Zakaj ste nas tako zelo zadolžili —!«

»Nikar, Inel« je odgovoril Clayton otožno. »Če bi bilo samo za vas, — verjemite, ne bil bi tega storil, ker vem, da bi vas bil užalil. Ampak — ljubi, stari gospod profesor! Ali bi naj stanoval na svoja stara leta v taki luknji?

Mislite si prosim, da sem storil vse to le zanj. Ali mi hočete napraviti to veselje —?«

»Mislila si bom tako, gospod Clayton! Saj vem da ste bogati in plemeniti dovolj in da ljubite mojega očeta in — oh, Cecil, kako rada bi vam vašo velikodušnost povrnila s tem, kar ste si zaslužili, — s tem, kar si sami najbolj želite!«

Trenuten molk je zavladal. Proseče jo je gledal Clayton.

Končno je dejal:

»Pa zakaj ne?«

»Ker — ker ljubim drugega.«

Spet sta umolknila. Dolg, mučen molk je bil. Ine je povešala oči, Clayton pa je strmel vanjo, kakor bi jo bil videl prvič v življenju.

Nazadnje je neverno vprašal:

»Canlerja —?«

»Ne!«

»Saj ga poročite —! Sam mi je pravil.«

Ine je vztrepetala.

»Ne ljubim ga!« je odgovorila ponosno.

»Koga pa —?«

Ine ga je proseče pogledala.

»Gospod Clayton! Ne silite me k odgovoru! Naj ostane zakopan na dnu mojega srca! Vem da je moja ljubezen brezupna, da se ne bo, da se ne more nikdar uresničiti, če bi tudi —.«

Spet sta molčala. Claytonu so begale misli, zaman je ugibal, kdo bi utegnil biti njegov srečni tekmeč.

»Ne bom silil v vas, Ine!« je dejal otožno. »Le eno mi povejte. Če ne ljubite Canlerja, zakaj pa ga potem mislite poročiti? Zavoljo tistega denarja —?«

Ine je nemo pokimala.

Clayton je stopil k njej.

»Ine —! Ali res ne morete in nočete meni zaupati? Ali nimam denarja dovolj, mnogo več nego ga potrebujem? Ali res ne morete vsaj malo ljubiti — mene?«

Ine ga je pogledala v oči, mirno, odkrito.

»Cecil! Jaz vas spoštujem! Če se že moram komu prodati, se bom prodala tistemu, ki ga zaničujem. Kako bi mogla živeti z vami, ki vas cenim in spoštujem, če bi se morala dan za dnevom zavedati, da ste me — kupili!

Srečnejši bodete brez mene, pa z zavestjo, da vas cenim in spoštujem, ko pa če bi vas morala sovražiti, ker ste me kupili —.«

Na stopnicah so se čuli glasovi.

»Hm hm —! Jako značilno —! Zelo značilno —!« je modroval gospod profesor Porter sam pri sebi. »Kakor sem že dejal, kdo bi si bil mislil, da se bo pohištvo tako dobro držalo vsa leta sem, odkar je moja ljuba

rajna žena zapustila tale svoj dom! In sploh vsa hiša, — kako snažna in čedna je ostala! Jako značilno —! Zelo značilno —! Hm hm —!

Ine je odbežala po sobah, Clayton pa je ves potrt in žalosten stopil profesorju Porterju naproti.

Porterji so se kmalu vživeli v nove razmere. V štirinajstih dneh jim je bila farma s svojo samotno okolicco ljuba in domača kakor nekdanj živahne baltimorske ulice. Vsak je šel za svojim opravkom kot da je vse dni živel na farmi.

Gospod profesor se je zakopal s svojim tajnikom, gospodom Filandrom, v kupe knjig in nadaljeval svoja učena raziskovanja o prazgodovini človeštva ter hodil na sprehode. Pa si je redno zašel, da je imel ubogi gospod Filander nadčloveške trude in skrbi z njim, preden ga je spet našel in spravil domov.

Ine je hodila okrog z objokanimi, suhimi očmi in pomagala Barbi pri gospodinjstvu. Najrajši pa je hodila po vrtu in po bližnjem gozdu, sanjala in mislila.

Clayton je žaloval, pa vseh nad le še ni zakopal.

Edini nevarni tekmeč mu je bil Canler. Oni »drugi« sploh ni prišel v poštev, saj je Ine sama pravila, da je njena ljubezen brezupna. In naredil si je nov načrt, kako se bo iznebil Canlerja.

V Ino pa ni več silil od tistihdob.

Rad bi se že bil poslovil, čutil je, da pravzaprav po Inini odpovedi ne sme in ne more več stanovati z njo pod eno streho.

Pa zadrževali so ga. In posebno še Ine. Dejala je, da bi ji bilo dolgčas, če bi odšel.

In ostal je.

Polagoma in tiho so se začele plesti nevidne vezi med Ino in Claytonom, da niti sama nista vedela zanje. Kdo ve kako bi se bile stvari še obrnile.

Tedaj pa se je nepričakovano spet pojavil Canler.

Že njegov prvi nastop je pokazal, da se topot ne da več odpraviti z izgovori in z odlaganjem. Z vso vztrajnostjo se je lotil starega profesorja Porterja in ga silil, naj vpliva na hčerko. Rekel je da ne odide, dokler ne dobi Inine obljube.

Ine je hudo trpela.

Od ene strani ji je prigovarjal oče, zahteval od nje pokorščino in jo prosil, in rotil, naj reši čast hiše, z druge strani pa ji je Clayton ponujal pomoč in silil vanjo, naj sprejme v dar tistih deset tisoč dolarjev in naj plača Canlerja, on pa da bo že počakal na njeno naklonjenost.

Pa Ine ni mogla sprejeti velikodušne ponudbe.

»Vse preveč vas spoštujem, da bi se prodala vam!« je pravila.

In končno je prišlo, kar je moralo priti.

Ine se je vdala Canlerju, samo da bi se rešila nadležnega in osovraženega prigovarjanja in siljenja.

Zmagoslavno je razlagal Canler svoje načrte za bližnje dni.

Že zaroka, je pravil, se mora kar najlepše vršiti. Koj jutri da se popelje v mesto in poskrbi vse potrebno zanjo.

Po zaroki se odpeljejo vsi skupaj v Baltimoro. Tam bo v štirinajstih dneh poroka, taka, kakršne Baltimora še ni videla in kakršna se spodobi za bankirja Canlerja iz New Yorka.

Po poroki pojdeta z Ino na ženitvanjsko potovanje, gospod profesor pa se bo vrnil na farmo ter se polagoma preselil v New York. Tam namreč bodeta odslej z Ino živela.

Tako je razlagal Canler ter se odpeljal. Za seboj pa je pustil hišo polno žalosti.

Profesor Porter se je prejkoslej s svojim prijateljem zakopaval v kupe učenih knjig. Pa nista študirala.

Mesto tega sta se prepirala o pravicah starišev in o dolžnostih otrok ter sta končno — jako značilno! — oba in s čudovito in redko enodušnostjo lopnila po oblastnem in nasilnem Canlerju ter zabavljala huje ko se je dalo.

Barba je godrnjala po kuhinji, si brisala solze s sajastim predpasnikom in nevoljno metala krog sebe ponve in kozice.

Clayton pa je hotel oditi.

Toda Inine žalostne oči so ga zadrževale. Ni je mogel zapustiti.

Povrh je še neprestano upal, da se bo nekaj, kakoli, zgodilo in izpremenilo obupni položaj.

Pa nič se ni zgodilo.

Le Canler se je vrnil z dvema okrašenima avtomobiloma in s kopo prijateljev.

Slovesno so obhajali ta večer zaroko.

Drugo jutro pa so se začele priprave za odhod. Opoldne so mislili odpotovati. —

Ine je ušla šumni družbi in pobegnila na vrt, od tam pa v gozd.

Daleč zunaj sredi gozdne tišine je ob ozki stezici stala poltrhla klopica. Tja je zadnje čase rada prihajala, tja je hitela tudi tisti dan, — poslednji svojega svobodnega življenja.

Zdrknila je na klop in dolgo zadržane solze so ji planile v vroče oči. Ves svoj užaljeni ponos, ves svoj strah pred kruto bodočnostjo, vso svojo tajno, brezupno ljubezen je vlila v svoje solze.

Skrivala je vse dni sem, premagovala se je, nihče bi naj ne vedel, kako bridko ji je. Tu pa se bo razjokala, potem pa bo šla nazaj med ljudi, — mirna, hladna, malomarna za vse kar jo čaka —.

Iz nedrij je potegnila zlat navesek, okrašen z diamanti in obešen na težko zlato verižico. Odprla ga je, pobledela slika mladega moža je bila v njem in poleg slika mlade, lepe žene.

Dolgo je gledala sliko, pomirila se je, skoro pozabila je na solze.

»Za las sta si podobna!« je šepnila in se zamislila daleč v stran v neki drugi gozd, na mično travnato planoto —.

Tam sta sedela, dolgo je bilo temu, z njim, ki je bil tako zelo podoben možu na sliki, jedla sadeže, ki jih ji je nabral po gozdu, si gledala v oči in se smejala, ker se nista razumela.

Tistikrat, da, je bila srečna, srečna kakor nikdar poprej in ne pozneje v življenju —.

Kolikokrat je mislila nanj, kolikokrat ogledovala sliko —!

Da, tega neznanega, lepega junaka je ljubila, pri njem je bila srečna, srečna bi bila tudi sedajle z njim —.

Pa saj ni bilo mogoče —!

Tisoč in tisoč milj je ležalo med njima, ne našla bi ga, če bi ga tudi šla iskat —. In Bog vedi, če je vobče še živ, tam doli v divji džungli, sredi tolikih nevarnosti —.

Pa ne samo da ju je ločil prostor, tudi življenje ju je ločilo —.

Ali bi mogla živeti z njim —? Ali pa on z njo —?

Preveč ju je ločilo —!

Neznani beli junak doli v afriški džungli je bil vzor moške lepote, poosebljena zdrava, nepokvarjena mladost in svežost, pa vzor, ki ga občudujemo in ljubimo, ki pa ni dosegljiv —.

»Usoda mi je odločila Canlerja, njega moram vzeti, je šepetala. »Claytona spoštujem, moj najboljši prijatelj je. — Tebe pa, moj mladi, lepi, neznani junak, tebe pa ljubim in te bom ljubila do zadnjega vzdihljaja ter čuvala spomin nate v skritem kotičku svojega srca, najdražji, najljubši spomin —. Ti si moj, moj junak, Ine pa je tvoja —!

Tako se je tolažila in mirila in solze so se ji posušile.

»Nikdar se ne bova več srečala v življenju —. Ni nama bilo usojeno —!« je vzdihnila, skrila navesek v nedrije in počasi vstala.

Pa glasno je kriknila, kolena so se ji zašibila, vsa kri ji je planila k srcu in v nemem strahu in iznenađenju se je sesedla nazaj na klop.

Na stezi, komaj par korakov od nje, je nekdo stal —.

Visok človek, vitke postave, širokih pleč in čudno zarjavelega obraza —.

O —, in ta obraz —!

VI.

Trzan, Ine in Canler.

»Ine —!»

Vsa se je tresla.

Z velikimi, plašnimi, začudenimi očmi je gledala zagoreli obraz.

Kako dolgo je že stal tukaj pred njo in jo opazoval —? In kako je prišel sem —? On —!

Pozna jo —!

Pa saj ni mogoče —!

Preveč se je zagledala v pobledelo sliko, ki mu je tako zelo podobna —! Sedaj pa jo motijo oči —! Sanja —!

Saj ni mogoče —!

Toda pozna jo —! Po imenu celo —!

Nehote so se ji izvile besede:

»Ti si —? Vi ste —?»

»Da, jaz sem!« je odgovoril francoski. »Tisti, ki vam je dal zlati navesek —.«

Stopil je bliže.

»Dovolite, da govorim francoski! Francosčino sem se najprvo učil. Sedaj se učim angleški. Pa še ne znam dobro.«

Njen strah se je umaknil neznanemu čudenju. Srce ji je burno bilo. Lica so ji gorela. Čutila jih je in v ljubki zadregi je iskala vsakdanjih besed, da bi mu skrila svoja burna čuvstva.

»Ampak — kako je mogoče?«

Prijeten smehljalj se je razgrnil po njegovem moško lepem obrazu. Njegove oči so iskale Inine oči in pripovedovale o ljubezni in sreči, njegova usta pa so govorila vsakdanje vljudne besede.

»Čudite se, gospodična, kajne, da vidite pred seboj mesto divjega, mutastega gozdnega divjaka — pa vljudnega pohlevnega gospoda, oblečenega po najnovejšem pariškem kroju in ki povrh govori celo francoski in razume angleški —! Pa to je dolga povest, ki vam jo bom pozneje pripovedoval —.«

»Neverjetno —!« se je resnično čudila. Oči se ji kar odmaknile niso od njegove vitke, krepke postave, zaman je umikala pogled.

Strah jo je popolnoma minil. Tako mirna je bila, tako prijetno zadovoljstvo jo je objelo, srečna je bila.

Pa tudi brezmejna radovednost se ji je oglasila.

»Ampak — kako ste me našli? Tule v skritem gozdu —! Kako ste prišli semkaj iz — iz Afrike?«

»Saj ste mi napisali svoj naslov! Ne veste več —? V pismu na gospoda Arnota!«

Živo je zardela. Vsa v zadregi je hitela:

»Ubogi gospod Arnot! Ali še živi?«

»Seveda!«

»Pa zakaj se nista vrnila tistikrat?«

»Ves je bil ranjen. Dober teden se je zdravil v džungli.«

»Ah —! Saj sem pravila kapitanu, naj še počaka z odhodom, gotovo da se je Arnotu kaj pripetilo!

In prišli ste h koči, pa je bilo prepozno —! Pravili so, da ste šli k črncem, da ste njihovega rodu —!«

Nasmejal se je.

»In vi ste jim verjeli —?«

»Oh ne, gospod —, gospod —? Kako vas naj imenujem —?«

»Trzan —.«

»Trzan —?« je vzkliknila. »Trzan —! Torej ste ena in ista oseba z lastnikom koč —! O, mislila sem si takol

Torej ste vendar že tistikrat znali angleški —! Listič na vratih je bil vsaj angleški pisan. Kako pa da sedaj —?«

Spet se je smejal.

»Tudi to je dolga povest! Dejstvo je, da sem tisti, krat znal samo pisati po angleško, govoriti pa ne. Šele Arnot me je učil govoriti. Pomotoma pa najprvo po francosko.«

Umolknila sta za trenutek.

Ine je po strani gledala Trzana.

Kolika izprememba, pa v tako kratkem času! In vendar, — vkljub vsej veliki izpremembi še vedno isti dobrosrčni, plemeniti obraz, iste rjave, velike, poštene oči kakor nekdanj v daljni džungli —! In niti pariška modna obleka ni mogla zatajiti izredno krepke rasti, močnih mišic in silnih moči —!

»Škoda lepega mladega junaka!« si je mislila, pa pravzaprav sama ni vedela, zakaj bi ga naj škoda bilo —.

Hipoma se je spomnila doma.

Canler jo čaka —! Danes se z njim odpelje —!

Kot da se zbudila iz prijetnih ljubkih sanj, tako se ji je zdelo.

Kako srečna je bila teh par trenutkov, kar je govorila s Trzanom! Kakor tistikrat, ko sta sedela na trati v samotnem, tihem pragozdu, si gledala v oči in se smejala —.

Pa sanje so minile. Kruta, odurna resnica se je oglasila —.

Domov mora —. Mora —!

Za trenutek jo je obšla blazna misel.

Pobegnila bi s Trzanom —.

O — dobro je čutila, po kaj je prišel! Katero mlado dekle bi tega ne čutilo? Dovolj je brala v njegovih odkritosrčnih očeh, da je vedela, kako jo ljubi —. In tudi njo je vleklo k njemu.

Izročila bi se njegovim krepkim rokam. Močen je, samega leva se ne boji, pomagati si tudi zna —. Z njim bi šla —.

Pa zavrgla je misel prav tako naglo kakor ji je prišla.

Canlerju je dala besedo —! Zaradi očeta —!

Obraz se ji je zatemnil, oko ji je ugasnilo, ki je še malo prej žarelo od veselja, na ustnicah ji je zamrl ljubki smehljaj, ki ji je silil nanje, sama ni vedela kako.

Plaho je vstala in dejala otožno:

»Domov moram, gospod Trzan! Dolžnost me kliče!
— Saj me pospremite, kajne?«

Trzan jo je začuden gledal. Zdelo se mu je, kot da je temen oblak zagrnil toplo, žarko solnce.

»Domov —? Ali ste daleč doma?«

»Dobre pol ure. — Ali niste prišli mimo farme?«

»Nel!«

»Čudno! — Kako ste me vobče našli tu sredi samotnega gozda?«

Počasi sta stopala po stezi proti farmi.

»Arnot mi je v Parizu povedal, da stanujete sedaj v Wisconsinu. Pa že med potom sem zvedel, da je to velika dežela in da si moram poskrbeti natančnejši naslov, če vas hočem najti.

Šel sem torej v Baltimoro in popraševal. Sinoči sem prišel iz Baltimore z vlakom. V mestu sem poizvedoval za vami. Davi sem vzel avto ter se odpeljal. Pa vozač sam ni vedel za farmo. Čisto drugam me je zapeljal. Odslovil sem ga ter šel peš dalje. Končno mi je neki farmar onstran gozda pokazal pot in dejal, da po njej pridem naravnost k vam.«

»Pa kako da vas nisem slišala —! Ves čas ste me menda že opazovali tam na klopici!« je dejala in zardela.

»Ne pozabite, gospodična, da sem mladost preživel v divji džungli! Še preden sem vas videl, sem vedel, da je nekdo tu. Previdno sem se bližal. Da sem se zelo razveselil, ko sem vas spoznal, to si lahko mislite, Inel! Pa tudi začudil sem se —!«

»Začudil —? Zakaj?»

»V Baltimori so mi pravili, da se danes odpeljete. Neki Canler da vas snubi in da bo v kratkem poroka. Lahko si mislite, kako sem hitel! — Pa vas najdem tule sredi gozda! Ali ni to čudno —!

Pa menda ni res da bi se mogli —?»

»Res je!« je dejala otožno.

»Pa bežite z doma in — jočete! Torej ne ljubite Canlerja?»

»Ne!«

»Pa kako morete vzeti človeka, ki ga ne ljubite?»

»Oče so mu dolžni.«

»Torej je le res, kar je zvedel Arnot!« je pomislil Trzan. Na glas pa je dejal:

»Tisto posojilo, kajne, ki so ga oče najeli, da so šli iskat zaklad?»

»Da.— Odkod pa veste vi o kakem posojilu?»

»Arnot mi je pravil. Tudi to vem, da ste zaklad res našli, da pa so vam ga uporniki vzeli ter zakopali na obrežju, in da je nato neznano kam izginil. —

Povejte, Ine«, je nadaljeval po kratkem molku in obstal, »recimo da se je zaklad našel in bi Canlerja izplačali, — ali bi bili potem zopet prosti?»

Ine ga je pogledala.

Kako je govoril —! Prav kot bi imel zaklad že kar v žepu!

Žalostno je odmajala.

»Obljubila sem mu zakon. In taka obljuba je pri nas obvezna!«

»Pa recimo da ga vprašate in da vam vrne besedo, — ali bi potem bili prosti?«

»Potem bi bila prosta. Pa besede mi nikdar ne bo dal nazaj, ker — ker me hoče imeti!«

Žalostno je povescila glavo in spet sta stopila. Oba sta molčala.

In nato je Trzan dejal počasi:

»Kaj pa če bi ga recimo vprašal — jaz?«

»Ne verjamem da bi ugodil tujcu, — temmanj ker bi takoj uganil, čemu ga vprašate!«

»Trzanu se še Kršak ni mogel ustavljati —!« je povedal.

Njegov glas je bil ves izpremenjen in Ine ga je pogledala.

Pa prestrašila se je —.

Dobrodušnost je izginila iz njegovega lica, njegove prej mirne in prijazne oči so sršale bliske, njegov zagoreli obraz je zatemnel še huje in neznana divjost je gledala iz njega.

Streslo jo je, s strahom je zrla na svojega spremljevalca. Vedela je, kaj je hotel reči —. Grozil je Canlerju, — on, ki je leva in gorilo napadel z golimi rokami —!

»Ne smete tako govoriti!« ga je karala. »Wisconsin ni afriška džungla in vi niste več divja žival, ampak olikani človek. In olikani ljudje se ne pobijajo med seboj hladnokrvno —!«

»V srečo sem še vedno divja žival!« je rekel polglasno in s stisnjenimi zobmi.

Osupnila je in molčala.

Tudi Trzan nekaj časa ni rekel besede; zdelo se je, kot da hoče ukrotiti svojo divjost.

Nato pa je obstal, pogledal Ini v obraz in dejal mirno, odločno in počasi:

»Ine, saj veste, po kaj sem prišel?«

»Dal.«

»Ine! Nisem vajen lepih in izbranih besed, zato bom govoril kar naravnost. — Ine, ali hočete biti moja žena, če bi vam Canler dal besedo nazaj?«

Ni mu kaj odgovorila.

Potrpežljivo je čakal in molče je stopal poleg nje.

Vedela je, da bo prišel s tem vprašanjem. Pa kaj mu naj odgovori —«

Srce ji je burno bilo.

Kolikokrat si je želela, da bi prišel —! Kolikokrat sanjala o sreči ob njegovi strani —! Nanj je čakala. Zato je odklanjala Canlerja, zato se je ustavljala Claytopu —.

Toda razum —!

Saj ni bilo mogoče —! Preveč ju je ločilo!

Njegov pravkar tako divji obraz, njegove strastne, grozeče besede so ji za trenutek odgrnile usodno potezo njegovega značaja ter jo še bolj potrdile v njenem mišljenju.

Toliko ju je ločilo! Cel svet je stal med njima, vzgoja, razlike v značaju in mišljenju, družabne razlike —.

Občudovala ga je, ljubila njegovo moško lepoto, njegovo srčnost in drznost, njen junak je bil —.

Toda junak iz divje džungle —.

Ali je bil pa to tudi mož, ki more žena z njim zvezati usodo za vse življenje —?

Tako ji je govoril razum. Srce pa je zahtevalo svoje pravo —.

Kaj mu naj odgovori —? Ali naj reče da, ali naj ga odkloni?

Ni si upala storiti ne enega ne drugega.

Pa saj tudi ni mogla! Saj je dala besedo Canlerju in Canler ji besede še ni vrnil —.

In če bi jo vendarle vrnil? Če bi se karkoli zgodilo? Morebiti da ima tale silni človek sredstva in moči, da vkljub vsemu prisili Canlerja —!

Potem —?

Potem je še vedno čas, da se odloči za da ali pa za ne.

Tako si je mirila težki, hudi boj med srcem in razumom. Preložila bo odločitev. Počakala bo, kaj bo storil Canler. In če bi se on tudi res odrekel — mogoče je vse. Trzan je nenavaden človek —, ne, danes se ne more odločiti, jutri, čez par dni —. Dotedaj se bo pomirila, bo mogoče drugače sodila o Trzanu in o — sebi.

Prišla sta do roba gozda. Skoz drevje se je belila hiša. Še par korakov, pa sta na vrtu —.

»Nič ne odgovorite?« jo je vprašal. »Se bojite, da bi me užalili?«

»Ne vem, kako vam naj odgovorim! Premalo časa je! Glejte, tamle je farmal«

»Torej me — ne ljubite?« je vprašal rahlo.

»Nikar ne recite tako! Vzljubila sem vas, ko sem vas prvikrat zagledala! In ljubim vas še danes —! In

oh, kolikokrat sem mislila na vas od tistikrat —! Sami ste videli!

Pa saj veste, da sem dala besedo Canlerju! Nisem prosta. In če bi tudi bila prosta —.

Povejte, ali bi bili — srečni poleg mene, vi, ki ste vajeni svobode, ali bi bili srečni v našem življenju, ki ga tesnijo in omejujejo postave in predpisi?»

Trzan je nekaj časa molčal, nato pa dejal mirno in nežno:

»Razumem vas! Verjemite mi, vaša sreča mi je nad vse, mi je več kot moja lastna sreča —.

In posnel sem z vaših besed, da bi ne bili srečni z — divjakom iz pragozda.«

Rahel očitek je slišno donel iz njegovih besed, vkljub temu da se je zelo premagoval in je mirno govoril.

»Ne ne, Trzan —!« je ugovarjala in ga prijela za roko. »Ne govorite tako —! Ne razumete me! Jaz vas —.«

»Gospodična Ine, za božjo voljo! Kje neki tičite —! Čakamo vas! Vse je pripravljeno! Koj je treba odpotovati, še vlak bodele zamudili!«

Po stezi je prihitel gospod Filander, težko je sodel in z rokami je krilil.

»Povsod smo vas že iskali. Gospod profesor Porter je odšel v gozd, črnci da so vas ugrabili, je trdil. Ves zmeden je bil, mislil je, da smo tam spodaj na robu afriške džungle. Kake težave sem imel, da sem ga spet nazaj spravil —! Ampak saj pravim —.

Zagledal je Trzana in vprašaje pogledal Ino.

»To je Trzan, gospod Filander! Vaš dober znanec! Ga ne poznate več?« se je smehljala Ine.

»Gospod Trzan —? Me veselil! Hm — se spominjam. Da, v Baltimori je bilo, kajne gospod?«

Pa oprostite, pomenimo se pozneje. Saj ostanete pri nas, gospod? — Torej gospodična Ine, brž, prosim! Gospod Canler je že ves jezen. Koj pojdem pa mu povem, da smo vas našli.«

Odhitel je v hišo. Glasovi so se čuli iz odprtih oken.

Ine se je obrnila k Trzanu. Nem je stal za njo in čuden smehljaj mu je igral krog usten. Tako se je smehljaj, kadar je šel v napad na Saboro —.

Pa Ine je imela druge misli in ni opazila smehljaja.

»Trzan —!« je dejala mehko in otožno.

»Pojdiva, gospodična« ji je rekel in stopil po stezi. »Gospod Canler ne sme zamuditi vlaka!« je pridjal s čudnim naglasom. »Upam da se kmalu spet vidiš —!«

»Trzan, ljubi —! Zakaj nisem ostala pri tebi v džungli —! Srečna bi bila!

Sedaj pa je nemogoče! Zavezana sem —.«

Stisnila mu je roko, ga pogledala, omahovala.

»Vidijo naju!« je šepnila. Nato pa je nadaljevala glasno:

»Pojdite! Predstavim vas. Ne odpotujemo še tako kmalu! Če en vlak zamudimo, počakamo na drugega!«

Stopila sta v hišo.

Vse je bilo zmedeno. Canler je robantil: »Vlak bomo zamudili!«, profesor Porter pa je stopical po hodnikih s knjigami pod levo in desno pazduho, si brisal čelo, kolikor se je dalo pri takih ovirah, in že dvajseti-

krat povedal Filandru svoj »Kakor sem rekel, gospod Filander, kakor sem rekel —!«

Toda gospod Filander ga ni imel časa poslušati. Moral je nositi na avto knjige in spet knjige, da bi med potom nemoteno nadaljevala svoje važne študije o prazgodovini človeštva.

Barba je jokala in si brisala solze s sajastim predpasnikom, Clayton pa je nem stal pri vratih in čakal. »Da bi se le še zadnji trenutek kaj pripetilo —!« Vsaka minuta zamude, se mu je zdelo, je bila njemu v prid.

Ko se je prikazala Ine, so jo koj vsi obsuli, le Clayton je ostal pri vratih. Govorili in vpili so vse vprek, da je skrajni čas da se naj brž pripravi. »Vlak bomo zamudili —!« se je hudoval Canler in jih priganjal, naj hitijo.

Ine se je ozrla za Trzanom, da bi ga predstavila.

Pa Trzan je izginil.

V šundru in nemiru odhoda ni imela časa misliti nanj. »Morebiti je pa bolje, da se je skril —«, je pomislila.

V četrto uri je bilo vse v redu. Svoje reči je pripravila že davi, druga ni bilo treba ko naložiti kovčega. Sicer pa se je itak mislila kmalu po poroki spet vrniti na farmo k očetu.

Stroji so zadrdrali, uslužno je ponudil Canler svoji zaročenki roko in jo peljal k vozu. Profesor Porter s knjigami, Filander s knjigami in kovčegi ter Clayton in Canlerjevi prijatelji so šli za njima.

Stopili so po veži in skozi glavna vrata.

Zunaj pred Canlerjevim avtom je stal mlad orjak silnih pleč, z rokami prekrižanimi na prsih, ter malomarno pa s čudnim smehljajem na licu gledal svatovsko družbo.

Ine je pobledela. Vsa se je tresla.

Kaj namerava Trzan —?

Canler je gubal čelo.

»Kdo je tisti človek —?« je vprašal Ino.

Ine ni odgovorila. Le huje se je še tresla. Vsak čas se je utegnilo kaj zgoditi.

Canler je stopil k vozu. Pa neznanec mu je zastavil pot.

»Kaj želite?« se je Canler osorno zadrl.

»Zahtevam, da daste gospodični Ini Porter besedo nazaj!«

Canler se je sirovo nasmejal.

»Mož, ste znoreli —? Kdo vam pa daje pravico, da —?«

Ni skončal.

Jeklena pest ga je pograbila za vrat, druga za pas in v hipu ga je dvignil orjaški neznanec visoko v zrak in ga tresel kakor psička.

Gostje so zakričali, Ine je za trenutek v nemi grozi zrla v Trzana.

Vedela je, da pomeni Trzanov nastop smrt Canlerjevo. In bala se je, bolj za Trzana ko za Canlerja. Stroge, hude kazni so bile na nasilje in uboj!

Priskočila je, da bi pomirila strašnega človeka.

Eden gostov jo je prehitel in planil nad Trzana, da bi mu iztrgal žrtev.

Pa en sam zamah z levo roko je zadostoval, da je odletel daleč v stran in se zavalil po tleh.

Tedaj je položila Ine svojo belo, nežno roko Trzanu na ramo in mu pogledala v oči.

»Meni na ljubo, Trzan!« je prosila.

Prsti na Canlerjevem vratu so nekoliko odnehali.

Trzan je zrl doli v plašni lepi obraz Inin.

»Ali želite da ostane pri življenju tale —?« je vprašal začuden.

»Želim da ne umre od vaših rok, prijatelj! Nočem, da bi bili ubijalec!«

Trzan je zrahljal prste na Canlerjevem vratu.

»Ali jo odvežete od njene obljube? To je cena za vaše življenje!«

Canler je krčevito hlaštal za zrakom in pokimal.

»Ali bodeate takoj izginili odtod in je ne bodeate več nadlegovali?«

Spet je Canler pokimal in obraz se mu je krčil v smrtnem strahu.

Trzan ga je posadil v avto kakor otroka ter zapovedovalno mignil vozaču, ki je le prerad ubogal. Z vso brzino je šinil avto po griču navzdol.

Še v zadnjem trenutku pa se je Canler obrnil, dvignil pesti in z divjim obrazom grozil nazaj proti hiši.

V nemem strahu so gledali gostje prizor. Nihče se ni genil, kakor okameneli so stali, tako jih je imel silni človek v oblasti.

Trzan je bil neoporečeno gospodar položaja.

»In vi drugi«, je zapovedal, »ki ste prišli s Canelerjem, sedite v vaš avto in glejte da čimpreje izginete! Prtljaga, kar je domače, pa ostane!«

Ubogali so, nobeden ni ugovarjal in v dveh minutah so stali pred hiše le še domači ljudje, Ine, profesor Porter, Filander, Clayton, Barba in služinčad.

S hudomušnim posmehom je zrl Trzan za bežečimi avtomobili. —

VII.

Ine odkloni Trzana.

»Jako značilno —! Zelo značilno!«

Profesor Porter je stopil k Trzanu.

»Kdo pa ste, vi mož, in kako se drznete nastopati tako sirovo in nasilno ter motiti našo slovesnost?«

»Vaša hči, gospod profesor Porter, ne ljubi Canlerja, si tudi ne želi zakona s tem človekom. Prisiljena mu je dala besedo. To vem in zato sem posegel vmes.«

»Vse ste pokvarili!« je tarnal gospod profesor.
»Canler je ne bo hotel poročiti!«

»Prav za trdno pričakujem da ne!« je dejal Trzan s poudarkom.

»Ugonobili ste nas, nesrečnež, in uničili našo hišo!«

»Nikakor ne, dobri gospod profesor! Plačali bodele Canlerju svoj dolg. Še preden bo minilo pet minut, bodele imeli v rokah denarja dovolj.«

»Bežite bežite, gospod! — Kakor sem 'dejal —! Kje neki naj dobim denar —?«

»Našli smo vaš zaklad!«

»Kaj —, kako —? Kaj —? Kateri zaklad —? Kaj veste vi o našem zakladu?«

»Vse vem. Na lastne oči sem gledal, kako so ga uporni mornarji zakopali prav pod drevesem, na ka-

terem sem sedel. Lastnoročno sem izkopal zaboj in ga skril globoko v džungli, ne da bi vedel, kolika vrednost je v njem. Šele dolgo potem mi je gospod poročnik Arnot stvar pojasnil. Šla sva, dvignila zaklad in ga vzela seboj v Pariz ter ga dala oceniti. Vreden je 241 tisoč dolarjev in tule je nakazilo zanje na banko v Baltimori. Če pa hočete rajši zlato, pa tudi čaka na vas v Parizu.*

»Jako značilno —! Zelo značilno —!« je pravil profesor Porter in ogledoval pismo, ki mu ga je Trzan dal. »Kdo ste pa vi, da tako natančno poznate zgodovino tistega — hm — potovanja v Afriko?«

Vse se je čudilo. Radovedni pogledi so leteli na mladega velikana. Ine je že ves čas sem nekaj polglasno pravila Claytonu in Filandru. Tedaj pa se je obrnila k očetu.

»Ali ga ne poznate več, oče! Trzan je, gospod Trzan, tisti, veste, ki je vaju s Filandrom rešil leva, ki je naju z Barbo rešil, da naju ni lev raztrgal, ki je rešil gospoda Claytona iz smrtne nevarnosti, ki je mene otel iz rok črncev, ki je gospodu poročniku Arnotu rešil življenje, ki je —.«

»Ki je nas vse rešil Canlerja, naše največje nesreče!« je vzkliknil Clayton ter pograbil Trzana za roko. In za njim je tiščal gospod Filander in vzklikal: »Ni mogoče —! Neverjetno —! Tolika izprememba —! Cel gentleman —!« Barba je buljila s svojimi velikimi očmi v junaka, solze so jo polile, »O vsi dobri duhovi —!« je vzdihovala in si brisala lica s sajastim predpasnikom.

Tudi profesor Porter je prišel bliže, snel očala, pogledal gori in doli po mogočni postavi, si spet nataknil očala, spet pogledal Trzana, gonil svoj »Jako značilno —! Zelo značilno —!«, nato pa se dostojanstveno postavil pred družbo ter začel:

»Ljubi otroci! K temu, kar sem pravkar povedal, moram dodati še par besed. Slučaj Trzan, ki ga imamo tu pred seboj, je vsekakor zelo zanimiv pojav v zgodovini človeškega rodu, čeprav ni čisto osamljen. Moža sem si jako natančno gledal in reči moram, da je zelo redek, pa zato tembolj posrečen primer za resničnost mojih trditev o zgodovinskem razvoju človeštva. Pritlikavci na primer v osrednji Afriki —.«

»Ampak oče, oče —! Saj nišmo na vseučilišču! — Zahvalite se rajši gospodu Trzanu! Zaklad vam je prinesel!«

»Tiho tiho, dete! Ne vtikaj se v zadeve, ki jih ne razumeš! — Stvar je prezanimiva, da je ne bi natančneje preiskali. Kakor sem že dejal, pritlikavci —.«

»Gospod profesor«, ga je prekinil Clayton, »ali bi ne bilo bolje, da bi poslušali vaše lepo in učeno pripovedovanje gori v sobi? Tam vsaj lahko zložno sedemo. Čemu bi stali tukaj pod milim nebom! Gospod Trzan, prosim lepo!«

Ina in Clayton sta vzela Trzana v sredino ter ga v živahnem pogovoru odpeljala v hišo, Barba je odhitela v kuhinjo, kjer je kmalu vrelo in cvrčalo na moč, profesor Porter pa je še v zadnjem trenutku ujel za gumb gospoda Filandra, ki bi jo bil tudi najrajši pobrisal za

•značilnim pojavom v zgodovini človeškega rodu«, ter dejal:

»Kakor sem rekel, gospod Filander! Pritlikavci v osrednji Afriki —.«

»Dovolite, gospod profesor, da vam skromno ugovarjam! Kakor ste pač sami videli, z očali in brez njih, je mož vse drugo ko pritlikavec. Pravi orjak je! Pa še kako imeniten gos —.«

»Bežite bežite, gospod Filander! To ni nič nenavadnega v zgodovini človeškega rodu. Saj ste sami brali onidan v znameniti razpravi o srednjeafriških pritlikavcih, ki —.«

»Saj res!« je vzkliknil gospod Filander in poželjivo gledal gori k oknom, odkoder so prihajali veseli glasovi. »Dovolite, gospod profesor! Koj grem po knjigo. Dovolite —!«

»Gospod Filander«, je dejal profesor Porter s poudarkom ter vlekel za gumb ubežnega tajnika, »gospod Filander! Tista knjiga je brez dvoma zelo zanimiva. Ima pa tudi pogreške, ki —. Gospod Filander —! Gospod Filandeeeee —!«

Pa gospod Filander je z enim samim velikim skokom planil proti hiši, žrtvoval za svojo svobodo suknjin gumb, ki je ostal profesorju Porterju med prsti, ter izginil v veži.

»Jako značilno —! Zelo značilno —!« je mrmral učeni gospod, gledal gumb, ga vtaknil v žep, djal roke na hrbet ter s sklonjeno glavo in globoko zamišljen odstopical krog ogla in proti gozdu.

Gospod Filander pa se je lotil Trzana, ga popraševal in se dal pripovedovati ter se čudil, kako je mogel v par mesecih iz gozdnega divjaka pa postati tak izobražen in fin gospod. Tudi Ine in Clayton sta rado vedno poslušala in popraševala, posebej ju je še zanimala usoda poročnika Arnota.

Po prvem navdušenju pa je beseda zastala in da ni bilo zgovornega Filandra, bi bila popolnoma zamrla.

Clayton posebno je bil čimdalje bolj redek v besedah.

Nepričakovani obisk Trzanov se mu je zdel sumljiv. Po kaj je prišel? — Kdo mu je dal naslov —?

Ni še pozabil, kako navdušena je bila Ine za »neznanelega belega junaka«, ki jo je rešil iz rok črncev, in kako sta se zaradi njega prvič v življenju sprla. Slutil je v Trzanu novega, nevarnega tekmeča in ljubosumnost se mu je vzbujala.

Ini tudi ni bilo posebno prijetno.

Nista še bila gotova s Trzanom, to je dobro čutila, in da bo še enkrat poprašal —. Vedela je pa tudi, da je Trzan človek, ki ne razume šale in se ne da odpraviti s prijaznimi, praznimi besedami. Zahteval bo odločen, jasen odgovor.

Nekaj kakor strah pred Trzanom ji je vstajal v duši. Neprestano je mislila na prizor s Canlerjem.

Kako kratko in gladko je znal ta silni človek opraviti z ljudmi, ki so mu bili napoti —! In kako je imel v oblasti vso družbo —! Nepremagljiva sila je izhajala od njega —.

Strašen človek je bil! Zares, bala se ga je —.

Mučni položaj je opazil celo Trzan, četudi ni bil vajuen družbe. Zato je koj pograbil prvo priliko, da se odstrani.

Gospod Filander se je namreč sredi pogovora hipoma udaril po čelu in vzkliknil:

»Saj pravim! Da sem mogel tako čisto pozabiti na gospoda profesorja! Kje neki tiči? Gotovo je v svoji raztresenosti šel kdove kam in še iskali ga bomo. Saj pravim, take skrbi mi dela —!«

»Pa res! Kje je oče?« se je vznemirila tudi Ine. »Gospod Filander, stopite krog oglov pa pogledjte za njim! Saj ste mi obljubili, da bode te pazili nanj! Siromak —! Tako razmišljen je!«

Tedaj je vstal Trzan.

»Pojdiva, gospod Filander! Skupno ga poiščeva in pripeljeva domov.«

Ine je sicer nekoliko ugovarjala, češ, gosta se ne sme nadlegovati. Pa le bolj iz vljudnosti. Trzan in Filander sta se koj odpravila.

Gospoda profesorja ni bilo ne v hiši ne na vrtu. Nihče ni vedel zanj. Le to je pravila Barba, da ga je videla iti po vrtu in proti gozdu.

Tja sta se napotila tudi Trzan in Filander.

Za Trzana je bilo iskanje malenkost. Saj je bil vso mladost v šoli divje džungle, njegovi čuti so bili še vedno ostri.

Kmalu je našel sled in dejal:

»V četrt uri ga bova imela, se nama torej prav nič ne mudi. In če dovolite, gospod Filander, vas bom po-

toma poprašal o neki zadevi, ki mi je že dolgo v mislih. — Ali vas smem nadlegovati?»

»Prosim, gospod Trzan! Zelo bom vesel, če vam morem koristiti. Saj veste, vaš dolžnik sem —. Če le sledi ne bova izgubila!«

»Ne bojte se! Sled se dobro vidi. Sicer bova pa gospoda profesorja kmalu navohala.«

»Navohala —? Hm —! Kako mislite to, gospod Trzan?»

»Navohala! Čisto enostavno. — Torej če dovolite, gospod Filander, vas bom sedajle nekaj vprašal. Se še spominjate tistih treh kostenjakov, v moji koči, doli na robu džungle? Pokopali ste jih blizu koč, kajne?»

»Čisto natančno se jih spominjam, gospod, zelo natančno!«

»Gotovo ste si jih pred pogrebom dobro pogledali. Učen človek ste, vi in tudi gospod profesor, pa ne dvomim, da so vaju kostenjaki zanimali.

Povejte, ali ste našli kaj posebnega na katerem izmed njih?»

Gospod Filander je obstal in srepo pogledal Trzana.

»Zakaj vprašate?»

»Zame je zadeva jako važna. Vaš odgovor utegne pojasniti veliko, dosedaj nerešeno skrivnost. Že par mesecev sem se bavim z nekim vprašanjem, ki je v tesni zvezi s kostenjaki. Ustvaril sem si o njih svoje posebno mnenje. Potrebujem pa še trdnih dokazov. In te mi naj poda vaše strokovno naziranje. Zato prosim da mi daste kar najbolj vesten odgovor na tole vprašanje.

Ali so bili tisti trije kostenjaki, ki ste jih v koči našli, — vsi res človeški kostenjaki?»

»Ne!« je odgovoril gospod Filander brez pomisleka. »Najmanjši kostenjak, tisti, ki smo ga našli v zibelki, je bil kostenjak gorilinega mladiča.«

»Gotovo —?«

»Gotovo! Prav točno se še spominjam, da sva ga z gospodom Porterjem natančno pregledala, posebno lobanjo. Kakor veste, se bavi gospod profesor s prazgodovino človeštva. Prvovrsten strokovnjak je v takih vprašanjih. Koj so se nama nekatere posebnosti na lobanji zdele sumljive. Iskala sva dalje in ugotovila to, kar sem vam že povedal. Hotel sem obvestiti tudi gospoda Claytona, pa profesor Porter ni dovolil. Zato tudi danes še nihče ni zvedel, kaj sva našla.

Ampak, če vas smem vprašati, zakaj pa —?«

»Hvala lepa, gospod Filander, za natančni odgovor!« mu je segel v besedo Trzan ter vlekel zrak skozi nosnice. »Ali kaj navohate?«

Filander je vohal po zraku na vse strani, majal z glavo in dejal:

»Seveda! Sveži gozdni zrak, po smoli diši in po trohnobi. Nič posebnega —!«

»Toraj pa pokličite gospoda profesorja Porterja!«

Filander je začuden pogledal Trzana, pa ubogal in glasno zaklical profesorjevo ime v gozd.

Le jek je odgovarjal. Ko pa je Filander še vdruživ zaklical, se je oglasil čisto blizu za grmom siten:

»Pridem takoj. Nikar me ne motite!«

Stopila sta in glej, za grmom je ležal na trebuhu častitljivi gospod profesor, ves zamaknjen v velikega hrošča, ki ga je napadalo celo krdelo gozdnih mravelj.

»Ampak čujte, gospod profesor, ves čas vas že iščemo! V takih skrbih smo bili!« se je kregal Filander. »Kaj pa počenjate?«

»Gospod Filander!« je užaljeno dejal profesor Porter ne da bi dvignil glavo, »Gospod Filander, zelo se vam čudim! Toliko let sva že skupaj, pa se še niste naučili, da mora znanstvenik osredotočiti vse svoje duševne in telesne sile na svoj predmet! Na primer tale hrošč! Niti enega njegovega migljaja ne smemo izgubiti iz oči, vsaka njegova kretnja je velevažen prispevek k umevanju zakona o boju za obstanek, ki vlada vso naravo in posebej še —.«

»Pozno je že, gospod profesor! Treba bo iti domov.«

»Recite Barbi, naj prinese večerjo sem v vrt. Sedaj pa mi dajta mir!«

Mnogo truda in prigovarjanja jima je še dalo, da sta ga spravila na noge in odvlekla domov. In gotovo bi se njima ne bilo posrečilo, da jima ni napadeni hrošč sam prišel na pomoč. Zbral je namreč vse sile, razprl peruti in odrčal v gozd, noseč seboj lepo število svojih najdrznejših napadalcev.

Večerilo se je že, ko so prišli na farmo.

Pa tudi tam so se med tem reševala važna življenjska vprašanja.

Ine in Clayton sta šla na sprehod po vrtu. Beseda jima ni kaj gladko tekla. Oba sta čutila, da je dozorel

trenutek, ko se je bilo treba odločiti za jasen da ali ne. Po vsak se je bal začeti.

Claytona je mučilo ljubosumje. Njegov nasprotnik se je utegnil vsak hip vrniti in bal se je, da mu ne bo kos v tekmi za Ino. Treba ga je bilo prehiteti in mu izpodkopati tla.

Dobro je poznal Inino slabo stran. In ko sta hodila po vrtu in govorila vsakdanje, brezpomembne reči, je hitel pripravljati svoj načrt in zlagati primerne besede za odločilni napad na njeno srce.

Pa tudi Ine je mislila težke misli.

Trzan se bo vsak hip vrnil in prvo ugodno priliko, to je vedela, bo porabil ter ji stavil odločilno vprašanje.

Bala se ga je. Nepremagljiva sila je izhajala iz njega. Ali se ji bo znala ustavljati? In vendar ni moglo biti —.

Vedno jasneje se ji je zdelo da umeva svoje nagnjenje do mladega junaka džungle.

Ali je bilo kaj druga ko trenutno navdušenje, ko občudovanje njegovih silnih moči, njegove spretnosti in gibčnosti, njegove junaštva —? Kateremu mlademu, slabotnemu dekletu bi ne udarilo srce burneje vpričo mladega junaka, ki se zaradi nje golih rok vrže na leva, katero dekle bi ne čutilo hvaležne naklonjenosti do moža, ki je zaradi nje junaški tvegati življenje in jo rešil gotove smrti —!

Navdušenje, občudovanje telesnega junaštva, hvaležnost, — to pa še ni bila ljubezen, ki zadostuje za zakonsko srečo. Seve, v džungli je sodila drugače. Čar džungle jo je omamil in bi bil omamil vsako drugo.

Pa Wisconsin ni bila več džungla, čar džungle se je razblinil in »neznani beli junak«, nekdanj ožarjen s slavo nepremagljivega zmagovalca nad levi in gorilami, je stal pred njo v krotki modni obleki pariškega kroja, govoril francoski, se olikano vedel in bil prav tak, kakršni so vsi drugi mladi ljudje.

Romantika džungle je izginila, kaj pa je ostalo mesto nje na »junaku« —?

Svojih silnih mišic seve ni izgubil, kakor je pokazal nastop s Canlerjem. Pa taki nastopi v kulturnem, urejenem svetu niso več pomenili junaštva, ampak nasilje —.

Kdo ji je jamčil, da bi se taki prizori ne utegnili ponoviti še tudi v zakonu —? Kaj bo počela z možem, ki je znal neljubega človeka enostavno dvigniti od tal in ga vreči skozi okno —?

Kdo ji je jamčil, da ima njen junak iz džungle poleg telesnih moči tudi potrebno izobrazbo duha in srca, velikodušnost, rahločutnost, požrtvovalnost in druge lastnosti, ki so podlaga zakonske ljubezni, zakonskega medsebojnega razmerja —?

»V srcu sem še vedno divja žival«, — tako je dejal! Ine se ga je bala.

In tedaj je govoril Clayton.

»Ine«, je dejal mehko, »Canlerja ni več, svobodni ste! Dolg tudi lahko plačate. Ni vam treba mojega denarja.

Rekli ste, da me spoštujete, da sem vaš prijatelj —. Ali ni mogoče, res ni mogoče, da bi našli v svojem srcu še vsaj tudi iskrico ljubezni za mene?»

Ine si je zakrila obraz.

»Ali mislite na — Trzana, Ine?« je nadaljeval.
»Premislite si dobro, preden se vežete nanj!

Kdo je ta človek? Kdo so njegovi starši? Kako je prišel v džunglo? Niti sam ne ve!

Po vsej verjetnosti utegne biti ubegel kaznjenec iz kake evropske kolonije v Afriki, ali pa vsaj potomec kakega takega begunca. Dokaz temu je njegova gladka francoščina, ki jo je iz umljivih vzrokov spodaj v Afriki zatajil, in pa njegovo olikano vedenje.

In na takega človeka se hočete vezati, Ine? Nikar ne mislite, da vam ga hočem očrnuti! Priznavam, da je junak, kakršnega še nisem videl, da nam je mnogo dobrega storil. Toda končno — v smrtni nevarnosti smo bili in vsak pošten človek pomaga bližnjemu v takih položajih.

Toda — ali je to njegovo zgolj telesno junaštvo že tudi jamstvo, da ima potrebne značajne lastnosti, ki jo zahteva dobro vzgojeno dekle od svojega bodočega moža —?

Tako je govoril Clayton. Ine pa se je čudila, kako se ujemajo njuni nazori —.

Pogledala je izza prstov po Claytonu in se popraševala, ali bi res ne bilo mogoče da bi ga ljubila, vsaj toliko, kolikor je bilo potrebno za skupno življenje.

Zakaj ne, si je mislila. Nobenega pogrška ni našla na njem, vedno je bil prijazen, miren, — pravi gentleman. Vsako dekle bi bilo ponosno nanj.

In ko ji je črez nekaj časa rahlo potegnil roke z obraza, jih obdržal ter vprašal: »Ine, osrečiti vas ho-

čem, bodite moja žena!« — tedaj je šepnila komaj slišni
»Da—!« —

»Jako značilno —! Zelo značilno —! Kakor sem rekel, gospod Filander! Boj za obstanek je temeljni zakon življenja. Mislite na hrošča! Ni pa treba, da telesno močnejši vedno premaga slabiča. Zvit, prekanjen, recimo hudoben človek bo izpodrinil tudi orjaka —.«

Tako je primodroval na vrt profesor Porter s svojima spremljevalcema, Ine pa je planila očetu naproti.

»Oče, že spet ste nam naredili toliko skrbi! Tako smo vas iskali!«

»Beži beži, ljubo dete! In ne teri si glave s stvarmi, ki jih ne razumeš! Znanstvenik mora tvegati življenje za vedo! Midva z gospodom Filandrom na primer —.«

»Gospodična Ine«, se je oglasil Filander, »zahvalite se tule gospodu Trzanu, da smo ga našli! Da nima takega dobrega nosu, še sedaj bi ga iskali in kdo ve, če bi ga vobče našli!«

»Nosu —?«

»Da. Navohal ga je.«

Smejali so se, Ine pa je šaljivo dejala:

»Gospod Trzan je še pač vedno nekdANJI junak džungle!«

»Seveda«, je rekel Trzan. »Človek pač ne more tako hitro pozabiti, česar se je v mladosti navadil.«

Ine in Clayton sta se pomenljivo pogledala. Trzan je pogled opazil in si naredil iz njega celo zgodbo. —

— — —

Še tisti večer je dobil Ino na samem. Brez dolgega uvoda ji je rekel:

»Ine, naj se stvar razčisti! Saj veste, po kaj sem prišel. Zapustil sem svojo ljubljeno svobodno džunglo, šel sem v svet, s trdom sem se učil vsega, kar potrebuje omikan človek, žrtvoval sem neomejeno svobodno življenje pragozda, ki mi je bilo nad vse drago, ter se dal vkovati v tesne, ozke, nevajene sponse, ki v njih živite ljudje med svetom, vse to sem storil in še mnogo več bi storil — zaradi vas, Ine! Prišel sem k vam črez daljno morje, pol sveta sem prepotoval, da sem našel vas. Zaradi vas hočem postati vse, karkoli zahtevate —.

Ine, prosti ste, osrečiti vas hočem, vas morem, — bodite moja žena!»

Mirno je govoril in rahlo. Pa iz njegovega glasu je donela vsa njegova mlada, sveža sila, vsa njegova globoka iskrenost, vso dušo je položil v svoje besede.

Prvikrat ga je Ine čula tako govoriti. Prvikrat je gledala v globine njegove ljubezni. To je bila zares velika, močna požrtovalna ljubezen —.

Ali ni zagrešila usodno zmoto, da je tako ljubezen odklonila? Se ni zmotila, ker je mislila, da tale človek iz pragozda nima zanjo dovolj velikodušnosti, požrtovalnosti —?

Ali se ni prenaglila, ko je dala Claytonu besedo —?

In povrh, kako bo sprejel njeno odpoved, on, ki je toliko žrtvoval zaradi nje? Ali ga ne bo bolelo, da ga bo po tolikih žrtvah pognala nazaj v divji pragozd —?

In vendar vkljub vsemu — ali je smela, mogla sprejeti njegovo žrtev? Ali ni tvegala vse, če bi se zvezala z njim, z neznanim tujim človekom, ki je do pred kratkim bila njegova domovina — džungla?

Težki, hudi dvomi so ji trgali srce, v očeh jo je zaskelelo, obrnila je glavo in si zakrila obraz z rokami.

Mirno je čakal, niti genil se ni. Počasi se je obrnila, mu pogledala v zveste oči — in povedala mu je vse, svoje dvome, svoje pomisleke, se obtožila svoje usodne obljube, ki jo je dala Claytonu, svoje srce je izsula pred njim, ničesar ni prikrila.

Dolgo je molčal Trzan. Nazadnje pa je krotko rekel:

»Premalo časa sem še med ljudmi, da bi vas razumel. Priznali ste, da me ljubite, tudi to veste, da vas ljubim jaz. Pa vkljub temu ne morete biti moja žena —! Čudne so postave, ki vladajo človeško družbo —.

Ne bom silil v vas, Ine. Saj želim le eno, vašo srečo. In če mislite, da ne morete biti srečni z — divjakom iz džungle in da vas čaka sreča le ob strani Claytonovi, pa bom tej vaši sreči žrtvoval tudi svojo ljubezen. Da ste le vi srečni —!«

Avto je prihrumel pred hišo in njunega pogovora je bilo konec.

Nekdo je prihitel po stopnicah.

»Ali ne stanuje tu gospod Trzan?« je vprašal.

»To sem jaz.«

»Nujno brzojavko prinašam. Iz Baltimore so jo poslali k nam, takoj sem moral sesti v avto ter vas poiskati. Iz Pariza je prispela po prekomorskem kabelnu.«

Trzan je vzel pismo in raztrgal ovoj.

Arnot mu je brzojavljal.

Bral je:

»Odtiski so dokazali, da si sin lorda Grey-stoke. Častitam!

Arnot.

Tudi drugi so prišli gledat, kdo se je pripeljal tako pozno.

Clayton je radovedno vprašal:

»Brzjavko ste dobili iz Pariza? Važne družinske zadeve, kajne?«

»Da«, je suho odgovoril Trzan.

Za hip je obviselo njegovo resno oko na Claytonu.

Tule je stal njegov tekmeč! Slaboten, bledoličen mladič —.

Ali mu naj pokaže brzjavko?

Par besed v pojasnilo, pa bi se moral odpovedati naslovu in bogastvu, vsemu, kar je bilo po postavi njegova, Trzanova last —.

In Ine —?

Ali bi s Claytonom obenem ne izgubila tudi Ine naslova lordov Greystoke in njihovega premoženja? Ali bi ne bila ta izguba zanjo najhujši udarec?

Trzan je mirno zgenil listič in dejal:

»Da. Nujna zadeva. Takoj moram odpotovati. Peljal se bom s poštnim avtom. Kakor nalašč zame ugodna prilika! Koj grem da pripravim svojo prtljago.«

Trzan je odšel v svojo sobo. Za seboj pa je pustil radovednost, čudenje, veselje in potrlost.

Vesel je bil Clayton.

Dobro je čutil, da odhaja Trzan za vedno. Rešen je bil tekmeča in nemoteno je mogel začeti s pripra-

vami za poroko. Zato je osebno poskrbel, da bi imel Trzan kolikormogoče udobno vožnjo na dolgi nočni poti do železnice.

Ine pa je odhitela v svojo sobico in se razjokala. Sram jo je bilo, kesala se je, očitala si je podlost, brezsrčnost, nehvaležnost, — pa pomagati si ni znala in ni mogla več.

Trzan je obstal v svoji sobi s prekrižanimi rokami in se zamislil. Neopažena je zdrknila brzojavka na tla. Ni je videl.

Njegove oči so zrle daleč nazaj v preteklost. Zeleno, mično livado so gledale sredi pragozda in na njej dva mlada človeka, ki sta vsa srečna poskušala sočne divje sadeže, si gledala v oči in se smejala. Srečna sta bila. Prvič v življenju sta uživala veliko srečo ljubezni. —

Pol ure pozneje je zdrknil avto po griču in izginil v temni noči.

Gori v prvem nadstropju pa je bolešno zastokalo mlado dekle in omahnilo na stol.

VIII.

Kaj je Trzan v Parizu doživel.

Poročnik Arnot se je hudo začudil, ko je nekega jutra nenadoma Trzan stopil v njegovo sobo.

»Si že v Parizu? Pa sam? Ali si dobil brzojavko? Kje pa —?«

Trzan je zamahnil z roko in ustavil silni naval vprašanj.

»Preveč vprašanj v eni sapi, prijatelj! Dovolj da sedem, pa ti povem.«

Arnot je pozorno gledal prijatelja.

Miren je bil, hladen, vse kakor običajno. Le krog izrazitih ustn mu je igrala lahna, komaj vidna prezirnost, skorajda zaničljivost. Tega izraza še ni opazil pri Trzanu.

»Torej —!« je začel Trzan. »Pravkar sem pripotoval, naravnost iz New Yorka. Sam in brez neveste, kakor vidiš. Brzojavko sem prejel. Hvala lepa!«

»Kako si opravil z Ino? Kaj pa je rekel Clayton, ko si mu brzojavko pokazal?«

»Z Ino ni nič. Claytona bo vzela. — In da bodeta imela od česa živeti, sem mu pustil naslov in dedščino svojega očeta. Brzojavke mu seve nisem pokazal.«

Arnot je globoko potegnil sape, si pokimaval in odkimaval, nekaj časa molčal, nato pa rekel:

»Ta je pa spet ena tvojih nedosežnih —! Pa pripoveduj vendar od kraja!«

In Trzan je pripovedoval, mirno, malomarno, kot bi šlo za zadeve popolnoma tujega človeka, ne pa za njegove lastne.

Arnot ga je tiho poslušal in ko je končal, mu je rekel:

»Prijatelj, ti si milo rečeno velik nerodnež in strašen siromak! Pa saj ti ni zameriti. V par mesecih se ne moreš naučiti tiste uglajenosti in prebrisanosti in recimo pretkanosti, ki je v svetu potrebna, da se kaj doseže. Ti pač vedno greš kar naravnost nad svoj plen —! O da nisem šel s teboj! Vse drugače bi se bile stvari razvile!

Pa saj še ni vse izgubljeno. Dalo se še bo popraviti, kar si polomil. Pisal bom na Ino in Claytona. Ali pa morebiti sam pojdem tja. Saj sta poštena, značajna človeka in Clayton niti za trenutek ne bo hotel nositi naslova, ki mu ne gre.«

»Nikar se ne trudi, prijatelj! Za naslov mi ni prav nič, če nimam Ine. In Ine me ne mara.«

»Ne verjamem! Najbrž si stvar napačno začel. — Toda recimo da bi bilo res, — ampak dedščine vendar ne boš zavrgel?«

»Je ne potrebujem. Pa ne boj se! Ne bom tebi nadlego.«

»Kaj pa nameravaš?«

»V džunglo pojdem.«

Arnot ga je gledal, strme in z odprtimi usti, nato pa se je razjezil:

»Ta je lepa! Ali si se zato prišel v Pariz učiti omike in kulture ter se mučiti z jeziki in z drugimi rečmi, da boš sedaj šel gorile izpreobračati —? Veš, prej sem ti rekel, da si nerodnež in siromak, sedaj pa ti kar naravnost povem, da si osel! V džunglo —! Claytona lorda Greystoke potomec, iz slavne rodbine, eden najbogatejših mož pod angleškim solncem, ljubljeneц vseh, ki so ga kedaj srečali v življenju, nadarjen človek, zal fant da ga je iskati treba, — pa gre med gorile, samo zato, ker ga ne mara domišljava Amerikanka —! Ha ha ha!»

Vse huje se je razburjal, skočil je po koncu, letal po sobi in krilil z rokami. Saj je dobro vedel, da se Trzan ne šali.

Trzan pa ga je mirno gledal, končno stopil k njemu, mu djal roko na ramo in začel:

»Pavel, prijatelj! Ko bi me ti razumel —! Kaj pa naj počnem med svetom? Pristudil se mi je, komaj da sem prvi korak stopil vanj.

Kako sem hrepenel v svet, ko sem bral o njem v očetovih knjigah! Kako sem se ga veselil, ko se je izpolnila moja želja! S koliko vnemo sem se lotil učenja, da bi bil enak belim ljudem v vsem. In kako srečen sem bil, ko sem mislil, da me ljubi Inel

In kaj sem doživel?

Ozke, omejene razmere, povsod prepovedi in postave. Geniti se nisem smel, pa že ni bilo prav. Brezsrčne, sebične ljudi sem našel, nevoščljivo in po strani so me gledali kakor kakega nadležnega nepridiprava, še več, — za divjaka iz afriške džungle so me imeli. Vsakemu je bilo neprijetno v moji družbi, vsak se me

je skušal prejkoprej iznebiti. Izpodrinili so me, nedvomno so mi dali vedeti, da nisem za med nje.

In v takem svetu bi naj živel —? Ali ni lepša svoboda pragozda, ali niso poštenejše divje živali, ki ne poznajo zahrbtnosti —!

V džunglo pojdem. Tam sem zrastel, tam sem bil srečen —.

»Priatelj, prečno gledaš! Razumljivo je, da si jezen na svet, razočaral te je komaj da si stopil vanj. Pa vaje ti manjka! Izkušenj nimaš! To vse pridel«

Nekaj časa sta molčala, nato pa je Arnot nadaljeval:

»Prepusti zadevo z Ino in Claytonom meni, pojdi in si počij! Večer pa te vzamem seboj na zabavo. In službo ti dobim, da boš imel posla, ki bo vzel v zakup tvoje misli. Pozabil boš! V džunglo pa mi ne pojdeš nazaj!«

Trzan ni ugovarjal. Prepustil se je Arnotovemu vodstvu in se za nekaj dni z vso silo vrgel v naročje pariškim zabavam. Seve zabave niso bile krive, da se je silno dolgočasil in da so mu nazadnje do skrajnosti mrzele.

Večinoma sta prebila večere skupno, le če je Arnota služba zadrževala, je šel Trzan sam na zabavo.

In tako je bil sam tudi tisti večer, ko je doživel svoj usodni, čudni dogodek.

Sedel je v koncertni dvorani, pil neizogibni whisky ter malomarno poslušal petje in godbo.

Hipoma je dobil občutek, kot da ga nekdo odzadaj ostro opazuje.

Naglo se je obrnil in ujel pogled dvojih črnih oči. V tistem trenutku pa se je nezanec umaknil in izginil med gručo gostov.

Trzan se ni zmenil za neznanca in ko je pozno v noč zapustil dvorano in šel proti domu, je že zdavnaj pozabil na dogodek.

Zato tudi ni opazil človeka, ki mu je sledil v varni oddaljenosti in se skril v temno senco hiš, kadarkoli je Trzan obstal ali se obrnil.

Da bi bil vedel, kolikokrat mu je neznanec že sledil in ga opazoval, v gledališčih, v koncertnih dvoranah, na potu domov, koderkoli je hodil! Srečo je imel Trzan, da ga je navadno spremljal Arnot.

Tisto noč pa je bil sam!

Malomarno je stopal po temni, samotni stranski ulici. Tam je najrajši hodil, skrajšal si je pot, pa se tudi izognil šumnim, obljudenim ulicam.

Ni še bil na polovici pota, ko čuje iz odprtega okna bližnje hiše divje vpitje in vmes obupen ženski klic na pomoč.

Obstal je.

Gori v drugem nadstropju je sijala skozi odprto okno luč. Ni bilo dvoma, nekdo je bil tam v nevarnosti. Najbrž so zlikovci izrabili ugodno priliko, vdrli v pozni uri v samotno hišo in napadli brezbrambno žensko.

Niti trenutek se ni pomišljal. Planil je skozi vrata in po stopnicah. Na koncu hodnika v drugem nadstropju je zagledal polodprta vrata. Ropot in krik je došel iz sobe in vmes je klical ženski glas na pomoč.

V hipu je bil Trzan v sobi.

Okajena svetiljka je stala na mizici in obsevala tucat odurnih postav. Eni so sedeli po stolih, drugi so stali naokrog, par pa se jih je drenjalo krog ženske srednje starosti, ki je slonela v kotu in porivala od sebe napadalce.

Ko je planil v sobo Trzan, je zaklicala obupno:

»Pomagajte, gospod, pomagajte! Oropati me hočejo, ubiti me hočejo!«

Trzan je pogledal po moških. Nasršene oči je srečal, hudobne, divje obraze.

Za trenutek so se gledali. Čudno bi se bilo moralo zdeti Trzanu, da se nobeden ne gane, da ga prav nič začudeno ne gledajo, niti vprašajo ga ne, kaj hoče, in da ni nobenega sledu o ropu in nasilju v sobi.

Toda premalo je bil izkušen, da bi bil vse to opazil. Pa tudi časa ni imel za razmišljanje.

Tla so zaškripala za njegovim hrbtom. Obrnil se je.

Dvoje je videl.

Nekdo se je prav tisti trenutek izmuznil skozi vrata in Trzanu se je zdelo, da je njegov obraz že nekje videl. Pa ni imel časa se spomniti. Drugo kar je videl, je koj vzelo v zakup vse njegove misli in moči.

Eden zlikovcev, velik, močen človek, se mu je po prstih bližal in že dvignil v zamah težek, debel kol. Z enim samim udarom bi bil zdrobil Trzanu glavo, če bi bilo prišlo do udarca.

Pa ni prišlo.

Ko so videli, da je Trzan opazil napadalca, so vsi hkrati planili nadenj. Noži so se zabliskali, stoli so se dvigali, v hipu so ga obkoljili.

Pa topot so se pariški apaši urezali. Naleteli so na bister razum, na strelovito gibčnost džungelskega borca, na silne mišice, ki so se s Kršakom in Saboro kosale.

Po bliskovo se je Trzan umaknil zamahu in s strašnim udarcem je sunil napadalca pod rebra, da je odletel daleč v stran.

Nato pa se je lotil drugih —.

Zunaj pri vratih je stal neznanec, ki je očitno vodil napad, sam pa ni hotel nesti kože naprodaj. Čakal je, da vidi kedaj se Trzan mrtev zgrudi na tla.

Zenska je še vedno stala v kotu, pa njej obraz se je čudno izpreminjal. Navidezni obup se je umaknil lokavosti in škodoželjnosti, ko se je Trzan obrnil k prvemu napadalcu, pa se nato izpremenil v čudenje ter nazadnje v strah in nemo, blede grozo.

In kako tudi ne!

Lično, brezhibno oblečeni gospod, ki ga je s svojim klicanjem privabila v zasedo, kjer bi naj poginil in izginil brez sledu, se je hipoma izpremenil v pravega demona. Pričakovala je slabotnega mladiča plehkkih mišic, — pa je gledala orjaka, ki je obdeloval svoje napadalce kakor mlatič snopje.

Povsod je bil hkrati, v gibčnih, prožnih skokih se je zaganjal po sobi, tu je sunil napadalca, da je odletel v steno, tam je dvignil drugega od tal in ga vrgel v gručo, da je tri štiri tovariše podrl v padcu, tu je prestrigel udar s stolom, tam izbil nož in izvinil roko.

Kričeč od bolečin, s krvavimi nosovi in polomljenimi rebri so se zlikovci drug za drugim umikali skozi vrata kakor hitro se je dalo.

Toda ni bilo dolgo, pa so priropotali težki koraki po stopnicah in v sobo je stopil oddelek mestne straže.

Nenavaden prizor se jim je nudil.

Trije moški so ležali na tleh v kotu in stokali, na stolu je slonela in jokala ženska ter se tresla od strahu, sredi sobe pa stal mlad, izbrano oblečen gospod s prekrižanimi rokami in pričakovaje gledal oborožene stražnike iz polzaprtih bliskajočih se oči.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal četovodja.

Trzan je nakratko razložil dogodek, ko pa se je obrnil k ženski, da bi mu potrdila resničnost njegovega poročila, se je zgodilo nekaj, česar Trzan še ni doživel.

»Tale človek lažel!« je zakričala. »Laže! Napadel me je, sama sem bila v sobi. Ubil bi me bil, da mi niso prihiteli na pomoč tile gospodje. Cel divjak je, vam pravim! Malo je manjkalo pa bi je bil ubil z golimi rokami!«

Trzan je stal kakor od groma zadet. Rešil je žensko gotove smrti, pa v zahvalo tako odurno laže zoper nje-ga. Ali je mogoča tolika nehvaležnost —?

Tako je premišljeval, moške postavbe pa so precej neverno poslušali žensko. Ni bilo prvokrat, da so imeli posla z njo in z njenimi »prijatelji«. Toda bili so strazarji, ne pa sodniki in napovedali so, da bodo zaenkrat obe stranki vzeli seboj na policijo.

Pa izkusili so si, da temu mlademu, fino oblečenemu gospodu napovedati zapor, je ena reč, — druga pa, ga v zapor odpeljati.

»Jaz nisem ničesar zagrešil« je dejal Trzan mirno. »Le branil sem se. Ne vem, zakaj vam je tale ženska pravila tiste laži. Sovražiti me ne more, nikdar je še nisem videl.«

»Dobro dobro!« je rekel stražnik. »To bodete že sodniku povedali!«

Stopil je bliže, da bi Trzanu roko na ramo položil.

Trenutek pozneje je ležal v kotu sobe in ko so mu tovariši priskočili na pomoč, se jim ni nič boljše godilo. Niti časa niso imeli, da bi na orožje mislili.

Med tem kratkim bojem je opazil Trzan odprto okno in zunaj na ulici železen steber, ki je na njem menda visela električna svetiljka.

Koj nato so stražniki videli, kako je gibčna postava kakor panter šinila skozi okno in na steber ter izginila. Ko so stopili k oknu, ni bilo sledu več o nasilnem tuju.

Vzeli so žensko in njene tri tovariše seboj na policijo. Stražnik, ki je stal na ulici, je prisegal, da ni nikogar videl, ki bi bil skočil skozi okno in priplezal po stebru na cesto. Njegovi tovariši so zasodili, da laže, pa dokazati mu niso mogli. —

Ko je Trzan dosegel steber, je najprvo pogledal podse, če ga morebiti na cesti čaka še več sovražnikov. Naučil se je v džungli previdnosti.

In prav je storil. Spodaj na cesti je stala straža.

Pogledal je navzgor in tam ni videl nikogar. Splezal je torej kvišku.

Vrh stebra je bil v ravni črti s streho hiše. V hipu je bil na strehi, — igrača zanj, ki se je leta in leta v džungli poganjal še v večje daljave od drevesa do drevesa.

Z ene strehe je splezal na drugo, vedno dalje, dokler ni spet našel v samotni ulici pripravnega stebra. Po njem se je spustil na tla.

Urnih nog je pohitel po ulicah, stopil v znano gostilno, si umil roke, skrtačil obleko ter počasi odšel proti domu.

V zakotni pivnici blizu hiše, kjer se je zgodil napad na Trzana, sta tisto noč sedela dva človeka v živahnem pomenku. Eden njiju je bil tisti, ki je opazoval Trzana pri koncertu in mu sledil po mestu.

»Neverjetno!« je pravil. »Bankir Canler me je sicer svaril, da je mož izredno močen. Zato pa sem tudi vzel 10 mož. Ampak kaj takega —! Ta človek bi zaslužil ti-sočake dnevno, če bi nastopil!«

»Zaenkrat pa mi ne bomo nič zaslužil!« se je hudoval njegov drug. »Preklicana reč ti! Tak posel ni zame! Dvignil me je v zrak in vrgel po sobi kot da sem slamnat možicelj! Pa imam svojih 80 kg dobre vagel! Na vso srečo sem priletel mehko, — vrgel me je v gručo ljudi. Ne vem kako je z njimi. Pobral sem se in poiskal vrata. Takih poslov ne maram! Ne grem več na denj, razen s topovil!«

»Ne bo treba topov! Nocoj sem se mnogo naučil. Temu človeku se pride do živega le z zvijačo. In za zvijačo zadostujeva midva sama.

Dobiti pa ga morava! Nagrada je prelepa, da bi nama ušla. Le kako ga primeva —?»

»Zakaj pa pravzaprav hoče tisti Canler imeti tega človeka? Nič ne veš?«

»Ne vem prav, zakaj. Toda zdi se mi, da gre za neko dekle —. Pa saj mi je vseeno. Glavna reč je visoka nagrada! In dobiti jo morava!

Zasedaj je seve edino kar moreva storiti, da ga opazujeva in ne izgubiva izpred oči. Verjetno je da se bo skušal umakniti policiji. Odpotoval bo —. Poslušaj —!«

Sklonil se je k tovarišu in v živahnem šepetu sta nadaljevala pogovor.

IX.

Trzan odpotuje v službo in izgine med
potom brez sledu.

»Tvoj Pariz je zame nevarnejši nego mi je bila
svojčas džungla!« je pravil Trzan, ko je drugo jutro po-
ročal prijatelju Arnotu o svojih nočnih dogodivščinah.
»Zakaj so me zvabili v hišo? Zakaj so me hoteli ubiti?
Kaj sem jim storil —?«

Arnot si je nalahno požvižgaval in zamišljeno ki-
mal k prijateljevemu poročilu, Trzan pa je nadaljeval:

»Kaj takega bi v džungli nikdar ne doživel! Tam
ubijamo, da si dobimo hrane, ubijamo sovražnika, če
nas napade, da si rešimo življenje. Taka je železna po-
stava džungle.

Ampak tule v Parizu, sredi vaše toliko hvalisane
kulture —! Fejl! Vaš kulturni človek je sirovejši, div-
nejši ko žival džungle! Ubija iz gole objestnosti in srbo-
ritosti! Še huje, — plemenito čustvo človekoljubja iz-
rablja, da zvabi v svoje zanke mirnega, nedolžnega, nič
hudega slutečega človeka! Kajti obupni klic na pomoč
me je zvalil, da sem hitel v tisto jamo razbojnikov. Kar
razumeti nisem mogel in še danes se mi zdi neverjetno,
da more ženska pasti tako globoko in s klicanjem na
pomoč vabiti koga — v smrt!

Takale je kultura in omika, katero mi hočete dati v zameno za mojo džunglo! In v takem svetu naj živim —?

Prijatelj Arnot, povedal sem ti že in ti danes ponovim, da v džunglo pojdem nazaj! Tam sem bil srečen, tam tudi bom spet srečen!»

Oba sta molčala, ko je Trzan končal. Šele po dolgem času se je Arnot oglasil:

»Pomilujem te, prijatelj! Priznam ti, da res nimaš sreče z našo »kulturo«. Od najslabše strani se ti kaže. Ponavljam ti pa, da prečrno gledaš! Ne poznaš nas še dobro! Nismo vsi taki! Tudi dobri ljudje, poštene ljudje so na svetu. Naša kultura ima slabe strani, pa ima tudi mnogo, da, še več dobrih! Teh se boš šele zavedel, ko boš globlje poznal življenje med svetom!

Pa pustiva zasedaj to! Vem da ti zaman pridigujem. Bridke in neprijetne reči si doživljal, užaljen si. Treba ti je, da se pomiriš, da prideš na druge misli. Zato ti bom koj sedajle podal eno tako misel.

Ali res misliš, prijatelj, da so te hoteli zvabiti v zasedo in ubiti, da je bil torej ves napad pripravljen —?

»Kako da ne! Saj je šlo vse tako gladko kakor na vrvi. Klic na pomoč, napadalci vsi zbrani, prav nič se niso začudili ko sem vstopil, niti vprašali me niso, pa kaj sem prišel, in komaj da sem bil med njimi, je že bil eden pripravljen, da me s kolom pobije —.«

»Kakor pripoveduješ, res kaže, da je bil napad pripravljen.«

»In še nečesa se spominjam. Pri koncertu me je neki človek opazoval. In prav tisti človek je bil tudi v

sobi. Videl sem ga, izmuznil se je skozi vrata v trenutku, ko se je napad začel. Dobro se spominjam njegovega obraza!

Napad je bil pripravljen, skrbno pripravljen! Prepričan sem, da je neznani opazovalec stal zunaj pred vrati in čakal na izid. Ko je videl, da njegovim ljudem slaba prede, je poklical stražo in ženska je dobila za ta slučaj navodilo, naj laže in zoper mene priča. Kako pa bi bilo sicer mogoče, da je bila straža tako naglo pri roki in čemu bi sicer bila ženska lagala zoper mene?»

»Razumem! Napad je bil res pripravljen. Pa zakaj? Ali poznaš tistega človeka, ki te je opazoval?»

»Ne. Ga še nikdar nisem videl.«

»Čudno —! Ali imaš sovražnike —? Si koga razlalil? Si morebiti koga takole po džungelsko nekoliko pretrdo prijel?»

»Nimam sovražnikov. Vsaj za nobenega ne vem. Po džungelsko, kakor praviš, pa tudi nikogar nisem premikastil. Saj ni bilo prilike —! Pač! Canlerja sem precej brez poklonov posadil v avto in ga pognal s Porterjeve farme.«

»Hm —!«

Spet si je Arnot požvižgaval, gledal Trzana, premišljeval, nato pa rekel:

»Mislil sem nanj že koj izpočetka. Dobro da si ga omenil! Povej, kaj pa je Canler rekel, ko si ga brez poklonov posadil v avto?»

»Nič. Pač —! Spominjam se, da mi je s pestjo zagrozil. Seve se za to tistikrat nisem zmenil. Misliš da je napad Canlerjevo delo?»

»Glavo stavim da je! Kdo bi ti pa drug stregel po življenju? Saj sam praviš, da nimaš sovražnikov! Canler je tvoj sovražnik! Saj si mu Ino vzel! In Canler ima denar in dobre zveze v Parizu. Napad je Canlerjevo delo!

Topot se jim je sicer ponesrečilo. Pa nikar ne misli, da je stvar pri kraju! Gotovo je obljubil tem ljudem visoko nagrado, če te spravijo s pota. Pričakuj zanesljivo, da te v kratkem spet napadejo. Izpremenili bodo načrt. S silo ne gre, poskusili bodo z zvijačo. In tej ne boš kos. Močen si za tucat drugih, pa preveč pošten si in premalo izkušen, da bi ušel njihovi pretkanosti! Zato je najbolje, če —.«

»Če se umaknem v džunglo!«

»Pusti džunglo! Dovolj je, če se umakneš iz Pariza in iz Francije vobče.

To se čisto ujema z mojimi načrti. Že dolgo iščem službo zate. Mislim da sem nekaj pripravnega našel. Morebiti že v par dneh odpotuješ.

Dotedaj pa, prijatelj, se boš držal doma! In če pojdeš v mesto, te bom spremljal. In previden moraš biti! Zavedaj se, da te opazujejo! Morebiti je že danes kdo lazil za teboj in sloni sedajle kje tod blizu ter čaka na tebe —.«

Trzan se je nasmehnil.

»To bo vsaj zanimivo in zabavno!«

»Le počakaj, prijatelj! Zabave mislim dobiš kmalu tudi brez Canlerjevih ljudi in več nego si je morebiti želiš! Ne pozabi, da si dvignil roko zoper može postavet! Tisto s policijo še ni pri kraju, četudi si jim za prvi

trenutek ušel. Dobro poznam pariško policijo in povem ti, ne bodo pozabili, kako si kar štiri oborožene stražnike pometal v kot! Prej ali slej te bodo našli, dragi Trzan! In potem bodo divjega junaka iz džungle djali pod ključ in za debelo železno mrežo —! Kako ti bo to ugajalo, prijatelj Trzan?»

»Nikdar ne bodo Trzana djali pod ključ in za železno mrežo!« je zagodrnjal Trzan.

Iz njegovega glasu je donelo toliko pritajene grožnje, da je Arnot nehote pozorno pogledal prijatelja.

Njegove ustnice so bile stisnjene, njegov sicer dobrodušne in prijazne oči nasršene, srdita odločnost je legla na njegov obraz.

V skrbeh je gledal Arnot Trzana. Dovolj ga je poznal in vedel je, da temu velikemu otroku divje svobodne džungle nobena postava ne pomeni nič, da priznava samo postavo svojih silnih mišic. Gorje tistemu, ki bi mu hotel vzeti svobodo, gorje pa potem tudi Trzanu —!

In policija se bo oglasila —.

Treba jo je bilo prehiteti, treba je bilo nekaj ukrepati, preden bi se Trzan utegnil z njo srečati —.

»Mnogo se boš še moral učiti, Trzan!« mu je pravil resno. »Postavo moramo spoštovati, pa nam je prav ali ne! Le škodo in velike nepravilnosti bi imel ti pa tudi tvoji prijatelji, če bi se ustavljal čuvarjem postave. Ubogati jih je treba pa nič ne pomagati!

Ti pa si se zoper može postave hudo pregrešil! Seveda ne iz hudobije, ampak iz nevednosti. In zato upam da se bo dala stvar mirnim potom poravnati.

Dobrega prijatelja imam na policiji, k njemu pojdeva kar sedajle in pojasnim mu dogodek še preden ukrenejo kaj zoper tebe.«

Trzan je uvidel, da je najbolje če uboga, in skupno sta se podala na glavni policijski urad.

Policijski kapitan ju je prijazno sprejel. Z Arnotom sta si bila prijatelja in Trzana je tudi že poznal. Tisti je bil, ki sta ga pred meseci obiskala zaradi odtiskov v Claytonovem dnevniku.

Krut smehljaj je igral visokemu uradniku krog usten, ko je Arnot končal svojo povest o Trzanovih nočnih dogodivščinah. Pozvonil je, poiskal iz kupa papirjev listič in ga dal slugi.

»Pokličite tele stražnike! Naj pridejo takoj k meni!«
Nato se je obrnil k Trzanu.

»S svojim sinočišnjim nastopom«, je pravil resno, pa nikakor ne osorno, »ste hudo kršili postavo in težko žalili vse policijsko osebje. Da mi ni tale vaš dobri prijatelj zadeve pojasnil, bi vas bil najbrž precej trdo kaznoval.

Pa zatisnil bom za topot oči in storil nekaj, kar se še ni menda tako kmalu zgodilo.

Dal sem poklicati gospode, ki ste jih sinoči razžalili. Gospod poročnik Arnot jim naj zadevo razloži in nato jim prepustim, naj sami rabsodijo, ali vas je treba kaznovati ali ne.

Mnogo se še morate učiti, dragi gospod! Vidim da mnogih naših naprav in naredb še ne razumete. In dokler jih ne razumete, se jim morate ukloniti, četudi ne

veste čemu. Na primer sinoči! Možje stražniki, ki so vas v imenu postave hoteli odvesti na policijo, so vršili le svojo službeno dolžnost. In ta je, da skrbe za red in mir in varnost v mestu. Dan za dnem tvegajo življenje v svoji službi. Tudi za vas bi ga tvegali, če bi bilo treba. Pogumni, pridni možje so in zelo so užaljeni, da jih je eden sam in neoborožen človek premagal in jim še ušel.

Olajšate jim spravo! Če se prav ne motim, ste tudi vi pogumen človek, in pogumni ljudje so navadno tudi velikodušni.«

Tedaj so vstopili stražniki. Seveda so vsi iznenadeni odpirali oči, ko so zagledali Trzana pri svojem najvišjem poveljniku.

»Fantje«, jih je nagovoril kapitan, »tule je gospod, ki ste se z njim sinoči srečali. Sam se je javil. Želim da pozorno poslušate gospoda poročnika Arnota tamle, pripovedoval vam bo o življenju tega gospoda. Razumeli boste njegovo sinočišnje obnašanje. — Prosim, gospod poročnik!«

Pol ure jim je govoril Arnot. Pravil jim je o Trzanovem življenju v džungli, o njegovi mladosti, ki mu je zjeklenila mišice, o njegovih bojih z gorilami in levi, ki se je z njimi boril sebi v obrambo in drugim v pomoč, o njegovem površnem poznavanju sveta in kulture, ki še ni izbrisala sledov njegovega dvajsetletnega življenja v divjem pragozdu.

Pojasnil jim je, da je tega poldivjega človeka pri napadu nanje vodil bolj naravni nagon samoobrambe, ko pa misel na odpor zoper zastopnike postave. Da ni razumel in ni mogel razumeti njihovih namenov in nji-

hovega poklica. Zanj se človek, ki bi mu hotel kratiti svobodo, ni mnogo ločil od divjih živali v pragozdu.

»Vaš ponos je užaljen«, je končal svoje pripovedovanje, »ker vas je premagal eden sam in neoborožen človek. Tega se vam v tem slučaju pač ni treba sramovati! Ali bi se sramovali, če bi vas napadel v ozki, tesni sobi afriški lev ali pa strašni gorila —?

In vendar ste se borili zoper mišice, ki so se toliko in tolikokrat kosale s strašnimi mišicami gorile in leva in zoper mišice, ki so v teh bojih vsikdar zmagale! Povem vam, nobena sramota ni, podleči nepremagljivi moči Trzanovil«

Arnot je končal.

Tedaj je Trzan stopil naprej in storil še zadnje, kar je bilo treba storiti.

Ponudil je iznenadenim možem postave roko v spravo in dejal:

»Žal mi je! Oprostite mi in bodimo si prijatelji!«

Za trenutek so možje postave gledali mladega orjaka, pa spet svojega predstojnika in Arnota, nato pa krepko segli v ponujeno roko.

In tako je bila rešena zadeva, ki bi bila sicer lahko usodna za Trzana, pa tudi za Arnota.

Zadovoljni in pomirjeni so odšli stražniki javnega miru, Arnot in Trzan pa sta še obsedela.

Policijski kapitan si je gladil lepo ostriženo brado, pogledoval po Trzanu in po Arnotu in končno dejal:

»Zadeva je rešena. Pa samo deloma. Mene vsaj pa še zanima drugo vprašanje.

O sinočišnjem dogodku sem dobil precej natančno poročilo in prepričan sem, da je gospod Trzan za topot le za las ušel smrti. Napad je bil pripravljen. Kako pa vidva sodita o tem?»

»To je tudi moje mnenje«, je odgovoril Arnot in pripovedoval, kaj je Trzan vse opazil pretečeno noč, ter dostavil:

»Po mojem mnenju bi bilo najbolje, če bi se gospod Trzan za nekaj časa umaknil iz Pariza, recimo da bi dobil službo kje v francoskih kolonijah. Kaj mislite o tem, gospod kapitan?»

»Hm —! Mislim da bi bilo najbolje. Trije napadalc so za trenutek pod ključem, drugi pa so ušli. Skoraj gotovo bodo še enkrat poskusili napad —.

Gospod poročnik, ali imate že kako določeno službo v mislih? Sicer bi vam jaz utegnil kaj svetovati.«

Kdo je bil bolj vesel ko Arnot! Z obema rokama je sprejel ponudbo.

»Ne morem še reči, kaka služba bo«, je pravil kapitan. »Pa če me vse ne moti, bo mislim nekaj takega, s čimer bo gospod Trzan zelo zadovoljen. In kar je glavna reč, odšel bo za nekaj časa iz Pariza in zmešal zlikovcem sled. Medtem pa bomo mi že poskrbeli, da jih uženemo.

Pridita v treh dneh vprašat!

Gospod Trzan«, je dejal, ko so se poslavljali, »ugajate mi! Škoda za vašo silno telesno moč in za vašo bistrournost, če bi je ne porabili človeški družbi v prid in sebi v korist!«

In tako je prišlo, da je dobil Trzan svojo prvo službo, mesto zasebnega detektiva v nekem velikem francoskem detektivskem podjetju.

Dobil je že koj tudi delo. V par dneh bi naj odpotoval v južno Afriko. Posel je zahteval mnogo poguma, trdno zdravje in skromne življenjske navade.

Ko je Trzan čul, da pojde v Afriko, se je zelo razveselil. Naloga, ki mu je bila poverjena, mu je naročala potovanje po divjih, neobljudenih krajih, spet bo živel v svobodi, kakor nekdanj v džungli, prost bo okov, ki mu jih je nalagala kultura in omika, pri vsem tem pa bo zaslužil še denar! In morebiti pride spet nazaj v svojo džunglo —.

Priprave so vzele v zakup celih 14 dni. Medtem je skoraj popolnoma pozabil na svoje sovražnike, na Canlerja in njegove ljudi, celo na Ino je le malokdaj mislil.

Arnot mu je pomagal z nasveti in z denarjem. Vmes pa mu je pol v šali pol resno očital:

»Strašno si vesel, da boš zapustil svojega prijatelja, Trzan! Ali ne veš, da se morebiti cele dolge mesece ne bova več videla! Trzan, ti si zelo nehvaležen človek!«

»Ne, Pavell! Veliko dete sem. Novo igračico sem dobil in po otročje se je veselim. — Sicer si pa sam kriv, da se morava ločiti —!«

»Ah da! Oditi moraš, toda ločitev je vkljub vsemu bridka.« —

Prišel je dan odhoda.

Arnot je spremljal prijatelja v Marseille, kjer bi naj šel Trzan na ladjo.

Poslovila sta se pristrčno in Arnot je dal prijatelju za na pot nauk:

»Trzan, bodi previden! Imej oči odprte!«

Prve dni vožnje je priživel Trzan v nemirni nepotrepljivosti. Komaj je čakal da zagleda afriško obrežje. Morebiti, tako je upal, zagleda vsaj od daleč kraje, kjer je preživel mlade dni. Morje je bilo izpočetka nemirno, ves čas je skoraj presedel v kabini in v čitalnici. Družbe si ni iskal.

Gibraltar je splaval mimo, kapverdiški otoki so izginili na obzorju. Trzan je seve že dobro znal brati zemljevide in vedel je, da je blizu svojih »domačih krajev«.

Ves dan je prebil na krovu, napenjal oči in iskal na brezkončnem obzorju sledove suhe zemlje, zapadno afriško obrežje. Nemiren je bil, z vso silo ga je vleklo nazaj v priljubljeni pragozd.

Družbe se je naravnost izogibal. Sam je hotel biti s svojimi spomini in mislimi. Pozabil je na svojo službo, pozabil na Pariz in Ameriko, živel je v duhu spet v svobodni džungli, neomejen gospodar, prost vezi in tesnih razmer, ki je nalaga svet svojim sužnjem.

Ni čuda da je pozabil tudi na previdnost, ki mu jo je Arnot toliko priporočal, da so bili njegovi sicer ostri čuti gluhi in neobčutni za to, kar se je godilo krog njega. Njegovo telo je potovalo s parnikom, njegov duh pa je živel v džungli.

In tako je sam dal priložnost čuječemu in neumorno delavnemu sovražniku, da je končno mogel izvršiti svoje nakane.

Tisti večer ko se je nesreča zgodila, sta sedela dva moška v tesni kabini drugega razreda in se šepetaje pogovarjala.

»Sedaj ali pa nikoli!« je pravil prvi, človek črnih, bodečih oči z gosto, veliko, očividno ponarejeno brado. »Sredozemsko morje in njegova pristanišča smo zapustili, kmalu bomo tudi od afriškega obrežja toliko oddaljeni, da je zanj vsaka rešitev nemogoča. Saj sem ti pravil, mož je silno močen, ure in ure bi se držal nad vodo. Sredozemsko morje je polno parnikov, našli bi ga. Ali pa bi celo kje na suho splaval, saj nismo bili noben dan dovolj daleč od celine! Odslej plavamo na odprtem morju. Ne more se rešiti, ti pravim!

In še nekaj! Pristali ne bomo prej ko v Capetownu. In dotedaj bo že zdavnaj prepozno, da bi ga šli iskat!

»Pa pogrešali ga bodo —!«

»Kaj še! Z nikomer ne občuje, ves dan je zaprt v kabini, če ne sloni na pregraji, zadaj kamor nihče ne pride blizu. Najmanj 24 ur, bodi prepričan, se ne bodo zmenili zanj! In potem —!

Kaj naju briga! Meni prepusti stvar! Vedno sem imel jezik na pravem mestu!

Nocoj se ga lotiva! Ne vem kako je, pa zdi se mi, da tu nekje blizu mora biti domovina tega zagorelega orjaka, ker toliko zija ven v morje. Ko bomo mimo, se bo spet zapiral in kdo ve če še dobiva kedaj priliko —.

»Misliš torej zares, da bi ga —?«

»Da! Poslušaj —!«

Uro pozneje sta se plazila dva moža proti zadnjemu krovu. Veter je žvižgal v vrveh in jamborih, stroji so bobneli, morje je šumelo pod silnimi udarci vijakov. Vkljub temu sta se bližala z največjo previdnostjo in neslišno temni, visoki postavi, ki je sklonjena slonela na pregraji.

Sedaj sta oddaljena komaj pet korakov, sedaj komaj štiri, nato tri —.

Temna postava se ni genila. Trzan je bil ves v se zamišljen, top in gluh.

Moža sta počenila, trenutek sta čakala kot bi zbirala moči.

Črni z dolgo brado je dvignil roko, jo spustil —.

Kakor en mož sta planila, vsak je zgrabil za eno nogo in preden se je utegnil Trzan, četudi nagel ko blisk, obrniti, že je izgubil pregrajo iz rok in čez glavo zdrknil v morje.

Veter je požvižgaval po vrveh in jamborih, stroji so bobneli v svojih enakomernih udarih in vijaki so mlatili valove z neizpremenjeno brzino.

Naglo je plul parnik daljnemu Capetownu naproti.

X.

Arnot na delu za svojega prijatelja.

Tisti večer po Trzanovem odhodu je čudna pobitost legla na Porterjevo farmo.

Profesor Porter je bil skrajno slabe volje. Venomer je popraševal po gospodu Trzanu. Iskal ga je po hiši, krog oglov, po vrtu, parkrat je že pomeril svoje razmišljene korake proti gozdu in gotovo bi se bil spet izgubil, da ga ni pripeljal nazaj gospod Filander, njegov skrbni in neutrudljivi varuh.

In nato je bil še huje jezen.

»Gospod Trzan«, je pravil, »nam je rešil čast in premoženje. Našel je moj zaklad. Pa niti zahvalili se mu nismo. Vi ste tega krivi, gospod Filander! Zakaj ste ga pa pognali iz hiše!«

»Gospod profesor —!«

»Bežite bežite! Dobro vas poznam in vem, kaki ste! Vaša razmišljenost mi je napravila že mnogo škode. Kam ste na primer vtaknili tisti listič, tisto bančno nakazilo, ki ga je prinesel gospod Trzan?«

»Gospod profesor —!«

»Nič se ne izgovarjajte! Videl sem na lastne oči, da ga je dal vam. Vtaknili ste ga v žep in ga seve izgubili, — če si niste pipe ž njim prižgali. O Bog, take

ljudi pod streho imeti —! Saj pravim —! Vaša raztresenost me bo še pod grudo spravila —. Kako naj dobim denar, če nimam nakazila?»

»Gospod profesor —!«

»Seveda! Ine pa tudi —! Kar takole pusti, da odide mož, ki mu dolgujemo vse, prav vse! Vsi skupaj ste —!«

Toda gospod Filander ga ni več poslušal.

Urnih korakov je hitel k Ini. Zadeva je bila važna, da, usodna je lahko bila za vso hišo.

On, Filander, seve ni izgubil bančnega nakazila. Pač pa gospod profesor. In po stari svoji navadi je valil vso krivdo nanj, na svojega ubogega tajnika —!

Pa kaj bo sedaj?

Če ni nakazila, tudi denarja ne bo. Vsaj kmalu ne. Vsaj tri tedne bi trajalo, preden bi prišlo novo nakazilo od Arnota.

In — kaj če bi nepoklican človek našel nakazilo in ga zlorabil!

Treba je takoj obvestiti Ino. In Clayton bo moral pomagati.

Pa Ine mu je dala po sobarici povedati, da je bolna in da ne more z nikomer govoriti.

»Čudno dekle!« je mrmral gospod Filander in se čehljal po osiveli glavi. »Vse ji je šlo po sreči. Canlerja se je iznebila in prišel je po njo tale mladi, lepi orjak, pravi polubog po vseh pravilih grškega bajeslovja. Pa ga odbije! Sedaj pa se cmeri, ker je šel —. Hm, saj pravim!«

Šel je iskat Claytona.

Pa Claytona ni bilo nikjer. Pravili so, da ga že od davi ni bilo videti.

»Hm, saj pravim —! Dolgčas je tod, kar je odšel tisti lepi dolgin. Saj pravim, ko bi bila Ine pametna —!«
Najhujše ure pa je tisti dan preživiljal Clayton.

Rad bi bil govoril z Ino, pa ni prišel do nje. Odkar je odšel Trzan, je ni bilo več na spregled.

Poln skrbi in hudih slutenj je hodil tisto jutro po sobah. Kdo ve, kako je bilo da ga je zaneslo tudi v Trzanovo stanovanje.

Vrata so bila odprta. Nihče še ni pospravljaj. Saj je bila vsa hiša narobe.

Vstopil je in zamišljen gledal po zapuščeni sobi. Na tleh pri oknu je ležal list papirja.

Pobral ga je. Brzjavka je bila.

»Ah, pozabil jo je v naglici —!«

Za trenutek je pomišljal, ali mu je dovoljeno, prebirati pošto tujih ljudi. Pa skušnjava je bila prevelika.

»Morebiti pa je zadeva važna —!« je zagovarjal svojo radovednost. »Morebiti potrebuje brzjavko za poverilo, morebiti je denarno nakazilo —. Treba jo bo poslati za njim. Moram pogledati!«

Na listu je stal en sam kratek stavek.

»Odtiski so dokazali, da si sin lorda Greystoke.

Častitam!

Arnot.«

Za hip je kakor od strele zadet strmел na papir. Nato pa se mu je zazibalo pod nogami, naslonil se je na steno, da ni padel.

Dolgo je trajalo, da se je popolnoma zavedel krute resnice.

Tistega o odtiskih seveda ni razumel. Pa je bilo postransko. Zanj je bilo glavno, da je Trzan potomec lorda Greystoke —.

Ko je stopil v sobo, je bil še lord Greystoke. Sedaj pa je bil — berač.

Trzan — njegov bratranec!

O, sedaj je razumel svoje slutnje! Razumel je svojo mržnjo do tega človeka —! Tistikrat se je začelo, ko so našli stričeve zemeljske ostanke v koči! In Ine je s svojim navdušenjem za »belega junaka« še huje razpalila iskro ljubosumja.

Ni vedel zakaj, pa zasovražil je nezanega belega divjaka džungle. Krvno sorodstva se je oglašalo že tistikrat! Ni vedel, pa slutil je menda, da bi utegnil biti belokoži človek v kaki zvezi z njegovim stricem, lordom Greystoke. Kako bi bil tudi sicer prišel v džunglo —! In podobna sta si bila! Slutil je v neznancu tekmeca za stričevo dedščino in tekmeca za Inino roko —.

In sedaj je vse prišlo na dan —. Prav v trenutku, ko je dosegel vse, kar si je želel, lordstvo Greystoke in Ino.

Kaj bo sedaj —? Kaj bo storil Trzan, kaj bo storil Arnot —?

Značajnost mu je velevala, da takoj stopi pred Ino in ji vse pove. In potem bo vsega konec —. Bogata dedščina, plemeniti naslov, Ine, vse bo izgubljeno. Ine ne

bo hotela »gospoda Claytona« v zameno za »lorda Greystoke« —.

Meglilo se mu je pred očmi, iznova se je moral prijeti za steno. Slaboten človek je bil, njegova bolehavost pa je vplivala tudi na njegovo voljo.

Žrtev je bila prestrašna zanj.

Tedaj mu je prišla rešilna misel.

Zakaj mu Trzan ni pokazal brzojavke —?

Živo se je še spominjal na sinočišnji prizor. Trzan je stal pred njim, brzojavko je držal v roki, »nujna zadeva«, je rekel, nato pa odšel v svojo sobo. In pol ure pozneje se je za vedno poslovil.

Ali ne misli uveljaviti svojih dednih pravic? Se jim bo odpovedal? Zaradi Ine —? Ine mu sicer ni besedice omenila, pa Clayton je dobro vedel, kaj se je zgodilo med njo in med Trzanom —.

Če pa Trzan ni mislil zahtevati svoje dedščine — in dokaz za to njegovo mišljenje je bilo vse njegovo obnašanje, njegovo kratko, naglo slovo —, čemu bi mu naj torej on, Clayton, branil njegovo velikodušno žrtev? Če je Trzan hotel Ino osrečiti, zakaj bi jo naj on, njen bodoči mož, pahnil v nesrečo in v siromaštvo —?

Korake je začul na hodniku. Brž je vtaknil list v žep, se obrnil k oknu in se delal kakor bi bil ves zaptopljen v pogled na gozd.

Sobarica je bila, pospravljat je prišla. Vprašal jo je, ali je gospodična Ine že po koncu, pa mu je dejala, da jo boli glava in da še leži.

Tiho kakor tat je zlezel Clayton po stopnicah, se zmuznil krog ogla in odšel v gozd. —

Šele popoldne je Ine prišla iz sobe, pa le na nujno klicanje gospoda Filandra.

Bleda je bila, vse rdeče oči je imela in nema je poslušala Filandrovo novico, da je gospod profesor izgubil nakazilo.

»Nemudoma bo treba kaj ukreniti!« je pravil. »Sicer bo nesreča!«

»Mislim sem«, je nadaljeval, ko je molčala, »da bi gospod Clayton brzojavil v Pariz. Pa ga ni nikjer.«

»Kam bi pa bil šel?« se je vzdramila.

»Nihče ne ve. Ga že ves dan niso videli.«

Kmalu je bila vsa farma na nogah. Profesor Porter je zabavljal, Ine je tarnala in hude slutnje so jo obhajale, gospod Filander je letal od enega do drugega, služinčad pa je iskala Claytona.

V velikem nemiru in neredu jih je našel Clayton, ko se je pozno istega popoldne vrnil. Ine ga je boječe pogledala, gospod Filander pa se ga je koj lotil in mu povedal zgodbo o izgubljenem nakazilu.

Clayton je z obema rokama pograbil priliko.

»Trenutno še nič ni hudega«, je pravil, »pa v par dneh mora kdo v Baltimoro, da razveljavi nakazilo. Obenem pa bo tudi treba pisati v Pariz.«

Sklenili so, da pojde Clayton v Baltimoro. Vesel je bil, da bo prišel za nekaj dni s farme.

Ni imel mirne vesti. Ves tisti dan se je boril s poštenjem in s sebičnostjo, nazadnje pa je zmagala sebičnost.

Seveda je moral še vedeti, ali se je Trzan res odrekel dedščini. In pa, kaj pravi Arnot. Dobro bi bilo, je

zasodil, če bi šel v Pariz. Zato mu je prišla zadeva z nakazilom kakor nalašč.

Odločil je, da pojde v dveh dneh v Baltimoro. Pred odhodom tisti večer pa je še imel dolg pogovor z Ino zaradi poroke.

Mudilo se mu je. Predlagal je, naj bo poroka po njegovem povratku iz Baltimoro.

»V Pariz moram zaradi nakazila. In na Angleško tudi, na posestva. In rad bi videl, da bi me spremljala — moja žena.«

»Priprave ne bodo gotove do tistikrat«, se je izgovarjala.

»Priprave —? Koliko časa pa potrebujejo tiste priprave?«

»Najmanj mesec dni.«

Upala je, da ga bodo posli v Parizu in na Angleškem zadržali še najmanj dvakrat toliko časa. Zavedala se je, da je dala besedo, vedela je tudi, da jo mora držati. Pa čim bolj se je možitev zavlekla, tem ljubše ji je bilo.

Clayton je odpotoval v Baltimoro in se čez teden vrnil. Iznova je prigovarjal Ini in pravil, da bo počakal tisti mesec na priprave.

Pa dnevi so minevali, Ine je našla vsak dan drug izgovor in nazadnje je moral Clayton sam v Evropo. Obljubil je, da bo pisal.

Res sta prišli dve pismi, nato pa je Clayton utihnil in ni dal več glasu od sebe.

Mesto njega pa se je nekega dne, dober mesec po njegovem odhodu, nenadoma oglasil na Porterjevi farmi — poročnik Arnot.

Vsi so se nepričakovanega obiska odkritosrčno razveselili. Posebno še Ine. Saj je bila toliko hvale dolžna pogumnemu poročniku, ki se je s pravim viteškim junaštvom postavil na čelo rešilni četi in jo šel iskat v nevarno divjino.

Pripovedovanja kar ni bilo konec.

Podrobno je moral Arnot razlagati, kako ga je Trzan rešil in s koliko požrtvovalnostjo ga je negoval v samotni, zapuščeni džungli in pristrčno so se vsi smejali, ko je pravil, kako se je učil prve »omike«, kako je izpočetka sovražil nož in vilice in le s težavo mirno sedel na nevajenem stolu.

»Sicer pa je bil zelo dovzeten in priden učenec, nardarjen da malo takih, ves vnet za izobrazbo in omiko, — vse seve edinole zato, da bi mogel dostojno nastopiti tukaj v Ameriki. Da ni bilo — Amerike, še danes bi bil divjak v džungli!«

Počasi in poudarkom je govoril in Ino so zadele besede v srce. Prebledevala je, vest se ji je vzbujala, sram jo je bilo. Iz Arnotovih besed je donel očitek, čutila je, da ve vse, slutila je, da ni prišel v Wisconsin samo zaradi zaklada —.

Na ustih ji je drhtelo vprašanje, kje je sedaj Trzan. Pa ni si upala govoriti o njem pred očetom.

Na pomoč ji je prišel sam gospod profesor.

»Škoda«, je dejal, »da je mladi gospod tako naglo odšel. Ali se je kaj oglasil pri vas? Kje je neki sedaj?«

»Imenitno službo je dobil in danes je kje spodaj v Capetownu v južni Afriki.«

»Glej glej!« je dejal gospod Filander, »tale džungelski junak še bo kedaj imeniten gospod!«

»Vsekakor!« je pripomnil Arnot in napeljal pogovor na Trzanov doživljaj s policijo. Izogniti se je hotel popraševanju o Trzanovi bodočnosti, ker ni hotel Ine v zadrego spraviti.

Ko pa sta se drugi dan sama sprehajala po vrtu, se je koj lotil perečega vprašanja.

»Gospodična«, je začel, »sinoči sem vam povedal, da je bil Trzan pri meni. Torej veste, čemu sem prišel sem v Wisconsin?«

Ine je molče prikimala.

»Dejali mi bode, da nimam pravice se vmešavati v vaše srčne zadeve. Sam čutim, da je posel kočljiv. Pa Trzan je moj prijatelj, življenje mu dolgujem in grdo nehvaležen bi bil, če bi mu ne pomagal v težavnem položaju, v katerega je zabredel.

Pa tudi vam imam pravico pomagati. Doli v koči ob robu džungle ste pustili zame pismo in zapisali vanj, da ste moja dolžnica. Tako hudo sicer ni, kar se mi ni posrečilo, da bi vam bil storil kako uslugo, pa vsaj nekaj pravice mislim ste mi dali, da vam smem pomagati. Kajne?«

Ine ga je hvaležno pogledala.

»Gospod poročnik, zelo nehvaležna bi vam bila, če bi vam karkoli očitala. Prosim vas, govorite brez ovin-
kov in ozirov!«

»Dobro, gospodična! Vse bom povedal! Pa eno vas vnaprej prosim«, je dejal po kratkem pomisleku. »Ne vznemirite se, bodite hladni, ravnodušni! Novice, ki

sem vam je prinesel, so presenetljive in bodo nedvomno popolnoma izremenile vaš položaj —.«

Ine je pobledela.

»Pa menda ni —? Ali se je gospodu Trzanu — kaj zgodilo?«

»Prav nič hudega! Živ je in zdrav ter na najboljšem potu, da postane velik, slaven mož. — Povejte, gospodična, ali ste že kedaj ugibali, čegav potomec bi utegnil biti gospod Trzan?«

»Oh seve, pa še kolikokrat! — Ampak čisto tako vprašate kot da imate že odgovor v žepu!«

»Seveda ga imam! Medtem ko je bil Trzan tu pri vas, se mi je posrečilo odgrniti zastor, ki je visel nad njegovo skrivnostno preteklostjo. — Pa tudi vi bi bili že zdavnaj lahko sami rešili to uganko. Saj imate ključ v rokah, če se prav ne motim.«

»Kaj mislite?«

»Gospodična, prosim pokažite mi tisti zlati navesek s slikami, ki vam ga je dal Trzan ob neki priliki v pragozdu!«

Ine je zardela ko mak pa spet prebledela. S tresočo se roko je snela z vratu navesek, ga odprla in molče pokazala Arnotu.

Pozorno je ogledoval Arnot slike, posebno sliko moškega, in si ogledal tudi navesek natančno od vseh strani.

Z velikimi očmi ga je opazovala Ine, strah, pričakovanje, čudenje, — vse je stalo v njenem vprašujočem pogledu.

»Ali veste, kdo sta ta dva?« je vprašal Arnot končno.

»Ne. Trzan tudi ni vedel, čegave bi bile slike.«

»Seveda —! Saj ga niste poznali! Jaz sem ga poznal. Videl sem ga, samo enkrat sicer, — pa je ves on!

Pomagal vam bom! Trzan mi je povedal, da je našel navesek in slike v koči. Saj veste, čegava je bila tista koč, čegava sta bila kostenjaka?«

»Da. Kostenjaka sta bila zadnji zemeljski ostanki gospoda Johna Claytona lorda Greystoke, in njegove soproge Elzé. Našli smo prstan z njegovim imenom, tudi na knjigah je stalo ime Clayton. — Trzan pravite da je našel tele slike v koči? Torej je bil tole nesrečni lord Greystoke? Ubožec!«

Sočutno je gledala Ine slike. Napeto jo je Arnot opazoval.

Trenutek je bil resen in važen, saj bi naj bil zadnji člen v verigi dokazov, ki jih je nabral za pristnost Trzanovega pokolenja.

In prvi pogled je res zadostoval.

Hipoma se je Ine vsa stresla, navesek ji je padel iz rok, s praznimi očmi in odprtimi usti je gledala Arnota, videti je bilo, da deluje njen spomin, njen razum s silovito naglico —.

In spet je prišlo življenje v njen obraz, solze so ji planile v oči, zakrila si jih je, zastokala je kot da se ji srce lomi.

»O —! Sedaj vem vse! Vse, vse, vse —! Trzan! Brzjavka —! Clayton!«

S čudovito bistrovidnostjo, ki je lastna duši v takih usodnih trenutkih, je našla zvezo med dogodki zadnjih dni.

Da sta si Trzan in mož na sliki za las podobna, to je vedela že zdavnaj. Slika je kazala lorda Greystoke, — na kaj drugega je pač hotel Arnot opozoriti, ko da je Trzan sin lorda Greystoke. In skrivnostna brzojavka ga je obvestila, da je medtem Arnot našel dokaze za njegovo pokolenje —.

Trzan pa ji o vsem tem ni besedice povedal! Odšel je, ko ga je odklonila. »Vaši sreči bom žrtvoval tudi svojo ljubezen!« Te so bile njegove zadnje besede —.

In Clayton —! O, sedaj je razumela njegovo čudno obnašanje tisti dan po Trzanovem odhodu! Clayton je vedel za vse —. Saj ga je našla sobarica tisto jutro v Trzanovi sobi. Morebiti ga je Trzan pismeno obvestil.

Za vse je vedel, pa ni bil toliko pošten, da bi bil njej, svoji nevesti, le samo besedico omenil —.

Svojo dedščino, svoj naslov je Trzan Claytonu podaril, žrtvoval njej na ljubo —.

Clayton je žrtev molče sprejel, ona pa je Trzana odklonila, — ker se je bala, da je divjak, premalo plemenit —!

»Pomirite se, gospodična!« ji je sočutno pravil Arnot. »Ni še prav nič izgubljen! Vse se bo dalo popraviti. Saj zato sem prišel. — Toda pojdite, sedival Pripovedoval vam bom.«

Sedla sta na bližnjo klop in Arnot ji je pripovedoval o dnevniku lorda Greystoke, o odtiskih in kako je po njih dognal Trzanovo pokolenje, o brzojavki, ki je

Trzanu naznanila srečni izid preiskave, dalje kako se je Trzan ves potrtn in brezupen vrnil v Pariz ter po vsej sili hotel nazaj v džunglo.

»Poslal sem ga z doma, da vidi malo več življenja in da mu pridejo druge misli. Medtem pa sem vzel njegovo zadevo sam v roke, da popravim kar je mladi mož pokvaril s svojo neizkušnostjo in naglico.

V tem pa se na mah pojavi v Parizu gospod Clayton. Dejal je sicer, da prihaja zaradi zaklada, toda ni bilo treba prav posebno bistrih oči, pa se je videlo, da ima mož še druge reči na srcu in tudi — na vesti.

Njegovo govorjenje je bilo negotovo. Izogibal bi se bil rad imena Greystoke, pa je vendar venomer hotel govoriti o dedščini svojega strica. Nesrečni Greystoke in njegov oče sta si bila brata, kakor veste —. In nekam čudno boječe je popraševal za Trzanom.

Koj sem opazil, da ni vse v redu. Trzan mi je sicer povedal, da ni Claytonu ničesar omenil o brzojavki, pa mogoče je bilo vsekakor, da je mladi Clayton po drugih potih zvedel o našem razkritju. Če bi bilo to res, sem sklepal dalje, potem je prišel Clayton k meni, da zve, ali namerava Trzan dedščino zahtevati zase ali pa jo prepustiti njemu — vam na ljubo. To bi bila seve požrtvovalnost in velikodušnost brez primere, kajne gospodična!»

»In jaz sem ga v tistem hipu, ko je zame žrtvoval vse, — pa pognala iz hiše, ker sem se bala, da je premalo plemenit, da je — divjak!« je zastokala.

»Zmotili ste se gospodična, in to je človeška slabost —. Pa poslušajte dalje! Moral sem zvedeti, ali je

bil Clayton, v slučaju da ga je kdo obvestil o Trzanovi dedščini, toliko pošten in nesebičen, da je vas obvestil o svojih izpremenjenih razmerah.

Skušal sem ga ujeti. Rekel sem mu: »Gospod Clayton, ali ste že povedali gospodični Ini, da se je Trzan odrekel njej na ljubo svoji dedščini?«

Res je nasedel. »Ne še«, je dejal in pobledel. Kaj je dalje besedičil je brez pomena za naju. Glavno je tole, gospodična! Clayton je vedel, da ni več lord Greystoke, ampak čisto navaden, brezpomemben človek. In ni našel v svojem značaju toliko močnatosti, da bi bil vam, svoji nevesti, sporočil svoj izpremenjeni položaj. Ali veste, gospodična, kako se —.«

Ine je vstala, blede, prepadla, pa hladna in ponosna. Ni bila zaman potomkinja stare amerikanske rodbine, po njenih žilah se je pretakala kri slavnih angleških dedov, poštenje in čast, to dvoje je največ veljalo v rodbini Porterjev.

»Vem, gospod poročnik, kako se tak človek imenuje —! Kje je sedaj gospod Clayton?«

Tudi Arnot je vstal.

»Nisem še končal. Gospod Clayton se je izdal in položaj je bil zame jasen. Povedal sem mu jasno in odkrito, da ni nastopil kot se spodobi za Angležagentleman, da Trzan svoje dedščine ne bo pustil — in da bo gospodična Ine odločila sama, ali hoče za moža človeka, ki je hotel izrabiti plemenitost svojega tekmeča. Povedal sem mu tudi, da v kratkem potujem v Wisconsin, uredim zadevo z zakladom ter vas o vsem obvestim.

Nato je gospod Clayton odšel in ni dal več glasu od sebe. Živi na Angleškem na očetovem posestvu.

Sedaj veste vse, gospodična! Na vas je, da storite kar je edino pravilno in pošteno!»

»Bom!« je dejala Ine in odšla v hišo.

XI.

Ine išče Trzana.

Parnik Mary Stuart je bil pristen izletniški parnik. Bogato je bil opremljen z vsemi udobnostmi in je nudil svojim potnikom vse kar so si le mogli želeti na svojem potovanju krog Afrike.

Prihajal je iz Marseilla, teden dni je ležal v Aleksandriji ter dal potnikom priliko, da so si ogledali spodnji Egipt. Nato je potoval po sueškem prekopu in skoz Rdeče morje, se ustavil v vseh zanimivih pristaniščih, nazadnje v Durbanu. Odtam je bil namenjen naravnost v Capetown.

Poleg druge izbrane družbe je bil na krovu tudi gospod profesor Porter s svojim neločljivim tajnikom Filandrom, Ine z Barbo in pa ladijski poročnik Arnot s svojo novoporočeno soprogo.

Kot pristen pomorščak je hotel Arnot prebiti prve mesece svojega mladega zakona na morju. Ni bilo treba mnogo prigovarjati, pa se je potovanju pridružila tudi Ine.

Profesor Porter je sicer malo pogodrnjal, pa se je hitro vdal. Zanj, je pravil bo potovanje zgolj znanstvenega značaja. Pogovorila sta se s Filandrom, da poiščeta potomce afriškega pračloveka, obložila sta se s

knjigami in zemljevidi, se vso pot učeno pogovarjala ali pa prepirala o prazgodovinskih kostenjakih in lobanjah, za žive kraje in ljudi, ki sta med njimi in mimo njih potovala, pa se še zmenila nista.

Za Ino je imelo potovanje še prav poseben pomen. Saj je bil izletniški parnik namenjen v Capetown in tam je ob tistem času bival — Trzan.

Zelo se je izpremenila Ine, odkar jo je obiskal poročnik Arnot v Wisconsinu. Clayton je bil zanj nemoč. Koj prvi dan po Arnotovem obisku mu je napisala pismo ter mu naznanila, da kot poštena Amerikanka more močiti le poštenjaka, ne pa varalico.

Ločitev ji ni bila pretežka. Saj je že koj tisti dan ob Trzanovem odhodu bridko obžalovala svojo pre nagljenost in čutila, da brez Trzana nikdar ne bo ne srečna ne vesela. Zato je tudi poroko zavlačevala od tedna do tedna. Arnotov obisk ji je dal povod, da je končno in za vselej prelomila vsako zvezo s Claytonom.

Tembolj pa je z vso dušo zakoprnela po Trzanu.

Arnot ji je pravil, da je Trzan zaposlen v Capetownu ali pa vsaj v bližini. In parnik je nameraval ostati v Capetownu dobrih štirinajst dni! Poiskali bodo Trzana, koj bo moral zapustiti službo — kaj se je bilo njemu, bogatemu angleškemu lordu, treba potikati po južni Afriki in zasledovati politične in vojaške begunce! —, skupno bodo potovali nazaj v Pariz, medtem pa se bodo, če bo le količkaj mogoče, še zadnjikrat oglasili v Claytonovi koči na robu džungle. In nato bo prevzel Trzan dedščino svojega očeta in obhajali bodo poroko.

Arnot in njegova mlada soproga sta naredila ta načrt in Ine je vsa zardela pokimala.

Kako bo iznenadila Trzana! Takega obiska pač niti najmanj ne pričakuje —.

Kako se je veselila svidenja! Vse prepočasi ji je vozil brzi parnik. Tla so ji gorela pod nogami v Aleksandriji in v drugih pristaniščih. Tako dolgo je povsod čepel parnik! Kaj je bilo njej mar za lepote orientala! Zanj je bil zanimiv le Capetown!

Kako hudo ji je delo, da je Trzana takorekoč spodbila s farme! Same sebe ni razumela. Da je bila tako slepa —! Trzan, pa divjak, nekulturen človek, ki bi bil sramota za njeno družabno stališče —! Ali ni iz vsake njegove kretnje govoril plemenitaš! In sploh vsa njegova čila, zdrava, sveža osebnost —! Trzan, pa bolehavi Clayton, — kaka razlika!

Zares, slepa je bila! Prenaglo ji je prišel njegov obisk. Ni bila pripravljena. Da bi bil Trzan vsaj dalje časa ostal na obisku, preden jo je za roko prosil —.

Pa saj bo popravila svojo zmotol! Sama ga pride iskat in odpuščanja prositi!

O, ta dolgočasni parnik! —

Pa vkljub vsemu hrepenenju in vese'ju jo je bilo vendarle nekoliko sram. In tudi strah.

Kaj, če je Trzan užaljen in ne bo hotel ničesar več vedeti o njej? Res da je plemenit človek, ampak tudi samovoljen je, tako čisto drugačen ko drugi. Če jo odkloni, mrzlo, hladno, kam se bo djala —?

Sram jo je bilo.

Njeno edino upanje je bil Arnot. Vedela je, da ima velik vpliv na svojega prijatelja. Posredoval bo. Njega bo poslala naprej —.

Da bi se mu vsaj potožiti mogla —!

Toda gospod Arnot je bil na ženitvanjskem potovanju! Kaj je njega brigala Ine, uboga, razdvojena, obupajoča sirotica!

Da bi iskala pomoči in tolažbe pri očetu, na to še misliti ni bilo. Gospoda profesorja so zanimale kosti afriškega pračloveka, učene misli je mislil, — pa bi naj tolažil zaljubljene ženske?

Samevala je, slonela ob pregraji po cele ure ter hrepeneče zrla proti jugozapadu, kedaj pride toliko zaželjeni Capetown.

Končno po dolgem, nestrpnem pričakovanju so se pojavili na obzorju megleni obrisi ploščnatega hriba, ki je značilen za pokrajinsko sliko Capetowna, in na večer tistega dne so celine željni potniki stopili na suho v živahnem pristanišču najjužnejšega mesta Afrike.

Kako rada bi bila Ine še tisti večer pohitela na urad, ki je imel Trzana v službi. Toda Arnot — ta neusmiljeni Arnot! — je malomarno dejal, da imajo za Trzana še časa dovolj, saj bo parnik ostal v mestu dobrih štirinajst dni. Jutri da pojdejo, — morebiti, je pridejal hudomušno. Sicer pa, je pravil, Trzana čisto gotovo ni v mestu, kje zunaj na deželi je, morebiti par sto milj daleč.

Kaj je hotela! Vdati se je morala. Pa maščevala se je. Prav čisto nič se ni zanimala za Arnotovo živahno pripovedovanje o Capetownu in o njegovi zgodovini in

okolici. Malomarno je listala med njegovim govorjenjem po časopisih. Seve le na zunaj malomarno. Kajti v resnici je z bistrimi očmi pregledovala vsako vrstico, če bi kje kaj stalo o Trzanu.

Pa besedice ni našla.

Drugi dan pri zajutрку so delali načrte.

Profesor Porter in gospod Filander sta prišla k mizi z velikanskimi zemljevidi. Slovesna sta izjavila, da ju mesto prav nič ne zanima ter da bodeta koj odpotovala za nekaj dni v notranjščino dežele na lov na kosti pračloveka. Nemudoma sta se zaglobila v zemljevid ter iskala primeren kraj, kjer bi se lahko nemoteno vdajala svojemu poželenju po kostenjakih in lobanjah.

Arnot in njegova soproga pa sta se ponudila Ini, da gredo skupno iskat Trzana. Toda po kratkem premisleku je Ine prosila Arnota, naj gre rajši sam, pove pa naj, da ga Ine čaka —.

Ine in gospa Arnot sta torej ostali v hotelu, gospod Arnot pa je šel po Trzana, oziroma poizvedovat za njim.

Z utripajočim srcem se je Ine poslovila od Arnota —.

Arnotova prva pot je bila v detektivsko pisarno, podružnico tiste, ki je Trzana poslala »na delo«. Tam je poprašal za gospodom Johnom Trzanom.

Uradnik je odmajeval z glavo, listal po zapisnikih, spet odmajeval ter končno vprašal, kedaj bi naj bil ta gospod prispel v Capetown.

Arnot je preračunal čas ter odgovoril, da pred dobrim poldrugim mesecem.

Iznova je uradnik iskal, pa spet brez uspeha. Vprašal je še, čemu je bil gospod John Trzan poslan v Capetown.

Arnot, že precej nemiren, je podrobno opisal zadevo. Tedaj je uradnik vzkliknil:

»Seveda! Gospodu se vobče ni bilo treba pri nas oglasiti! Šel je naravnost v Worcester. Tam je naša podružnica, tam so ga čakala podrobna navodila. Oglasite se prosim v Worcesterju! Lahko brzojavite. V par urah dobite odgovor.«

Precej pomirjen je stopil Arnot na brzojavni urad ter odposlal brzojavko v Worcester. Na odgovor je počakal v bližnji kavarni. Ni hotel domov, da ne bi brez potrebe vznemirjal Ine.

V dveh urah je prišel odgovor. Glasil se je takole.

»Pričakujemo gospoda Johna Trzana že mesec dni. Do danes se še ni javil.«

Arnotu se je povescila roka, s praznimi očmi je zrl na papir in velik nemir se ga je lotil.

Kaj se je zgodilo s Trzanom —?

Ali je ušel v divjino?

Spomnil se je njegove želje: »V džunglo pojdem nazaj —!«, spomnil se je njegovih grenkih besed, ki je z njimi tožil svoje razočaranje nad svetom —. In njegove užaljene ljubezni —. Mogoče je vsekakor bilo, da se je v Parizu potajil, porabil med potom ugodno priliko ter izginil brez sledu v džungli —.

Pa stvar se je Arnotu zdela le preneverjetna. Posebno še, ker bi se taka potuhnjenost prav nič ne ujela s Trzanovim poštenim značajem.

Mislil je na druge možnosti in spomnil se je na napad v Parizu.

Ali so Canlerjevi najemniki šli za njim? Ga napadli med potom —? Ali pa tu v Capetownu? Toda človek kakršen je bil Trzan, tak ne izgine brez sledu. Branil bi se bil in napad bi ne ostal neopažen —.

Morebiti pa se je Trzan na morju ponesrečil?

Šel bo poprašat še na zastopstvo parobrodne družbe. Koj se je odpravil na pot. Domov sedaj na noben način ni smel, do konca je moral vse poizvedeti. In če je bilo najhujše res, — dobri Bog, kako bo Ini dopovedal strašno novico —?

Ves pobit in poln zlih slutenj je stopil pred uradnika parobrodne družbe.

Vesti, ki jih je tu dobil, so mu uničile zadnje upe, da bi še kedaj videl prijatelja.

Povedali so mu, da je gospod John Trzan pač prišel na parnik v Marseillu, da pa je potoma izginil. Skoraj gotovo, so mu pravili, se je ponesrečil.

»Pa kako, za božjo voljo«, je vprašal Arnot ves prepadel, »kako da niste opazili nesreče? Da ga niste rešili?«

»Usoda, gospod poročnik!« je odgovoril uradnik sočutno. »Toda nikar ne mislite, da so naši ljudje morebiti svojo dolžnost zanemarili! Gospod John Clayton je bil, tako smo zvedeli, v se zamišljen človek, z nikomur ni občeval, vedno je sameval. In to je postalo zanj usodno. Nihče ga ni pogrešal. Šele ko so se pred zadnje jutro začele priprave za izkrcevanje, so opazili, da ga ni več med potniki. Seveda so preobrnili vso

ladjo od zgoraj navzdol, klicali na zasliševanje potnike, pregledali njegove stvari —. Pa zaman. Zvedelo se je le toliko, da so ga potniki zadnjikrat videli na krovu južno od kapverdijskih otokov.

Od tistikrat pa so minili štirje dnevi. Kam bi ga naj šli iskat? V štirih dneh je prevozil naš brzoparnik silno daljavo, več nego pol zapadne Afrike. Kje bi ga naj iskali —?

Zasodili smo, da se je najbrž ponesrečil. Morebiti, tako so pravili nekateri, — oprostite da vam to povem — si je sam vzel življenje. Molčeč, zamišljen človek je bil —.

»Pa zakaj nam niste tega koj javili?« je očitajoče vprašal Arnot.

»Izročili smo zadevo capetownski policiji. Kaj je ta storila, tega ne vemo. Če bi utegnili in poprašali pri njej —!«

Arnot je odšel,

Prepadel, nem, ves zmeden in poln grenke žalosti je stopal po ulicah, kakor izgubljen je bil.

Rad, zelo je rad je imel prijatelja, vzljubil je njegovo odkritost in dobrodušnost, njegovo tehtno, mirno resnobo, njegov svežo nepokvarjenost. Tesna, nerazdružljiva vez ga je vezala z njim, — Trzan mu je rešil življenje, dvakrat rešil, iz rok črncev in iz objema nevarne bolezni.

Solze so mu silile v oči, glasno bi se bil najrajši razjokal.

Kar dvomil ni več, Trzan je bil žrtev zločina —. Canlerjevi plačani ljudje so šli za njim, ga opazovali

na parniku, našli, da rad samuje in porabili ugodno priliko, ko je kakega samotnega večera slonel ob pregraji, ter ga sunili v morje —. Da bi odvrnili od sebe sum, so pa raztrosili glas, da se je ubožcu zmešalo —.

Ubogi Trzan! Pri vratih sreče je stal, bogata dedčina ga je čakala, mlado, lepo dekle polno ljubezni je hrepenelo za njim, po burnih mladostnih letih bi bil končno začel življenje, ki ga je bil vreden, ki bi v njem mogel udejestviti svoje bogate zmožnosti, — pa mu ni bilo dano.

In Ine! Nesrečno, ubogo dekle —!

Srce mu je zastajalo, ko je mislil nanjo. Kako ji bo dopovedal strašno resnico? Kako se je veselila, da ga bo kmalu spet videla —! Kako je obžalovala, da se je prenaglila —!

Pozno popoldne je prišel tistikrat Arnot domov. Kakor tat se je prikradel. Da bi ga le Ine ne videla!

Neopažen je prilezel v svojo sobo in tam sta s soprogo zasnovala načrt, kako bi kolikormogoče nežno in prizanesljivo pripravila Ino na usodno resnico.

Gospa Arnot je prevzela težko nalogo in še tisti večer je zvedela Ine, kaj se je zgodilo z njenim Trzanom.

Rahločutno ji je zamolčala, da je bil najbrž napaden, ter je pravila le, da se je ponesrečil v viharju. Sicer pa da še ni vsako upanje na rešitev izključeno, ker je utegnil kje splavati na obal.

Zadnjega stavka Ine ni več slišala.

Ves dan je čakala na Arnota in na njegove novice o Trzanu. Mesto Trzana pa je prišla Arnotova gospa s prepadlim obrazom —.

Ljubeča srca imajo bistro umevanje za take pojave —.

Ves dan so jo že obhajale temne slutnje, ker Arnota ni bilo od nikoder. In ko je končno prišla Arnotova gospa in začela z negotovim glasom nekaj pripovedovati, — je hipoma umela, kaj se je zgodilo.

»Rajši kar naravnost povejte, da ga ni več —!« je dejala, ko je čula o nesreči, in se nezavestna zgrudila gospe Arnotovi v naročje.

Par dni je trajalo, da se je zavedla. In nato je zbolela.

Celih štirinajst dni jo je tresla mrzlica. Zdravniki so pravili, da je zbolela vsled prenagle izpremembe podnebja. Le Arnot in njegova soproga ter profesor Porter in Filander so razumeli pravi vzrok njene bolezni.

Parnik Mary Stuart je odplul brez njih proti severu, Ine je še vedno bolehala. Profesor Porter in gospod Filander sta prepustila kostenjake njihovi usodi in se nista genila več izpred Ininih vrat. Vsi so pričakovali najhujše.

Črez tri tedne pa je Ine mrzlico prebolela. Zapustila jo je prav tako naglo kakor je prišla.

Toda Ine, ki je vstala iz bolezni, je bila le senca prejšnje zdrave, sveže, samozavestne Amerikanke.

Tiha, otožna in bleda je slonela ob roki svojega osivelega očeta, za nič več se ni zanimala, le eno željo je še imela.

»Samo enkrat«, je pravila, »bi še rada videla kraj, kjer sem ga spoznala, kočo in džunglo. Potem pa pojdem domov, na našo tiho, samotno farmo v Wisconsinu. Tam vam bom stregla, oče, in živela ob spominu nanj, ki sem mu jaz kriva njegove nesreče, — dokler me Bog ne pokliče k njemu v večnost —.« —

Dobili so si prostor na skromnem obrežnem parniku, ki je oskrboval trgovski promet z bližnjimi mesti na zapadni afriški obali. Dolge mučne dneve so čakali po pristaniščih, parkrat so menjali ladjo in končno dobili parnik, ki je bil namenjen v Freetown, odkoder je bilo najbližje k samotni koči lorda Grey-stoke.

XII.

Kako se je Trzan rešil.

Ko so se zagrnili valovi nad Trzanovo glavo, je najprvo skrbel, da se kolikormogoče hitro oddalji od parnika. Ladijski vijaki bi mu bili lahko nevarni, pa tudi ogromni vrtinci, ki jih je ladja puščala za seboj.

S krepkimi sunki je odplaval iz območja nevarnosti in mirno obležal na vodi, le toliko je delal z rokami, da je ostal na površju.

Da bi bil klical na pomoč —? Še na misel mu ni prišlo. Nikdar v življenju, kar je odrastel, še ni nikogar prosil pomoči, mu razen Kale še tudi nikdar nihče ni pomagal.

Pa če bi tudi klical, saj ga niso mogli slišati —. Parnik je bil že predaleč.

Sam si bo pomagal tudi topot in se rešil. Ali pa bo poginil v valovih.

Jezilo ga je, da se je dal tako neumno prekaniti. Kdo ga je vrgel v morje —?

Najverjetneje se mu je zdelo, da so mu bili Canlerjevi ljudje tudi na parniku za petami. Spomnil se je Arnotovega svarila. Premalo je pazil na svojo okolico! In preveč se je udajal samevanju —!

Pa prepozno je bilo za kes. Treba je bilo misliti na rešitev.

Da bi ga našla in pobrala kaka ladja, to bi bil med tisoč nasprotnimi možnostmi eden srečen slučaj. Prav tako malo je bilo verjetno, da bo priplaval na suho, preden mu opešajo moči.

Toda obupu se ni hotel vdati. Mogoče je bilo vse.

Plavač je bil izvrsten. Sila ga je naučila plavati že v zgodnji mladosti, tistikrat, ko ga je skok v bistro jezerce sredi džungle rešil Saborinih krempljev. Dovolj močnih mišic pa je tudi bil. Vso noč, je sodil, bo vzdržal. Po dnevi pa se je lahko marsikaj zgodilo —. Mogoče pa da ni bilo več daleč do obali —.

Z dolgimi, izdatnimi, pa mirnimi udarci je delil valove. Varčeval je z močmi. Od časa do časa je legel na hrbet in počival, toliko da je krenil z rokami.

Plaval je na vzhod, zvezde so mu kazale pot. Morje je bilo mirno in gladko.

Kmalu pa je čutil obleko. Oviral ga je.

Sezul je torej čevlje in je spustil v morje. Brž nato je slekel še hlače, kmalu se je iznebil tudi suknje in ni bilo dolgo, pa je prost in neoviran plaval vzhodu naproti.

Dolge ure je plaval, zvezde so začele bledeiti na vzhodu.

V prvem svitu jutra je opazil pred seboj na morskí gladini temno liso. Bliže je prihajala in čez nekaj časa se je izpremenila v ostanke razbite male jadrnice. Dno je bilo še precej dobro ohranjeno, vse drugo so razdrli valovi.

S par suški je bil ob razbitini. Nekaj brun je bilo še trdno zbitih, zlezel je nanje, se zleknil po njih in si globoko oddahnil. Vso noč je plaval, utrudilo ga je.

Počil si bo, je sklenil, in za nekaj časa zadremal, saj že dvajset ur ni spal. Potem pa bo že Bog poskrbel za naprej.

Lahno se je zibala bruna na drobnih valovih, jutro je vstajalo, Trzan pa je sladko spal sredi brezkončne gladine. —

Vroči opoldanski žarki so ga zbudili.

Prvo kar je občutil, je bila pekoča žeja in bolj ko je prihajal k zavesti, huje ga je mučila.

Željno je pogledal po brezkončnih vodah — in v hipu pozabil žejo in svoj brezupni položaj.

Dvoje reči je zagledal.

Krog njega je plavalo vse polno razbitih ladijskih kosov, menda tiste jadrnice, na katere dnu je počival. Sredi razbitin pa se je zibal prevrnjen reišlni čoln.

Drugo pa je bila — ah koliko veselje! — dolga, temna, komaj vidna črta na daljnem vzhodnem obzorju.

Obrežje —!

Zavriskal bi bil, da je bil vaje na tak način dati duška svojim čuvstvom. Torej parnik le ni plaval daleč v stran od afriške obali —.

Rešen je bil —!

Jadrno je pljusnil v vodo in splaval med razbitinami k čolnu. Hladna voda ga je osvežila, z obnovljenimi močmi se je lotil rešilnega dela.

Plavajoč z eno roko je tiščal čoln pred seboj z drugo in ga po mnogih trudih srečno pritiščal skozi razbitine do brun.

Po brezkončnih naporih — čoln ni bil majhen — ga je spravil na bruna. Tam ga je obrnil in pregledal.

Cel je še bil in v dobrem stanju. Le vesel mu je manjkalo.

Trzan se je radoval. S takim čolnom pride še dalje ko do brega, ki ga je skorajda videl pred seboj.

Spet je skočil v vodo, splaval med razbitine in si poiskal par desek, pripravnih za veslanje. Nato je spustil čoln v morje, zlezel vanj — in v par minutah je počasi pa varno in vztrajno brodaril proti sinjemu, daljnemu obrežju.

Solnce se je nabigalo k zatonu, ko se je približal celini za toliko, da je razločeval posameznosti.

Dolga obal je ležala pred njim. Temna, gosto zaraščena džungla je segala prav do morja. Človeških bivališč ni bilo, le jate ptičev so se podile po drevju.

Džungla —!

Srce je zaigralo Trzanu. Njegova velika želja se mu je izpolnila —. Spet je bil doma, v pragozdu svoje mladosti, v svobodi!

Vso silo je položil v vesla, čoln je drknil po gladini, ni bilo dolgo pa je zaškrtal pesek pod njim in Trzan je skočil na suho.

Radoveden se je ozrl naokoli. Kje pa je —?

Že med veslanjem si je naredil čisto določno načrt za svoje bodoče bivanje v džungli. Usoda sama mu

je izpolnila njegove želje, vrgla ga je na suho ob zapadni afriški obali, — tja, kamor si je želel.

Edini kraj v vsej džungli pa, kamor ga je vleklo, je bila kočja njegovega očeta in pragozd ob njej. Tam je bil srečen, tam je hotel še enkrat srečen biti. Na misel mu je prišel sicer tudi oče Konstantin, toda, si je pravil, če že hoče biti svoboden, hoče biti popolnoma svoboden. Če mu bo dolgčas, še vedno lahko poišče dobrega misijonarja.

Treba je bilo torej predvsem poiskati kočjo. In v ta namen je moral vedeti, ali je prišel na suho severno ali južno od nje.

Potegnil je čoln na pesek in se napotil proti gozdu, da se malo razgleda. Tudi žeja in glad sta se mu hudo oglašala.

Približal se je drevju. Pa kakor pribit je obstal.

Kraj se mu je zdel znan.

Ali ni tod že nekoč hodil —?

Da, tamle pod širokim džunglinim orjakom, tam je počival in Arnot poleg njega —. Tistikrat, ko sta potovala k belim ljudem.

Čisto dobro se je vsega spominjal, še to je vedel, kaj sta govorila —.

Sedaj seve ni bilo težko uganiti, kje leži kočja. Tamle na levi je bil sever, naselbina očeta Konstantina, mnogo mnogo dni daleč, tu doli na desni pa je bil jug, očetova kočja, morebiti par dni hoda, če se je prav spominjal.

In tja bo potoval. Koj jutri ob prvem svitu. Peš se-
ve. Nagleje pojde in hrano si bo lahko sproti iskal.

Trenutno pa je bilo treba misliti na večerjo in na počitek.

Poskočil je, se prijel za vejo in šinil po drevju. Kmalu je našel potočič hladne vode in ob njej nekaj drevja z divjimi sadeži.

Napil se je, povečerjal sadeže, si izbral široko rogovilo v drevju in kmalu sladko zaspal.

Drugo jutro ob zori je bil že na potu. Potoval je ob obali, iz potokov je pil in hranil se je s sadjem. Orožja ni imel, zato si tudi mesa ni mogel dobiti.

Naglo je potoval, hrepenenje »po domu« ga je gnalo. Bolj in bolj mu je bila džungla znana.

In opoldne tretjega dne se je razgrnila pred njim travnata obal, naredko poraščena z drevjem, za njo pragozd in na obali — o, tam je stala kočica očetova!

V silnih sunkih je hitel Trzan proti svojemu domu. Sedaj je bil na robu trate, spustil se je na zemljo.

Spet je stal na domačih tleh. Trzan se je vrnil v svojo domovino —.

In da bi ves svet zvedel, da je prišel domov Trzan, gospodar džungle, je dvignil mlado glavo in zagnal v strmeči pragozd divji, izzivalni bojni krik Kršakovega rodu.

Ptice so plaho zaplahutale, gozd je umolknil, le jek je odmeval po divji tihoti. Nato pa se je nekje v gozdu grozeče oglasil odgovor, — Numa, lev, je zagrmel v globokem glasu in izzivajoče. In daleč daleč nekje v džungli je zarjovel in klical na boj strašni gorila.

Trzan je stopil h koči.

Nihče se ni dotaknil vrat, odkar sta jih pred mnogimi meseci z Arnotom zaprla.

Odprl jih je.

Tudi v sobi se ni nič izpremenilo. Tamle je stala miza, ki je pri njej prebil toliko prelepih mladostnih dni, tamle je bilo travnato ležišče, police so visele na steni in tamle je stala — zibelka, njegova zibelka!

Oče mu jo je napravil, lastnoročno. Preprosta je bila, tako preprosta! Pa Trzanove oči so v nežni ljubezni počivale na skromni otroški postelji. Stopil je k njej, jo pogladil po hrapavih deskah in mislil na mater in očeta, ki ju nikdar ni videl —. Tu sta živela svoje zadnje dni, delala zanj, tukaj umrla —.

In tukaj, blizu koče, je bil tudi njun grob.

Da! Saj se je še čisto dobro spominjal, kako so tistikrat Porterjevi ljudje kostenjake pokopavali. Čepel je na bližnjem drevesu in radovedno opazoval počenjanje belokožcev. Tudi za kraj je še natančno vedel.

Njegov prvi obisk pri koči naj bo posvečen spominu starišev —.

Stopil je ven na trato. Da, tamle je bil grob —!

In tam je Trzan pokleknil, porosil grob nepoznanih starišev s solzami gorke ljubezni in hvaležnosti in tukaj v bližini starišev je sklenil da ostane, zvest, samotni čuvar, kakor sta zvesto čuvala v tej samotni oči in mati nad prvimi dnevi njegovega življenja —.

In ko je zadostil blagemu spominu svojih ranjkih, so se mu oglasile različne telesne potrebe. Žejen je bil in lačen.

Zejo si je kmalu ugasnil pri potoku, ki se je stekal v zaliv. Pa kje bo dobil mesa? Kajti mesa si je želel.

Orožja ni imel. Z Arnotom sta vzela vse orožje seboj, tudi lok in tulj s puščicami in nož. Le ena njegovih starih vrvi je visela na klinu. Obrabljena je bila in raztrgana. Davno jo je že odložil in zamenjal z novo.

Da bi imel vsaj nož!

»No,« se je tolažil, »preden bo solnce vdrugič zašlo, bom imel nož in sulico in lok in puščice, kakor gotovo so Mbongovi ljudje tod v džungli! In tale vrv bo poskrbela za vse to!«

Popravit si jo je in povezal, jo djal črez ramo in se odpravil na lov. Vrata je skrbno zaklenil.

Par korakov za kočo se je začela džungla. Vanjo se je pogreznil Trzan. Za njim je utonil svet, je utonila kultura, pred njim pa in krog njega pa se je širila neomejena svoboda pragozda.

Trzan je bil spet divji človek džungle, ki si išče svoj plen —.

Izpočetka je stopal po tleh, kmalu pa se je povzpел v veje. Vedel je za kraj, kjer gotovo dobi masten kos mesa.

Globoko v džungli je tekel potok, v majhno jezerce se je izlival. Tje so hodile gozdne živali na vodo, menda kar je džungla pomnila. Shojena pot je vodila k njemu po neprodorni goščavi, Tantor, slon, jo je utrl in za njim druge velike živali pragozda.

Kolikokrat je tam čakal na Saboro ali na Numo ali na Horto! Ali pa na sočno gozdno antilopo. Kadarkoli

je bil lačen, vsikdar je našel pri jezeru svoj košček mesa.

Tja se je napotil tudi tisti večer.

Trdo ob stezi si je poiskal veliko drevo, se skril v gosto zaraščeno vejevje, pripravil zanko in čakal.

Uro ali kaj je čakal. Mrak se je delal.

Tedaj je začul v grmičju poleg steze rahlo šuštenje. Mogočne šape so previdno stopale po mehkih tleh, veliko truplo se je prerivalo skozi goščavo in se brusilo ob veje.

Trzan je razumel šuštenje —.

Numa, lev, se je plazil k stezi in iskal zasedo. Enak namen je imel ko Trzan.

Trzan se je nasmehnil.

Ni bilo dolgo, pa je prihodila po stezi druga žival, previdno sicer, pa vendar s precejšnjim šundrom in šumom.

Sedaj jo je videl. Horta je bil, merjasec.

Trzan se je zadovoljno obliznil. To bo sočna večerja —! Že dolgo dolgo ni take imel.

V zasedi, kjer je ležal Numa, je bilo tiho, nevarno tiho. Horta je prišel pod Trzanovo vejo, še par korakov, pa bo vstric Nume.

Trzan je gledal v duhu, kako se Numi blešče rumene, krvoločne oči, kako vleče sapo vase, da bi v trenutku napada s silnim rjoventjem zastrašil žival in ji v skoku zasadil strašne kremplje v meso.

Toda medtem ko je Numa zbiral moči, krčil orjaške mišice in se pripravljaj na skok, je siknila tenka

vrv po zraku, obvisela za trenutek Horti nad vratom, legla in se zadrnila —.

Horta je obupno zakrulil, prestrašeno zacvilil — in Numa je gledal, kako se je njegov pien dvignil od tal in splaval med veje. Sev je planil za njim, pa njegove šape so zamahnile po praznem zraku, Horta je izginil v zelenju in škodoželjen, hudomušen obraz se mu je režal z veje.

Tedaj je Numa kajpada zarjovel. Razljučen, grozeč, gladen je stopil pod drevesom gorindol, zdaj pa zdaj se je ustavil, se dvignil na zadnje noge in obdeloval v onemogli jezi deblo s svojimi strašnimi kremplji, da je lubje letelo na vse strani.

Trzan pa je potegnil brcajočega merjasca na vejo. Železne pesti so opravile delo, kar ga je še zanka pustila. Noža ni imel, pa pomagal si je tudi brez njega in njegovi gladni zobje so se kmalu poželjivo zasadili v sočno meso. Medtem pa je lev besnel pod drevesom in sršal strele iz jeznih oči gori na tekmece, ki mu je pred nosom izmaknil okusni grižljaj.

Tema je že bila, ko se je Trzan končno najedel. Obrisal si je prste ob listje, si naložil ostanke plena na rame in odšel po gosti džungli proti domu.

Pod njim pa je korakal Numa in kadar se je Trzanu zdelo vredno da je pogledal pod se, je uzrl dvojne žarečih mačjih oči, ki so mu sovražno sledile po goščavi. Numa ni rjovel več, le vztrajno in odločno je hitel za tekmece.

Trzana je nekoliko skrbelo, ali pojde Numa za njim prav do koč. Tedaj bi seve moral prenočiti v ro-

govilih drevesa blizu obale, ki mu je že večkrat v sličnih slučajih nudilo gostoljubje, in čakati, da bi se kralju živali zljubilo oditi.

Pa Numa si je topot premislil. Naveličal se je zasledovanja, še zadnjikrat je srdito zarjovel, pa se je obrnil v goščo in izginil.

Trzan je nemoteno prišel do koč in je par trenutkov pozneje že ležal v kupu preperele trave, ki je bila kedaj njegova in očetova postelja.

XIII.

Kako je Trzan našel očeta Konstantina.

Daleč v predpoldanske ure je spal Trzan. Zadnji trije, štirje dnevi so ga utrudili.

Pa čil in svež se je zbudil in najprvo stekel k potoku ter se napil. Nato je skočil v morje in se okopal. Po kopelji je pozajtrkoval kos mesa, zakopal ostanek pred kočo za drugi dan, si ovil vrv okrog ramen ter se pripravil na odhod.

Topot je šel na lov na — ljudi. Orožje si je moral poskrbeti, nož, sulico, lok in puščice. In tako orožje je dobil le pri črnih.

Namenil se je v Mbongovo vas. Najbližnja je bila in če mu je šlo vse po sreči, je bil lahko drugi dan proti večeru že doma.

Naglo je potoval, pa mračilo se je že, ko je prispel na rob gozda, odkoder je svojčas tolikokrat opazoval vas črncev.

Tudi topot je zlezel v visoko drevo, ki je stezalo svoje gosto obraščene veje čez vaški plot.

Pa vse tiho je bilo na vasi, živa duša se ni prikazala. Vkljub mraku je opazil, da je plot razdrt, da so vrata polomljena. Koče so razpadle in trava je rasla med razvalinami.

Previdno je zlezel med podrtije, pa kmalu se je prepričal, da se mu ni treba nikogar bati. Vas je bila popolnoma zapuščena.

Stikal je nekaj časa po podrtijah, da bi kje našel kako pozabljeno sulico, kak zarjavel nož, pa zaman je bilo.

Tema se je naredila in lačen je moral tisto noč spati v vejah visokega drevesa ob robu naselbine.

Drugo jutro se je spet lotil iskanja.

Pregledal je vso vas, pretaknil vsako kočo, prekopal podrtije, se mučil in trudil, — pa spet brez uspeha. Črnici so dobesedno odnesli vsak žepelj in vsako nit.

Slabe volje je obrnil vasi hrbet, šel k potoku, se napil, si poiškal sadežev, nato pa se vdal razmišljanju.

Orožje moral imeti. Brez orožja ni mogel živeti v divjini. Niti braniti se ni mogel, če bi ga napadla večja žival.

Orožje pa je dobil le pri črnih. Belih ljudi tod ni bilo.

Pa kje jih najti?

Mbongovih ljudi je gotovo še nekaj ostalo. Vseh Francozi niso pobili, to je vedel.

Toda kam so se izselili?

Šli so nedvomno iskat kraj, pripraven za novo naselbino. Naselbina pa je bila mogoča le ob vodi.

Zato so, je sklenil svoja razmišljanja, šli gotovo navzgor ob potoku, ki je tekel mimo stare naselbine.

Iti mora torej ob potoku, dokler jih ne najde, ali pa jih iskati ob kakem drugem potoku.

Tako je zasodil in se koj podal na pot.

Držal se je potoka, včasi je potoval po tleh, pa se spet zavihtel v vejevje, hranil se je z divjačino, ki si jo je z zanko zamudno lovil med potom, in s sadjem. Prenočeval pa je v drevju.

Tri dni je tako potoval. Vedno proti severovzhodu, tako si je izračunal iz zvezd. Prišel je v kraje, kamor ga v mladosti nikdar ni noga zanesla. Svet se je polagoma dvigal in gozd se je redčil.

Četrty dan je zagledal skozi drevje vrhove gora na severovzhodu in visoke travnate planote ob njihovem vznožju. Zrak je bil svež in suh, ni bil več težek in vlažen kakor spodaj v džungli. V Evropi, je pomislil, bi rekli, da veje tod planinski zrak. Kraj je bil lep, zdrav, in zemlja je bila rodovitna, kakor nalašč je bila svet ustvarjen za naselbino. Vse polno divjačine je srečaval, cele črede antilop so se pasle po travnatih jasah, ki so vedno česče redčile pragozd.

Trzan je bil ves navdušen. Semkaj bo hodil na lov, je sklenil, in v dobi deževja, ko je ležal vlažen, nezdrav zrak spodaj na obali, takrat bo tu stanoval. Napravil si bo letovišče —.

Opoldan je počival sredi gozda ob potoku.

Ugibal je, kako dolgo bo še iskal črnice. Potoka je utegnilo zmanjkati, tamle v hribih kje je izviralo. In če dotedaj ne najde ljudi, kaj bo potem —?

Tolažil se je, da lahko pojde za drugim potokom. Saj jih je tod v gorah gotovo več izviralo.

Na misel mu je prišel tudi oče Konstantin.

Štiri dni je že potoval proti severu. Z Arnotom sta svojčas mesec dni potrebovala od koč do Konstantinove naselbine. Pa hodila sta zelo počasi. Trzan je računal, da je na pol poti do Konstantinovega misijona. Le nekoliko bolj proti zapadu bi se moral obrniti, pa bi nanj zadel.

Ali bi ga šel iskat —?

Dolgčas mu bo samemu v džungli. Navadil se je v svetu na družbo. Tudi knjig mu bo manjkalo. In še mnogo drugih reči, ki so mu postale vsakdanja potreba v svetu.

»Bomo videli!« si je dejal in se odpravil na pot.

Ni še storil deset korakov, ko mu udari v nos rahel, čisto nov vonj.

Vetrič mu je prinašal v nos vonj človeka, — črnca! Pa daleč je še bil.

Trzanu je zaigralo srce.

Kjer je bil eden črnec, tam jih je bilo gotovo še več. Do naselbine torej ni bilo daleč —.

Pa previden je moral biti! Lahko da je postopalo kje tod v bližini še več črncev —.

Kakor veverica je šinil v drevje in pohitel proti vetru.

In kimalu je zagledal dolgo zaželenega človeka.

Visok mišičast črnec je bil, postave kakor ulit iz bron, gibčno in rahlo je stopal po mahovitih tleh. Proti severu je šla njegova pot. Dolg lok in tulj poln pušic sta mu mahala po plečih, sulico je nosil v rokah.

In oblečen je bil, skorajda po evropsko oblečen —. Trzan se je zelo čudil.

Kar je dotedaj srečal črncev v džungli, so vsi nosili kvečjemu nekaj predpasnik, malokateri je imel kaj več obleke.

Odkod je dobil tale črнец tako obleko —?

»Ukradel, uropal ali pa kupil, — vseenol!« si je odgovoril. »Tudi obleko mu vzamem. Saj jo potrebujem.«

Kar potoma si je naložil svojo vrv v kolobarjih na ramo. Črnca ni izgubil iz oči. Pa počakati je moral na primeren, odprt kraj, kjer bi mu lahko vrgel zanko.

Polagoma se je gozd zredčil. Skozi drevje se je odprl pogled ven na obsežno planoto, ki se je polagoma dvigala v hribovje. In zunaj v daljavi — glej, tamle je ležala cela vas nizkih, okroglih koč na pobočju majhne višine. In sredi njih —.

Ali ni tisto prava, pristna evropska hiša in poleg nje nekaj kakor cerkvice s stolpom —?

Trzan ni imel časa, da bi si bil naselbino natančneje ogledal. Njegovo bistro uho je ujelo rahlo šuštenje, tisto značilno šuštenje, ki ga povzroča velika roparica, ko se plazi po goščavi za svojim plenom.

Pogledal je.

Da! Izza redke goščave, komaj pet korakov od črnca, se je rumenil kožuh Numa, leva.

Tudi Numa se je pripravljaj da ugrabi svoj plen — črnca!

Ko blisk tako naglo so šinile misli po Trzanovi glavi. Vsak trenutek utegne Numa planiti. Črнец ni bil več Trzanov dobrodošel plen, — človek je bil, njegov sobrat, v smrtni nevarnosti. Ni šlo več za njegovo

orožje, življenje mu je moral rešiti, za vsako ceno rešiti.

Dogodki so si sledili udar na udar.

V dolgem skoku je planil Numa, Trzan je presunljivo kriknil, črnc se je sunkoma obrnil in dolga vrv je zaplesala po zraku. Zanka je ujela leva v skoku in ga podrla na tla. Trzana pa, ki ni imel časa, da bi bil zadrnil vrv krog debla, je silni sunek potegnil z veje, da je z vso močjo telebnil po tleh, komaj par korakov od razjarjene roparice.

Ko blisk je planil besni Numa na novega sovražnika in Trzan, golih rok in brez orožja, še omamljen od silnega padca, je bil bliže smrti ko kedaj prej v življenju.

Pa prihitel mu je na pomoč črnc.

Da mu je neznani beli človek rešil življenje in sam zaradi njega prišel v smrtno nevarnost, to je v hipu videl. Spoznal je tudi, da le nagla pomoč more ubraniti njegovega rešitelja pred strašnimi levovimi šapami.

Kakor misel, tako naglo je sunila krepka mišičasta roka sulico v zamah, vso moč je položil vanjo, in kakor strela je šinila sulica po zraku ter se zabodla v leva.

Z groznim rjoventjem se je obrnil Numa in skočil v črnca. Pa na pol poti ga je ustavila vrv, ki jo je medtem Trzan spet pograbil.

Iznova se je obrnil k Trzanu, pa le da se mu je pri tem ostra puščica črnca zasadila globoko med rebra.

Spet se je ustavil, tedaj pa je že Trzan dva trikrat ovil vrv okrog debelega drevesa in pritrdil konec.

Numa je bil ujet in črnc se je od ušesa do ušesa rezal imenitni umetnosti belega neznanca. Pa Trzan je dobro vedel, kako nevaren da je Numa vkljub vrvi okrog vratu in da jo lahko vsak trenutek raztrga s svojimi mogočnimi šapami.

Skočil je k črncu in mu potegnil dolgi nož izza pasu. Kazal mu je z znamenji, naj strelja vanj svoje puščice, sam pa mu je skušal priti za hrbet.

Numa je bil med dvema sovražnikoma. Eden ga je dražil s puščicami, drugi pa mu je grozil z nožem. Ves pobesnel je. Divje, bolešno je rjovel, se vzpenjal na zadnje noge in skušal doseči zdaj tega zdaj onega napadalca.

Pa nazadnje je ugledal Trzan ugodno priliko in skočil Numa na hrbet. Železna, mišičasta roka je objela kocinasti vrat in ostri, dolgi nož, natančno in zvesto pomerjen, se je zagrebel živali v kraljevsko srce.

Numa je zahropel in omahnil po tleh, parkrat se je še stresel in mrtvo je obležalo njegovo mogočno truplo.

Trzan se je ozrl po svojem sobojevniku in črni in beli junak sta si pogledala v oči.

Zgodilo se je nekaj čudnega.

Črnc se nekaj časa stal kakor okamenel in nepremično buljil v belega človeka, potem pa je tlesnil z rokami, poskočil, planil čez levovo truplo, pokleknil pred Trzana in mu poljubal roko ter ves ginjen govoril nerazumljive besede. Pa je spet skočil po koncu,

vpil v Trzana kazal na jug, se pačil grdo, suval z rokami po zraku, razgalil brazgotino na roki, položil roke na hrbet kakor da bi bile zvezane, zarjovel kakor gorila, krilil z rokami po zraku kakor bi letal in na vse mogoče načine skušal Trzanu nekaj dopovedati.

Trzam ga je začuden gledal. Kaj mu je črnc hotel dopovedati —?

Na hrbtu zvezane roke so nedvomno pomenile vjetnika. Divje krilenje pa tolpo besnih napadalcev. In gorilovo rjojenje —?

Tedaj se je Trzanu zjasnilo.

Črnc je bil prav tisti, ki ga je pred davnim časom, ko je še bil v Kršakovi družini, некоč rešil iz rok Mbongovih ljudi —. Pregnal jih je z bojnim krikom Kršakovim, mu prerezal vrvi in ga odnesel čez plot v svobodo.

Ni si mislil tistikrat, da se bodeta še kedaj srečala —.

Prijazno se mu je nasmehnil, ga potrepljal po glavi in mu pokimal da se ga še spominja. Črnc pa se je režal od zadovoljstva.

V tem se je glasno vpitje bližalo sem od naselbine. Gruča črnih bojevnikov je hitela čez planoto, oborožena s sulicami in loki. Čuli so levovo rjojenje in prihajali so na pomoč tovarišu.

Na robu gozda so obstali, kričanje je utihnilo in nemi so zrl čudni prizor, belega mladega orjaka, tovariša, ki je stal poleg njega in ga držal za roko, po mrtvega leva pred njima.

Trzanov črnc je namignil in prišli so bliže.

Boječe so ogledovali ogromnega leva, plašno so gledali belega orjaka nato pa iznova začeli govoriti in vpiti in žlobudrati. Le s težavo je prišel Trzanov črnc do besede, da jim je razložil položaj.

Tedaj seve so črnici z drugačnimi očmi gledali neznanega belokožca. Saj je dvakrat rešil življenje njihovemu tovarišu! In kak junak je bil! Z golimi rokami je napadel leva!

Poljubovali so mu roke, občudovali njegove silne mišice, nazadnje pa so zaplesali divje kolo krog obeh junakov in mrtvega leva.

Nove gruč črncev so prišle iz vasi, tudi ženske in otroci med njimi. Krika in vika in prepovedovanja ni bilo ne konca ne kraja, obstopili so Trzana in ga v slovesnem sprevodu peljali v vas.

Z rastočim zanimanjem je stopal Trzan proti naselbini, ogledoval snažne, lične kočice, opazoval vitke, krepke postave črncev in se čudil njihovemu sicer živahnemu, pa prijaznemu, dostojnemu, skoraj olikanemu vedenju. To niso bili ljudožrci, niti divjake jih ni mogel imenovati. Vzgoja se jim je na prvi pogled poznala, spretna roka je iz njih naredila res dobre ljudi —.

In zato je z napeto nestrpnostjo pogledoval gori k vrhu griča, kjer je stala hiša in poleg nje cerkvena.

Ni bilo dvoma, tam so stanovali misijonarji in naselbina je bila misijonska postaja —. Srečal bo Evropejce —!

Najrazličnejše možnosti so se mu odkrivale. Morebiti bo njegovo življenje šlo v čisto drugo smer nego si jo je zamislil, ko je pred par dnevi priplaval na obrežje —.

Prišli so do vrha.

Na širokem, ravnem prostoru je stala pritlična, lesena pa čedna hiša z okni, v katerih so se bleščale pristne prave šipe, z vrati in s široko verando naokoli. Poleg hiše je stala cerkvena stolpič in zvon je gledal iz lin.

Pa Trzan ni imel časa tistikrat da bi si bil vse to podrobno ogledal.

Pri vratih misijonske hiše se je prikazal velik močen mož v redovni obleki, s častitljivo brado in za njim še dva druga misijonarja.

Nekaj je izpregovoril črncem nato pa pozorno pogledal po belem človeku.

Trzan je za hip obstal, oči so mu zažarele, kakor snopje je porinil s poti gruče črncev, pohitel k hiši in padel misijonarju v naročje.

»Oče Konstantin —!«

»Trzan — moj sin! Torej si se vendarle vrnil!«

Tisti večer je bilo mnogo pripovedovanja. Oče Konstantin je pravil, kako je kmalu po Trzanovem odhodu zapustil postajo ob morju in se preselil v notranjščino, kjer sta že dalje časa delovala dva misijonarja, ki pa nista več zmogla vsega dela. Trzan pa je pripovedoval, kako se mu je godilo v Evropi in v Ameriki in kako je spet prišel nazaj v džunglo.

»Čudna so pota Božja!« je dejal oče Konštantin. »Da vam ni bilo sile za orožje, kdo ve če bi ne bili ostali vse življenje spodaj v mračni džungli. Pa dobri Bog vas je pripeljal sem gori k nam v sveži gorski zrak — in med krščanske ljudi!

In odtod«, je nadaljeval in se prijazno namuznil, »vam je spet odprta pot v veliki svet. Do postaje ob morju je samo štirinajst dni in od tam ste spet v štirinajstih dneh v prvem velikem pristanišču, kjer se najmanj vsak teden ustavi kak evropski parnik.

V šestih tednih ste zopet lahko v Parizu, gospod John Trzan! Ali pa naj vsaj prijatelja Arnota obvestimo, da še živite?«

Trzan je zamahnil z roko.

»Ne enega ne drugega ne želim! Sveta sem sit do grla, prijatelj Arnot pa se bo že potolažil. Sicer pa mi lahko pozneje kedaj pišemo.

Kar tu pri vas bom ostal, oče! Za hlapca bom, drva in vodo bom nosil in —.«

»Gospod John Trzan lord Greystoke, vaši slavni pradedi bi se v grobu oglasili, če bi vam mi kaj takega dovolili! Ne, dragi lord! Naš gost ste dokler se vam zljubil Svobodni bodete, na lov bodete hodili in če hočete, lahko poučujete naše črnce v različnih spretnostih in umetnostih, ki jih znate.

Pa pride čas, ko vas bo Previdnost Božja poklicala na mesto, ki vam ga je odločila! In zdi se mi«, je pravil oče Konštantin ter bistro pogledal Trzana, »zdi se mi,

če količkajo poznam svet in človeška srca, — da tisti čas ni več daleč!

In Trzan je ostal v naselbini pri dobrih črncih in pri gostoljubnem očetu Konstantinu.

XIV.

Zadnja raztresenost profesorja Porterja.

Samotna jadrnica je plula ob obali zapadne ravnike Afrike proti jugu. Tesno se je držala obrežja, poraščenega z neprodinim pragozdom. Včasih se mu je približala za par metrov, pa je spet odjadrala ven na morje. Zdelo se je kakor da nekaj išče.

Vetra je bilo le malo, počasi so vozili. Štirinajst dni je že minilo, kar so zapustili Freetown, pa še ni kazalo, da bi bilo kmalu konec iskanja.

Jadrnica ni bila velika, pa lična je bila in udobna. Kapitana in šest mornarjev je štela posadka, pa kuharja, dva strežnika in šest potnikov. Porterjevi ljudje so bili, Ine, gospod profesor in njegov tajnik Filander, Barba in mornariški poročnik Arnot s soprogo.

Iskali so Claytonovo kočo.

Spredaj pri krmarjevi utici je stal Arnot z zemljevidom in daljnogledom v roki. Neprestano je opazoval obrežje. Profesor Porter in gospod Filander sta stopicala po krovu in razmotrivala važno vprašanje o koštenjakih afriškega pračloveka. Ine in gospa Arnotova pa sta sedeli v nizkih naslonjačih, obrnjeni proti obali. Včasih sta malo pokramljali, nato pa se se je Ine spet zatopila v svoje otožne misli.

Saj je potovala, da zadnjikrat obišče kraj, kjer je spoznala svojega junaka. Ni imela upanja, da bi njega samega še kedaj videla. Izginil je, ponesrečil se je, utonil —.

Slaba je bila, blede. Bolezen jo je zdelala in Trzanova nesreča jo je potrla. Ni ji bilo mnogo več za življenje, edinega očeta je še imela, zanj je še hotela živeti. Na Claytona še mislila ni.

Počasi so potovali. Po noči so pristali ob obrežju, da ne bi kje koče zgrešili, po dnevi pa so skrbno pregledovali obrežje. Da koča še stoji, na to se niso mnogo zanašali. Utegnili so jo podreti črnci, ali pa jo je pomolil vihar. Edino na to so se zanašali, da bodo spet spoznali obal s planoto ob morju in z džunglo v ozadju ter naravni zaliv s potokom, ki se je vanj zlival.

Končno, opoldne šestnajstega dne po odhodu iz Freetowna, ko so pravkar bili vsi pri obedu, je zadonel spredaj pri krmarju klic: »Halo, lord Greystokejeva koča na vidiku!«

Vsi so planili po koncu, celo profesor Porter je pozabil na svoje važne študije in naglih nog odstopical za drugimi črez krov.

Koče seve še ni bilo videti razen v daljnogledu gospoda Arnota. Iz roke v roko je potoval, vsak se je hotel prepričati, da je res konec dolgačasne vožnje.

Pa ure in ure so minile in solnce se je nagibalo k zatonu, ko so se usidrali v zalivu in stopili na suho.

Po Arnotovem nasvetu so soglasno sklenili, da še tisti večer obišejo kočo in grob obeh Claytonov. Pol ure pozneje je stala vsa družba pri koči.

Arnot je odprl vrata in vstopil.

»Nič se ni izpremenilo!« je pravil in se oziral po stenah, po mizi in po predalih. »Žive duše ni bilo v koči, odkar sva jo s Trzanom zapustila.«

Ine je žalostno povabila glavo. Globoko v srcu je vkljub vsemu še vedno gojila obupno nado, da se je morebiti Trzan le vrnil h koči.

Ni ga bilo —.

Posedli so, kjer se je dalo, vzbujali spomine, ogledovali preperete Claytonove knjige, kuhinjsko orodje, različne reči, ki jih je Trzan nanosil v kočo, in ugibali, kako je bilo mogoče živeti leta in leta v takih skrajno skromnih razmerah.

»Vzela bom vse te reči seboj v Ameriko«, je dejala Ine. V spomin na Trzana, pa tudi na njegove stariše.

Nihče ni ugovarjal in sklenili so, da bodo jutri znosili na jadrnico vse, kar je bilo vredno hraniti.

Obiskali so še grob Claytonov ter se o mraku vrnili na krov.

Drugi dan so odločili za počitek.

Vse je šlo na suho. Kapitan se je s par mornarji podal na lov, da poskrbi svežega mesa, kuhar in Barba sta se lotila priprav za obed, profesor Porter in gospod Filander sta nekaj časa postopala krog koč, nato pa izginila med drevjem, Ine, gospod Arnot in njegova soproga pa so »selili« Claytonovo in Trzanovo dedščino.

Iz gozda sem je donel vrišč in krič ptičev, v celih jatah so obletavali vrhove dreves in se kregali nad nemirnim obiskom, na bližnjih drevesih so posedale majhne opice, žlobudrale in vpile, radovedno gledale

počenjanje tujcev in se ježno zadirale na vsakega, ki jim je prišel preblizu, spodaj na obali je včasi počil strel, sicer pa so imeli potniki mir, nobene večje roparice ni bilo blizu.

Po obedu, ki so ga použili kar na prostem pred kočo, so se spet razkropili. Mornarji so poleyli v travo, lov je bil končan, dovolj so nastrelili, profesor Porter in Filander sta jadorno spet izginila v goščavi. Ine je nekaj časa ogledovala Trzanove reči, nato pa je odšla na sprehod proti gozdu.

Vleklo jo je v džunglo. Danes je zadnjikrat v teh krajih, zadnjikrat še hoče videti mesto, kjer sta stala s Trzanom in se poslavljala, tistikrat ko jo je rešeno prinesel iz naselbine črncev.

Ni ji bilo treba dolgo iskati. Kakih dvajset korakov od roba džungle je stalo veliko drevo. Tam se je tistikrat Trzan spustil k tlom, jo nežno postavil na tla ter ji molče pokazal ven na morje in h koči.

Kmalu je bila na mestu. Nič se še ni izpremenilo od tistikrat. Goščava je nekoliko porastla, koče in trate krog nje ni bilo več videti, le morje se je še lesketalo sem iz daljave.

Sedla je pod drevo in se vdala svojim mislim.

Preživljala je v duhu še enkrat vse čudne in neverjetne dogodke, ki jih je pred letom dni doživela na samotni obali, od tistikrat, ko so jih uporni mornarji vrgli na suho, pa do dne, ko je na francoski križarki zapustila usodno obal.

In ves ta čas je bila njena usoda tesno spojena s skrivnostnim, neznanim junakom. Kolikokrat ji je re-

šil življenje, koliko je storil zanjo in za njene ljudi, to je vedel le on sam in pa dobri Bog, ki jim ga je poslal v pomoč.

Pa še tesnejše vezi so jo vezale z njim —.

Mislila je na mično travnato planoto sredi samotnega pragozda. Tam sta sedela drug drugemu naproti, počivala, jedla divje sadeže, si gledala v oči in se smejala, ker se nista razumela.

Tistikrat je prvič natančno videla neznanega junaka. Njegovo vitko, mišičasto postavo, njegov odkriti, pošteni obraz, njegove jasne, mirne, dobre oči —.

Ali je bilo čudno, da se ji je tistikrat oglasilo srce, njej, ki se ji dotedaj še nikdar ni oglasilo —?

Vzljubila ga je. In prišel jo je iskat v Ameriko, ker je tudi on vzljubil njo —.

Toda zagrešila je usoden pogrešek. Napačno, ozkosrčno ga je sodila, sebe in svojo vrednost pa pretirano in domišljavo precenjevala. Odklonila ga je —. Odklonila prav v trenutku, ko je v svoji plemenitosti in velikodušnosti njej na ljubo žrtvoval svojo bodočnost. Pa je mislila, da ni zanjo, ker je premalo plemenit, premalo velikodušen, da ni zanjo, ker je — divjak!

In nato je prišla kazen za njeno ošabno domišljavost. Izgubila ga je za vedno, izgubila pa tudi svoj mir in svojo srečo. Za vedno —.

Njene misli so izzvenele v bridko, težko samoobtožbo. Sama si je kriva, da je nesrečna in da vse življenje ne bo več našla sreče. Sama pa je kriva tudi nesreče njemu, ki ji je bil najdražji —.

Da bi vsaj krivico mogla popraviti —. Da bi vsaj še enkrat mogla govoriti z njim, vsaj toliko, da bi ga prosila odpuščanja za odurno žalitev. In da bi dobila odpuščanje —.

Mirna bi bila, in če bi ga potem tudi nikdar več ne videla. Saj ga ni bila vredna, ona sebična, domišljava, ošabna, on pa plemenit, velikodušen, nesebičen —.

Ampak — saj ni bilo mogoče —!

Kar je bilo storjeno, se ni dalo več popraviti. Le pokora ji je še ostala —. Pokora do smrti —.

Kako dolgo je sedela in mislila svoje tožne misli, sama ni vedela.

Zbudilo jo je čudno šuštenje v goščavi.

Pogledala je krivšku. Slonce je bilo že globoko v popoldnevu, jata ptičev je kriče krožila nad drevjem. Sicer pa je bilo vse mirno.

Pa odkod to čudno šuštenje —?

Obrnila se je.

Izprva sama ni vedela, kaj je pravzaprav tisto tamle, kakih pet korakov od nje, napol v goščavi, napol obsevano od poznega solnca.

Rumeno je bilo, sključeno je ležalo ob tleh in dvoje zlobnih mačjih oči je žarelo vanjo.

Par sekund sta se nepremično gledala, Ine in pošast.

Nato pa se je Ine zavedla —.

Tisto tamle je bil lev —. Na skok se je pripravljaj, sedaj bo planil —.

Nič ni kriknila, srce ji je zastalo, kolena so se ji zašibila. »Trzan —!« ta je bila njena zadnja misel. Zakrila si je obraz in se nezavestna zgrudila.

Ob istem času sta se pol ure niže v džungli sprla profesor Porter in gospod Filander.

Brskajoč po zemlji je namreč zagledal profesor Porter kost. Koj je planil nanjo, jo ogledoval najprvo skozi očala, potem pa si je pomaknil očala na čelo in jo ogledoval še brez njih, momljal svoj »Jako značilno —!«, ščipal kost z nohtom, jo povohal, nato pa jo pomolil Filandru.

»Tale človek je živel pred najmanj dvatisoč leti!« je dejal slovesno. »Prvovrstna kost! Podaril jo bom zgodovinskemu muzeju v Beltimori.«

Tudi gospod Filander si je kost ogledal, popraskal po njej z nohtom, jo povohal, se namuznil, pa vkljub temu spoštljivo dejal:

»Dovolite, gospod profesor, da vam ugo —.«

Gospod profesor se je upravičeno raztogotil.

»Kaj —? Vi se drznete ugovarjati znanstveni sodbi vseučiliškega profesorja —? To je razžaljenje, hudo razžaljenje! Predložil bom zadevo koj danes vseučiliškemu profesorskemu zboru in pred njim se bodete zagovarjalil!«

»Dovolite, gospod profesor! Saj vas nisem hotel žaliti! Niti pravzaprav ugovarjati nisem mislil. Vsaj glede starosti ne. Reči sem le hotel, da tale kost ni človeška, ampak da je živalska.«

Gospod profesor je hotel nekaj odgovoriti, pa vzelo mu je besedo. Z odprtimi usti in širokimi očmi je buljil v tajnika, gledal kost pa spet gospoda Filandra, končno pa je vendarle prišel do sape.

»Ni — človeška, ampak — živalska?« je začel. »Jako značilno —! Zelo značilno —! Gospod Filander, vi torej ne poznate človeške kosti od živalske —? Gospod, mojega potrpljenja je konec! Vaše ugovarjanje sem se prenašal, vaših neumnosti pa ne morem več! Nočem več! Kaj bi rekli moji vseučiliški tovariši, če bi zvedeli, da imam tajnika, ki niti človeške kosti od živalske ne zna ločiti!

Gospod Filander, s tem trenutkom vas odpuščam iz službe! Še danes poberite svoje reči pa pojdite! Takega človeka ne maram pod streho! Z Bogom!«

Mirno je govoril, užaljen ponos je donel iz njegovih besed. Obrnil se je, pomahal s kostjo prezirljivo po zraku in dostojanstveno odkorakal po gozdu. Seve v čisto napačno smer.

»Gospod profesor!« je klical za njim odstavljeno tajnik. »Gospod profesor, dovolite —! Niste na pravi poti! Tod morate, če hočete h koč!«

Gospod profesor se je jezno obrnil.

»Vaše mnenje zame ni prav nič merodajno! Obdržite ga zase!«

In izginil je med drevjem.

Gospod Filander je majal z glavo, nekaj časa stal in omahoval, pa stopil za njim.

»Velik križ je s starim gospodom!« je mrmral. »Toda obljubil sem Ini, da bom čuval nad njim —.«

Nista še storila dvajset korakov drug za drugim, ko se gospod profesor nenadoma ustavi.

Pred njim je stal kakor zrastel iz zemlje orjaški črnc s sulico v roki, s tuljem in lokom na hrbtu.

Gospod profesor je nekam nemirno pogledal krog sebe, nervozno snel klobuk in pozdravil:

»Dober dan, gospod!«

Črnc se je prijazno zarežal od ušesa do ušesa, nekaj povedal, česar pa gospod profesor ni razumel, ter mu ponudil roko.

Profesorju se je vrnil pogum.

»Ah — me veseli, me veseli! Se poznavam, kajne? Gotovo ste me videli v Baltimori? Jaz sem namreč Porter, veste, iz baltimorskega vseučilišča!«

Črnc se je še huje režal.

V tem je prišel bližje gospod Filander. Zelo se je čudil, ko je našel svojega profesorja v prijaznem pogovoru z divjaškim črncem.

»Poglejte, gospod Filander«, mu je klical profesor, »tale gospod je moj dober znanec! Poznavam se iz Baltimore.«

»Saj pravim —! Gospod profesor, nikar mu preveč ne zaupajte! Divjak je, ljudožerec in kdove kaj še vse! Poberiva se rajši odtod, dokler naju še ni povezal v snop!«

»Bežite bežite! Takle dober človek!«

Skoraj bi se bil vnel nov prepir med obema častivrednima gospodoma, da jima ni črnc začel nedvoumno namigavati, naj gresta z njim.

»Pa pojdiva! Gotovo ga čakajo kje tovariši, ki me tudi dobro poznajo. Morebiti navsezadnje še tudi vas kateri pozna, čeprav —?«

»Svarim vas, gospod profesor! Nikar —!«

»Bežite, bežite! Velik strahopetnež ste in tudi nevednež! Pravkar ste tole živalsko kost imeli za človeško, sedaj pa imate tegale prijaznega gospoda za divjaka. Bežite bežite!«

Živahno je stopil za črncem po gozdu.

Gospod Filander je šel za njim in majal z glavo.

»Nesrečni človek! Še oba bo pogubil —! Z njim pojdem in z njim umrjem.«

XV.

Ine in Trzan se končno najdeta.

Ine je odprla oči.

Kako dolgo je bila v nezavedi, tega ni vedela. Tudi tega ne, kaj jo je pravzaprav zbudilo, ali izprememba v legi ali rahli, mehki glas, ki ji je božal uho.

Pozno je že bilo. Solnce je šlo k zatonu, obrobljalo z zlatom sinje oblačke nad obzorjem, se blesčalo v morju in obsevalo z rožnatimi žarki drevje in grmičje.

Pa čudno —! Kje je pravzaprav bila —? Saj se je vendar zgrudila, ko je leva zagledala —.

Sedaj pa je ležala, ali pravzaprav slonela je nekому v rokah. In čisto nič več je ni bilo strah. Mirno srečno, zadovoljno se je počutila.

Pogledala je kvišku.

Videla je v dvoje velikih rjavih oči, ljubeče in polne skrbi so zrle vanjo. In te oči so spadale v čudno zagorel, moško lep obraz, resen, prikupljiv, pošten in odkrit. Bujni lasje so ga obrobljali in solnce ga je ožarjalo z nenavadnim sijajem.

In dalje je videla mogočna pleča in dvoje krepkih, mišičastih rok ji je nežno podpiralo glavo.

Čudno —!

Pred par trenutki je žarelo vanjo dvoje hudobnih krvoločnih levjih oči —.

Toda te oči niso bile levje oči —.

Čegave neki? Tako znane so se ji zdele —. In obraz ji je bil tudi znan, tako dobro znan —.

Je mogoče —?

Zaprta je oči in hotela razmišljati.

Pa rahel moški glas, proseč in mehek, ji je govoril:

»Ine —! Ljuba Ine! Ne boj se! Saj si pri menil Po-
glej me!«

Pa ni hotela. Sladko, prijetno čuvstvo jo je objelo.

Da —! Pri njem je bila, pri svojem Trzanu. Umrta je, sedaj je pri njem na onem svetu, kjer ni levov in ne Canlerjev. Nikdar več se ne bodeta ločila —.

Tiho je slonela na krepkih rokah in poslušala mehki, proseči glas.

Tedaj pa je začutila na čelu rahel dih poljuba, bo-
ječega, nedolžnega, pa vendar tako čisto človeškega, ze-
meljskega.

Torej še vendar ni bila na onem svetu —?

Odpela je oči.

Obraz je bil sklonjen tesno nad njo.

»Ine, vzdrami se vendar! Ali me ne poznaš? Svojega
Trzana, ki si ga prišla iskat v džunglo —?

Tedaj je vedela, čutila in okusila, da še živi pravo
pristno zemeljsko življenje in da živi še tudi njen
Trzan. —

Šum v goščavi ju je vzdramil iz njunega šepetanja.

Pred njima je stal orjaški črnc s sulico v roki ter
s tuljem in lokom na hrbtu. Nekaj je povedal Trzanu.

Trzan je dvignil glavo. Hotel je vstati, pa ni imel
več časa.

Dvoje prepirajočih se glasov je bilo slišati, dolga suhljata postava se je pririla iz grmovja in za njo druga, prav tako suhljata.

Obe postavi sta obstali kakor okameneli in molk je zavladal, sumljiv, preteč molk.

Prvikrat v življenju se je profesorju Porterju zgodilo, da ni mogel povedati svoje priljubljene rečenice.

Ni bilo čuda.

Ogromen mrtev lev je ležal na robu grmičja, dolga sulica mu je tičala v levem boku, in par korakov v stran je klečal na tleh mlad človek silnih pleč in čudno zagorelega obraza ter podpiral glavo. In, hčerki slavnega vseučiliškega profesorja —.

Molk je pretrgal glas gospoda Filandra.

»Neverjetno —! Ni mogoče —! Gospod Trzan, ali ste vi, ali pa je samo vaš duh —?«

Besede so zbodle profesorja Porterja. Prezirljivo je dejal Filandru:

»Gospod, le kar molčite! Seveda —! Človeške kosti ne ločite od živalske, pa bi poznali živega človeka od njegovega duha —! Prepustite zadevo meni, ki sem oče tistemu dekletu tamle, ki je kakor vse kaže, zelo srečno —.«

Obrnil se je k mlademu paru. Trzan in Ine sta medtem vstala, Ine je bila od strahu še vsa slabotna in Trzan jo je podpiral.

Čudna izpremema se je zgodila z gospodom profesorjem. Kdor ga je zadnje mesece poznal, bi rekel, da je v tem trenutku stari mož doživel veliko, nenadno srečo.

Lice se mu je razlezlo v zadovoljne gube, oči so se mu dobrohotno smejale in odobravaje počivale na mladem paru, niti sledu ni bilo več v njegovem obrazu o tisti trudni zamišljenosti in raztresenosti, ki je posebno zadnje mesece ležala na njem.

»Gospod Trzan, — ali pravzaprav dragi lord Grey-stoke, kakor se sedaj imenujete«, je dejal in oči so mu žarele v prijazni hudomušnosti, »čuli smo, da ste mrtvi, da ste utonili. Kako neki da se kar na mah spet pojavite tule v džungli in kako da vas je našlo prav tisto dekle tamle, ki se tako zaupno oklepa vaše roke —?«

»Božja previdnost me je semkaj pripeljala, gospod profesor! je rekel Trzan. »Toda dovolite, da vam predstavim svojo zaročenko! Gospodična Ine Porter in jaz, John Trzan Clayton lord Greystoke, midva sva si namreč pravkar obljubila večno zvestobo. Prosiva vas, da nama podelite svoj očetovski blagoslov!«

Profesor Porter se ni prav nič začudil. Le dobrovoljno se je namuznil.

»Hm, da —! Pravzaprav bi vas moral okregati, dragi lord! Zakaj pa niste že v Wisconsinu stopili takole pred mene z Ino, tisti večer, ko ste pognali s farme oholega Canlerja slabega spomina —?«

Pa tudi tebe, drago dete moje, bi moral pravzaprav okarati! Mnogo grenkih ur bi bila prihranila svojemu očetu in sebi, če bi bila gori v Wisconsinu tistikrat po Carlerjevem odhodu malo poprašala za svet starega Porterja, mesto da si obračala oči za tistim grizavim fantom —!«

»Oče —!« je proseče rekla Ine in skrila obraz za širokim Trzanovim hrbtom.

»No no —, saj ne bom več! Kar je bilo je bilo —. Saj nisem prav nič hud, prav nič —.«

Stari profesor je siloma požiral, kakor bi ga nekaj tiščalo v grlu, obrisal solzo z velega lica, zamahnil z roko proti gospodu Filandru, ki je vse zavzet momljal začudene, pretrgane stavke, pogledal črnca, ki se je zadovoljno režal od enega ušesa do drugega, nato pa je razprl roke mladima zaročencema ter rekel z negotovim glasom:

»Pojdita k meni, ljuba otroka! Saj sem srečen, da sta se našla! Ves srečen!«

Ine je jokala od veselja na očetovih prsih, gladi ji je lepe zlate lase, krepko držal za roko Trzana ter pravil:

»O — tudi takle star knjigožerec ima mehko, čuteče srce! Ti lord, lepi, divji človek, ti si mi zlezel v srce že ko sem te prvičrat videl! In vedel sem tudi, da si mi ukradel srce moje edinice! Pa veselilo me je in hudo sem trpel, ko sem gledal Inino nesrečo —!«

Obisk Porterjev pri Claytonovi koči se je končal čisto drugače, nego so si ga zamislili.

Mesto da bi se bili tisti večer za vselej poslovili od divje džungle, so slovesno in šumno obhajali zaroko Trzana in Ine. Vse je bilo veselo. Poročnik Arnot je bil kar iz sebe, da je spet našel svojega prijatelja, njegova soproga se kar ni mogla nagledati Ininega junaka, ki

je o njem že toliko čula, profesor Porter pa je venomer pravil:

»Vidiš, Ine! Kako si bila huda tistikrat, da smo šli iskat zaklad sem v Afriko! Sedaj pa smo ga le našli in ti si vsa srečna!«

In ker je gospod Filander še vedno ves začuden gledal svojega učenika ter momljal nerazumljive besede, mu je rekel poln prešerne veselosti:

»Glejte ga Filandra, kako je jezen, da se nič več ne menim z njim učenih reči! Dragi tajnik, dovolj dolgo sem skrival svojo nevoljo in svojo žalost nad Ino pod krinko raztresenega profesorja ter se skušal zamotiti z učenimi študijami o starodavnih kostenjakih.

Sedaj bo temu konec! Sami se bavite s starinami, jaz se bom odslej pečal z mladino —!«

Ine je oživila. Lahna rdečica jo je zaplala po licih, veselje do življenja se ji je spet iskrilo iz oči. Našla je zdravilo za svojo bolezen.

Trzan pa je pripovedoval —.

»Pri očetu Konštantinu sem bil zadovoljen«, je končal svoje dogodivščine. »Izprva vsaj. Pa kmalu so se mi zbudili spomini in dolgočas mi je bilo po svetu in po Wisconsinu. Spoznal sem, da so bile moje želje po svobodni džungli le plitve in da me tudi džungla ne more zadovoljiti.

Najrajši bi bil rekel očetu Konštantinu, naj piše v Pariz. Pa sram me je bilo, ker sem mu prvi dan rekel, da mi ni nič več za svet.

Nemiren sem bil in otožnost se me je lotevala. Oče Konštantin me je bistro pogledal in nekega dne mi je

ponudil, naj grem k učetovi koči po knjige. Potrebuje jih, je pravil, posebno tiste s slikami, da bo po njih poučeval svoje črnce. Spremljal me bo, je dejal.

Koj smo se pripravili, pred dobrim tednom smo odšli, četa črncev je šla z nami. Oče Konstantin je vzel seboj tudi majhen oltar in mašno opravo, da je lahko maševal med potom.

Davi smo se ločili. Pohitela sva z mojim črnim prijateljem Busulijem naprej, da nastreliva sveže divjačine. Kake pol ure od koč sva se ločila, da bi vsak po svoji strani poskusila lovsko srečo.

Prišel sem na rob gozda in tam sem ves iznenaden zagledal Ino, vso v žalost zatopljeno. Dolgo sem jo opazoval z bližnjega drevesa in premišljeval, kako bi se ji približal, da je ne bi preveč prestrašil. In tedaj se je priplazil po gošči Numa, lev.

Počakal sem na ugoden trenutek, ko je bil lev skoraj trdo pod menoj, in ga prebodel s sulico. Srečo sem imel, kakor ves dan. S prvim sunkom sem ga zadel v srce.«

»Spet si mi rešil življenje!« je rekla Ine in ga hvaležno pogledala.

»Nisem preveč hvale vreden, Ine! Sebičnež sem! Rešil sem ti življenje, ker sem ga hotel sam zase!«

Tema je že bila, ko so zadoneli vzkliki na robu džungle. In kmalu nato je prikorakala h koči četa črncev, z njimi pa oče Konstantin.

Seveda se je zelo začudil, ko je našel Trzana v taki nepričakovani družbi. In kako vesel in iznenaden je bil, ko mu je Trzan predstavil svojo zaročenko!

»V pravem trenutku sem te poslal h koči, kaj!« se je muzal. »Sem bil vsaj enkrat v življenju za mešetarja in kakor vse kaže, sem dobro zamešetaril!«

V par dneh sta bila Ine in Trzan mož in žena. Oče Konstantin ju je poročil, Arnot in Filander sta bila priči, Porter in Arnotova soproga sta drugovala, kapitan jadrnice, njegova posodka in črnci pa so bili povabljeni v goste.

Džungla je strme odmevala od veselega vzklikanja in slovesnega pokanja pušk in ladijskih topičev, Barba si je brisala solze veselja, pa topot s snažnim predpasnikom, ter hitela z ladijskim kuharjem pripravljat imenitno pojedino, h kateri je morala prispevati džungla svojo najsočnejšo divjačino.

Oče Konstantin pa je govoril Trzanu tele besede:

»Dvoje svetov si videl in preizkusil, divjo džunglo in človeško kulturo. Oba sta te oblikovala in izobrazevala, oba sta ti ponujala, kar imata dobrega in slabega.

Vem da si vzljubil neomejeno svobodo džungle in zasovražil tesne meje kulture. Vem pa tudi, da te je vkljub temu spet vleklo nazaj med ljudi. Saj si se pravkar dal vkovati v zakonske spone, ki te bodo vse življenje vezale na človeško družbo.

Da pa ne boš več omahoval med obema svetovoma in si iz človeške družbe nazaj želel v svobodo džungle, ki bi te pa spet ne mogla zadovoljiti, si vzemi tale nauk seboj.

Išči svobodo tam kjer v resnici najdeš pravo svobodo, — pri Bogu. Njemu služi in ne navezuj srca ne

na džunglo ne na dobrine človeške kulture, pa boš v resnici svoboden! —

Težko se ločim od tebe. Zlezel si mi v srce, kakor vsem, ki so kedaj prišli skupaj s teboj. Pa Božja volja je da greš na mesto, ki ti je pripravljeno, in da tam storiš dobro z darovi, ki ti jih je Bog naklonil!« —

Tihota je legla na livado krog Claytonove koč.

V gozdu so zamrli vzkliki odhajajočih črncev, v sinji daljavi, tam kjer nebo poljublja morje, so se blestela jadra in nosila srečne ljudi v novo domovino, lahen vetrič je šuštel v listju, zdelo se je, da John Clayton in njegova soproga Elza šepetata blagoslov za svojim sinom in njegovo mlado ženo.

Džungla pa je samevala in tožila ob grobu ter sanjala o belem junaku, svojem kralju in gospodarju. Vzgojila ga je, tesne vezi je spletla krog njegovega srca, vabila ga je v svoje naročje, pa izneveril se ji je in jo zapustil —.

Gozdni orjaki pa so ji otožno pokimavali ter šepetali: »Ni bil naš. Človek je bil in duh njegovega očeta ga je odpeljal na dom pradedov —.«

Dolgo je še žalovala džungla za svojim izgubljenim belim junakom.

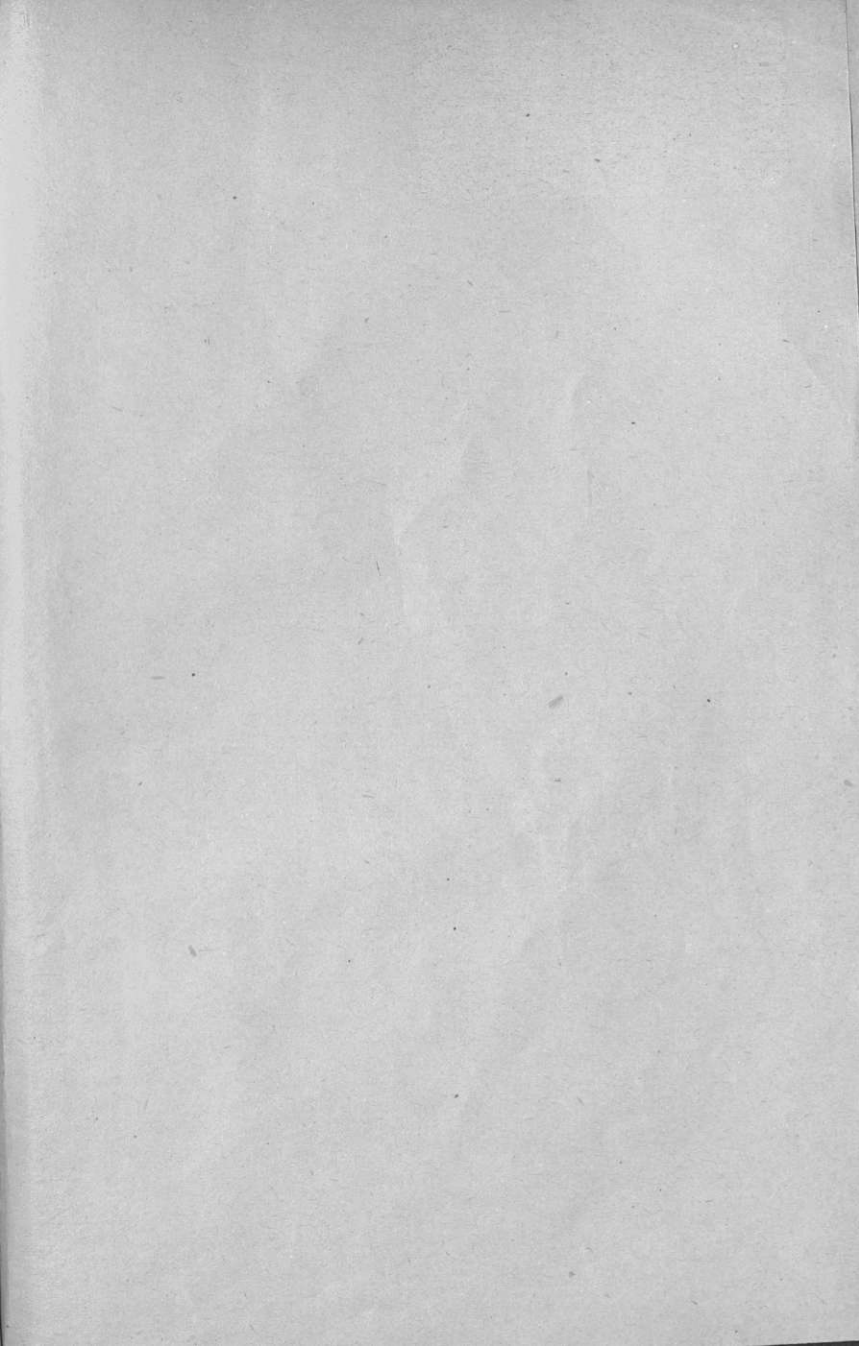
Konec.

Vsebina.

	Stran
I. Kako je Trzan Arnotu življenje rešil . . .	3
II. Arnot in Trzan zapustita kočo in potujeta v svet	20
III. Kako se je Trzanu godilo, ko je prvič prišel v svet	39
IV. Trzan v Parizu	56
V. Pri Ini se oglašajo snubci	74
VI. Trzan, Ine in Canler	93
VII. Ine odkloni Trzana	108
VIII. Kaj je Trzan v Parizu doživel	125
IX. Trzan odpotuje v službo in izgine med po- tom brez sledu	136
X. Arnot na delu za svojega prijatelja	149
XI. Ine išče Trzana	164
XII. Kako se je Trzan rešil	175
XIII. Kako je Trzan našel očeta Konstantina . .	186
XIV. Zadnja raztresenost profesorja Porterja .	198
XV. Ine in Trzan se končno najdeta	208

Konec

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000075815

46780

Prodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani